

בעזה שי"ת

האמת לאמתתו

זהו קובץ מאמרים
בעניין
איסור הבחירה

י"ל ע"י
מחלקה ההסברת שע"י יהדות החדרית
סיוון תשנ"ז
פעיה"ק ירושלים ת"ז

פתח דבר

והיהדות החדרית בארץ ישראל עומדת שוב לפניה מערכת לבחירות לנססת המינים. הרוש, כרגיל, מחריש אזנים, וקול ענוות נשמע מכל עבר.

בימים אלו חיבים ומוציאים אנו להזכיר את חומר האיסור להשתחף בבחירה בכל צורה ובכל אופן. הן הבחירה לנססת המינים בכללה והן הבחירה בראש המשלה שהם תקלה נוספת כפולה ומוכפלת, מעל ומüber הבחירה הכלכלית.

מביחינו לנו אן האמונים על הוראותם הקדושה של רועי ומואורי ישראל שאסרו את השתחפות בחירות לנססת המינים, לא נשנה דבר בمعרכיה הנוכחית. לאחר שמנזרים אנו כליל מן ההשתפות בחירות מסוימות השלטון של מדינה זו ומונדים אנו לקיום המדינה עצמה וככל צורה וכל מסגרת של שלטון היהודי בארץ ישראל לפני ביאת המשיח במרהה, הרי מילא אין נפקא מינה אם המדבר בחירות נציגים תורתיים לשותפות בשלטונו אסור זה, או בבחירה ראש השולטן בעצמו. הקוים המכרים ביננו לבן אלו שנטו ממסורת אבות, נשארו וושארים תמיד באוטו מקרים ובאותה צורה.

לעומת זאת מבחןם, מבחןם המשותפים בחירות, נשתו הדברים בהרבה. הן השינויים הרגילים מתקופת בחירות אחת לשניתה והן השינויים המודלים שנותפסו הפעם. כוים הולכים הבוחרים ומשמיעים את קולם (כלומר הכרתם במדינה והשתפותם בקביעת שלטונה) בכפליים – הבחירה לנססת המדבר גם הבחירה לאש המשלה. כוים גם מודיש ביזור שהבוחרים מביעים דעה, שאיתפה והחלה עצם עתידה של המדינה. אם בעבר דברו הם מן המטרה הרוחנית של הצלת הדת והבטחת השגים דתיתים או הבטחת אורח חיים היהודי, הרי עכשו כבר הוסטו כל אלה לקרן זית גם בפינות התורתית המובהקת ביותר – עתידה הפוליטי ושיטה גודלה של המדינה הם העומדים על סדר היום.

★ ★ ★

השינויים הרגילים כבר נעשו מא לפקים קטנים. מערכותבחירה משונות צורה מדי פעמיותตามם לנצח הפוליטי בשעת המערכה. הקיראות והופיסטים למן ההשתפות בחירות מותאמות תמיד לצרכי השעה. פעם עברו מפלגה מאחדת ופעם ננד המפלגה התורתית האחראית. פעם ננד החרמת עדת קדושה בישראל ופעם אחרת بعد האחדות המוחלטת והצורך שלא היהת דוגמתה מאי בריאות העולם. ייצאו בזה גם המטרות השונות שעבורן או ננד מותבקש הבוחר לנצח ולמת את קולי ביטם הבחירה.

אם תקופת הבחירה היא לאחר "שנות שבע" של ישיבה בקואליציה והישגים למכביר, או ינדרש הבוחר להביע תודעה לציגיו בכנסת ולהת להם את האפשרות להמשיך בהשגת היחסים וההמון, אם מайдן עונת הבחירה נקבעת לאחר שנות רעב ויובש בהם ישבו הנציגים בಗלות האופוזיציה ואין בדים מואמה, או הקיימה היא להציג את המכב וועלשות את המפלגה התורתית ללשון מואזינים שאי אפשר בולדעה – כדי שבעם הבאה לא תקום ולא תעמדו ממשלה מדינית ישראלי לא הקולות התורתיים.

וכמובן שהחיב התרבותי, דהינו ההוראה הרשミת מיטעם המועצה התורתית העילונית, מותאם אף הוא לצורך הנسبות. אומנותו זו של הרכבת "קריאה קדושה" או "חוב חדש" וכדומה, לאו מילתה זוטרת היא. כל מלה נשלחת בהתאם לצרכים הפנימיים והחיצוניים אותה שעה. חזקה על הלברים והמוסכנים והפקידים והעסקנים שלא יחתמו חלילה את הגודלים על הכרזה שאינה מתאימה בהחלת לדרישות הזמן, ואשר הדור שהגדלים נשמעים לקטנים וחותמים ככל אשר יורוך.

כמובן על שינויים וגילים אלו, דיינו בחזרה על האיסור הקים, האיסור הכלל של השתפות בחירות למוסדות הנהגת המדינה. ואם כך בבחירה של נציגים שמן השפה

קובץ מאמרים

לחוץ עדין מתייררים להיות שליחי ההתנדבות לציונות, על אחת כמה וכמה בבחירה בראשות השלטון, שכן המשרה והן העומד לבחירה שנייהם אינם אלא הכרזת כפירה גלויה בתורת משה.

★ ★ ★

ברם, חייבם אנו לivid כמה מלים למציאות החדשנה שנוצרה בזמנם האחרונים. בכך, אין כווננתנו להחלטה הפוליטית והיבשה של המחוקק הציוני להפריד בין הבחירה והבחירה לראש הממשלה והפעולה הנוסףת של הכנסת עד פתק בחירות לתוך המינימום, וכך עתה האומה והמכيبة מאה שיהודים אשר בעבר הלא כל כך עוזר לנו עיון הכספי על עצם כעומדים מנגד לרעיון הציוני, נטמעו במרוצת השנים לעומק אותו ועיון עצמו. עד כדי כך שמלחמתם הנוכחית היא הרבה יותר מען המדינה עצמה מאשר על דמותה ואורח חייה.

בחירות הנוכחיות יבחרו המונ יהודים שומר תורה ומצוות לא מען (מה שהם סבורים ישייע או יבטיח) שמירת הדת במדינה ישראל, לא מען (הכלאה של) מניעת גנירות ואפליו לא מען הבטחת יותר כספים ממשלטיים למוסדות תורה. יהודים שומר תורה ומצוות יטילו פתקאות בכספי מהן חשבונות פוליטיים שונים על עתידה של המדינה: האם תמשיך לשגש מן השטחים; האם תרחיב את המשא והמתן עם אש"ף והאם תוסיף ב"ירוחמים למען השלום"; או שמא תחוור ל"מדיניות היד החזקה" עד לימים של "אף על".

בחירות הנוכחיות יבחרו במישרין המונ יהודים שומר תורה ומצוות מען ראש הממשלה, שאין ספק בכלל שטויות ותוכניות פעולתו הן עקרית תורה ומצוות רח"ל. דבר זהה לא אירע מעולם אצל יהודים, וכמוון שעלבחירה כזו אין אפילו משענת קנה רצוי של שום היתר.

השתתפותה החמונית של יהודים בעלי חזות של שומר תורה ומצוות בבחירה המקדמות למפלגות חילוניות, לא היתה התדרדרות מקרית ובלי צפוייה של יהודים או יהודים בלבד. הzcיבור הזה רק המשיך בדרך שנסלה להם ע"י יהדות התורה ומוניגיה, שבשנים האחרונות מעורבים עמוק ועמוק, יותר ויותר, ב"הליכים המדיניים" של המדינה.

גם אם כיום, בשעתבחירה, קוראים מוניגיה ושורותיה של היהדות התרבותית תנגר על מעורבות עמוקה ובפוליטיקה החילונית של המדינה. גם אם כיום, בשעתבחירה, חוששים עסוקני היהדות התרבותית מאבדן קולות תורתיים למפלגות החילוניות השונות ומקוננים על חילול השם וחותור הבושה שב השתתפות פומבית במערכותבחירה חילוניות, אין דרך חדשה זו אלא ענף פרוא שצמה מפרשנות הדריכים החדשנה של יהדות התורה עצמה, וכי בזיהן וקצת.

יכלנו כמוון לקבעו כאן בפתרונות שטטרטגנו היא למנוע השתתפותם של יהודים שומר תורה מצויות זה למפלגת העבודה וכן ליכידן והן לאגדת ישראל ודומיה, שהרי זה וזה אסור וככל לא שייך להפרדים כאיסור קל ואיסור חמוץ, אבל בכך לא נצא ידי חובתנו.

צריכים וחייבם אנו לפנות לאלה שמתוך תמיותם לא יבינו משמעותם של האיסור החמור ומשמעותו המעשה הפסול והאסור שלבחירה לכנסת המינימום ולראשות הממשלה. הם, התמים המשתתפים בבחירה מתחוק הטעות המוחלטת כאלו בזאת הם נתנים-ID לשימירת וחיקוק הדת בארץ ישראל, יפקחו נא עיניהם ויראו להיכן הם צעדים ולאיפה הם מגיעים. הם, התמים הללו, אל נא ילכו לקלפי בעיניהם עצומות. יראו ויוכחו כיצד שגתם עולה זדון.

לאמור: מה שעומד על הפרק במערכותבחירה הנוכחית של היהדות התרבותית, הם הציונות, המדינה, קיומה ועתידה והdomot (החילונית-פוליטית) של שלטונה. כל השادر אינו אלא כסות עיניים.

לא בಗל אלה נאסרו הבחירה למן יומה הראשון של המדינה, ואלמלי היו הבחירה אך ורק למען קדשי שמים אין האיסור גנער במשחו. אבל בין כך ובין כך זו התוצאה. מי שטען פעם שצורך להמצוא בתוך המוסגרת המדינהית או השלטונית כדי להבטיח שמירת תורה ומצוות וכו', הגיע בזאת בקצתן צפראנו בתוך המוסגרת הזאת כדי להבטיח שמירת הגבולות המורוחבים של המדינה.

★ ★ ★

הניסיונות וההגינונות הטובים ביותר היו לכארה, להשאיר סדק צר (או שטח הפקר) בין העשרה הפליטית של היהודות התרבותית לבין הנרגשה הרוחנית. סוף סוף, מכאייב ומבייש שהמושג "גדולי תורה" נזכר אף הוא לתוך הבזין הזה של הקלהת המדינה המבישה בה מציה וווסקת הזורע הפליטית של יהדות התורה. ואם אמנים משתמשים המוערכות הפליטיות באושפנסקה של "גדולי תורה" וממחמת גושפנסקה זו נכשלים רבעות יהודים בחירות האסורים, עדין אפשר היה לכלת שחור מוביל לקשר במישרין בין העשרה הפליטית וההנרגשה הרוחנית.

דא עקא, שהם עצם הוידאו את מהחיצה הזאת. מועצת גדולי התורה של אגדות ישראל, היא עצמה ירצה לתקן אותה עשרה פוליטית מאוסה ומוגונה. היא עצמה בקביעותיה וקריאותיה, הכריזה שהפוליטיקה המדינית לצורתייה וצרותיה – הן הם לחם חוקה של היהדות התרבותית ושדה הפעולה שלה.

נרצה לעצמנו להעתיק כאן (בתיקונים קליטס) ממשור בנדון זה שהופיע לפני שנתיים בערך בעטונו "דער איי" נארה"ב.

מדי פעם מתפרטים מאמרים שונים בגלויי "היהודים התרבותית" לכל פלגיה, המתיימרים להוכיח את שקיעותן של הציונות, ולמעשה הם מוכחים את שקיעות "היהודים התרבותית" עצמה. דוקא, "הוכחה" הבלתי ביוור לשקיעות הציונות, שהיא לדבריהם הסכם השלום שנחתם והחל להתבצע לאחרונה, מוכיחה עד כמה נעשהה "היהודים התרבותית" למקשה אחת עם גוש אמונים, מפלגות כהנא, תלמידי קוק הקיצונים והמפלגה הדרתית לאומית שאף היא כיום קיומה, יחד עם ליבאואריטש ואפאילו עמיהו עלדעה של הדיר בריך גאלדשטיין.

עד כדי כך שאדמויר מסויים, חבר מועצת גדולי התורה, השתתף בהפגנה המוניות (תרתיי משמע...), נגד הסכם השלום או נגד אפשרות ביקורו של מנהיג אש"ף בירושלים או נגד שני אלה גם יחד, עם חברי הליכוד ושאר מפלגות היימן, חברי גוש אמונים ודומיהם וחובשי שטריאימל שאיננו יודעים אם לשיעיכם למפלגות היימן או למחנה התרבותית.

זו, בקיצור, דמותה של "היהודים התרבותית" דהאיינן. שקיעותן של הציונות מתבטאת, לדבריהם, בנוכנות להזהיר שטויים, והתרבותיים, האנטי ציוניים, מתנגדים לכך. הם לוזגים לזרנויים וועשי השלום, ומהם, חובשי שטריאימל למאות אם לא אלפיים, אפילו משתתפים בהפגנות נגד הסכם השלום. מועצת גדולי התורה, באחת מקרים אחדים, מצאה אפילו שני פסוקים להסתמך עליהם:

"מועצת גדולי התורה מトンגת בכל תזקף לדרך הפשרה והחפזה של המשלה בענייני ההסכם המ██ן הזה, וכבר עזק הנביא אין שלום אמר ה' לרושעים", וכבר אמר זוד מלכינו יאני שלום וכי אדבר מהה מלזומה..."

לשבחה של מועצת גדולי התורה יאמר, שוו אחת מן הפעם היחידות בהם הסתמכה, בכתב, על מקורות. ככל הזכור לנו לא היה נהוג כך בקריאות קודמות, לא בשעת הבחירות חוב חדש להשתתף בבחירות ולא בהזמנויות אחרות. לזכותה

קובץ מאמרים

גם ייאמר שהתנגדותה „לדרך הפיזה והחפזה של הממשלה בענייני ההסכם המסוגנן הזה“ נובעת בחקלה מן הפחד „ועל ידי כך עלולים להיות מופקרים חיללה חייהם של יהודים בכל חלקי ארץ ישראל, רחמנא ליצלן ולישובן“. ככל הזכור לנו לא חששה מועצת גודלי התורה מהפרקת חיים של רכבות יהודים בשדות המלחמה של מלחמת סיני וששת הימים, תחת הנהגתו הצבאית של ראש הממשלה הפיזה והחפזה שחתמה על ההסכם המסוגנן...“

לא כולם אומרים במפורש שהם אינם רוצים לוותר על שטחים בכל מחיר, ולא כולם משתמשים באותו נימוק עצמו. אך התנגדות להסכם שלום עם העربים עוברת כבריה התיכון בכל מפלגות הימין, גוש אמוניים, מפלגות כהנא המפלגה הדתית לאומית, ליבאויטש, תלמיד קוק וישראלית, ואגדות ישראל ודומיהם. חלקם מתנגד להסכם השלום בשל היותם ציוניים, חלקם מתנגד בשל היותם אנטי ציוניים, חלקם בשל קדושת הארץ הגבוהה מקדושות החיים, חלקם דוקא בשל קדושת החיים והחשש מפני הפרקת חיים של יהודים בכל חלקי ארץ ישראל, וחלקים בשל הפסוק בתהילים: „אני שלום וכי אדבר המה למלמה“. האם יש בינהם איזה צד שהוא או להיפך, האם אפשר למצוא ביניהם, בנדרון זה ורומי, איזה הבדל ממשי? לחרת פטירתו של מרון הכהן מסאטמאר זי"ע, כי אב תשליט, כתב „המודיע“:

כדלהלן:

„לא נסתור מאך אחד, כי היהדות החרדית המאורגנת באגודה ישראל, בעומדה תחת מרותה וסמכותה של מועצת גודלי התורה, ניהלה ומנהלת את מערוכותיה בדריכים משלה ובשתיות שגדולי ישראל כיוונו אותה בהן. במרוצת השנים עם כינון מדינת ישראל התרחבו חילוקי-הידיעות בשאליה איך לחיות בתהוויה היהודית עצמאית. בהתאם להכרעת גודלי התורה העומדים בראשה ומכוונים את דרכה, נקתה אגודה ישראל במדיניות של שיטוף-פעולה עם מוסדות המדינה, בחינת הכרה דה-פזקתו, ולהבטיח את מצרי הזכויות האזרחיות וניצולן למטרת העליונה של המשך הקיום היהודי.“

... במרוצת השנים, כאשר הרעיון הציוני להקמת מדינה יהודית התגשם בפועל, נוצר צורך להציג התנגדות הרעיונית והמעשית להשקפות הציונות, ובמאנך זה נטלו ונוטלים חלק כל חלקו היהודי החרדי השומרם בקפדנות על נאמנותם למסורת אבותם לא כל טפייה. מעל ומונבר לחסגורות מפלגתיות וקורלתיות ממשיכים כולם במלחמה הבלתי-ימתפשרת נגד הציונות ונגד היהולניות ותופעותיה בכל השטחים. אם כי, כאמור, בדריכים ובאמצעים שונים. רק לפניו כשבע עשרה שנה, קבע „המודיע“ כי „בתהrat גודלי התורה העומדים בראשה ומכוונים את דרכה, נקתה אגודה ישראל במדיניות של שיטוף-פעולה עם מוסדות המדינה ... להבטיח את מצרי הזכויות האזרחיות וניצולן למטרת העליונה של המשך הקיום היהודי“. וכי שלא תהיינה טעויות בנדרון הוסיף „המודיע“ לקבע „במרוצת השנים, כאשר הרעיון היהודי להקמת מדינה יהודית התגשם בפועל, נוצר צורך להציג התנגדות הרעיונית והמעשית להשקפות הציונות, ובמאנך זה נטלו ונוטלים חלק כל חלקו היהודי החרדי השומרם נאמנותם למסורת אבותם לא כל טפייה.“

כיוון, „בתהrat גודלי התורה העומדים בראשה ומכוונים את דרכה“, כבר לא נוקתת אגודה ישראל כל כך „במדיניות של שיטוף-פעולה עם מוסדות המדינה“. כיוון כבר מתנגדים „לדרך הפיזה והחפזה של הממשלה“.

מהairaע האם התרחקה אגדות ישראל מן המדרינה, או הממשלה האם צוועדת הממשלה בפזיות ובחפזון ומלהרת יותר מדי בעוד אשר אגדות ישראל משרכת דרך באיטוי?

או שמא להיפך. האם, ושוב "בהתאם להכרעת גдолוי התורה העומדים בראשה ומכוונים את דרכה", מלהרת אגדות ישראל יותר מדי וצועדת בפזיות ובחפזון מדרך ראשונים? האם בשם "התאנגורות הרעיגונית והמעשית להשקיות הציוניות" צריך לעמוד בעקבנות, בכוראות והפוגנות, על הרעיון הציוני לקיום מדינה יהודית בכל חלקי ארץ ישראל ונגד החזרות שתחמי?

לא ראיינו ולא שמענו שום פחד מפני שפיכת דמים כאשר הקום היישוב "עמנואל", לא ראיינו ולא שמענו שום חששות מפני הפקרת חייהם של יהודים מכל חלק ארץ ישראל כאשר שלטונו הליכוד עוזד התיאשבות יהודית בתוככי המרכזים העربים. או עדיין פעל ה"פרינציפ" של "מדיניות של שיתוף פעולה עם מוסדות המדינה" ללא פגם. עצשו, רחמנא ליצלן ולישובן, קיימת ממשלה פזiosa וחפויה, ועכשו צרך להיות נגיד.

★ ★ ★

המאמר דלעיל לא נכתב בעונת בחירות, אבל הוא משקף נכון את הדמות הפוליטית-תורתית בארץ ישראל ואת הבסיס הנוכי למערכות הבחירה. איןנו סבורים שעדיין קיים צורך לנחל ויכוחים על בסיס דברים שנאמרו אך תמול או שלשום, כי מאז הטרופה היהדות החרותית לשולחן הקואליציה ומאז נעשו נציגיה ומנהיגיה שותפים מלאים להנחת המדינה, ירדו אלו מטה לעומק הזומה הציונית ולא חדרו גם כאשר גלו שוב לטפסי האופחיזיה.

מאז "המhap" במדינת ישראל, מאז עלה הליך שלטון והיהדות החרותית הטרופה לשורותינו. נחשר חריש עמוק בשדה היהדות החרותית והצמחי קוצים ודרדרים לאומימים אשר במשך הימים השתוגו ועל כל צואריה. אם אריע שינוי בתקופת שלטונו של המעריך, אין זה אלא בבחינת אדרבה ואדרבה. אם בימי הליכוד הייתה היהדות החרותית "بعد" השלטון, אם בעבר בצע כסף ואם בכלל הסתבות של הכרה פוליטית, הרי מאז כבר שעה המכונה החרותית עמוק עוקם לבcheinת "נד" – ועכשו כבר כמעט ולא קיימים טבות ההנהה שקיבלו בידי שותפותם בקואליציה.

המערכת הציונית-תורתית מתנהלת כיום רך מתוך אמונה והכרה וקבלת לב של הרעיון היזוני של שלטון ייחדי פוליטי על כל שטחי ארץ ישראל, היא מתנהלת על בימת כסת המינים ע"י הנציגים המתחלפים של יהדות התורה, היא מתנהלת מתוך שופרותיה השוניות של כל חלק הפלגה, והיא מתנהלת גם – למרכה הבושה והכלימה – ע"י מוסדותיה החרותיות העליונות ביותר.

עכשו, ביום הבחירה, התבטאת כל הזומה הזאת בהכנות פתק בחירות לתוך הקלפי, המצביעים החרותיים יביעו דעה בעניינים מדיניים ופוליטיים מובהקים, וכל כמה שהמסווה של תורתיות ורוחניות ינסה להסתיר את האמת, תבעצץ המדינה והפוליטיקה השוטטה והפסולה מתחתיו.

הסתפקנו בעריכת הקובץ הנוכחי ממאורים שכבר הופיעו בקי"מ תש"מ בעיתון "דער איד" בארא"ב. למרות שבשעתם נכתבו הדברים לאור המצב והמורעות ומשמעות הבחירה של אותה תקופה, הרי המצב המערוכה הנוכחית אינם אלא המשך וחוליות בשורשת שנצורה בעת החצרופות שלטון בימי "המhap". אך להיות שככל זאת شيء כמו מה שנקהזה הפלמוס של הימים בהם דמות ומוחות מואז ועד הנה, נעשו בחומר Shinuim ותיקונים קלים.

★ ★ ★

קובץ מאמראים

מחובטנו להציג שהמעורכה נגד השתתפות בבחירה איננה מערכה רך נגד מפלגה דתית אחת ומוסийמת. ודאי שאף אחד לא ניסה להתייר מעולם הצבעה עבור שום מפלגה חילונית וברור שככל מה שנאמר ונכתב באיסור הבחירה כולל ממיילא את כל המפלגות החילוניות ללא צורך להזכיר בפרטות. אבל האיסור נגד השתתפות בבחירה כולל גם את כל המפלגות הדתיות או החדריות ללא שום הבדל ביניהם.

עם זאת ניתן לומר שרוב הוויכוח בקונטרס זה מתנהל במפורש נגד אגדות ישראל, והסיבה לכך פשיטה בתכלית. אגדות ישראל היא המפלגה שומרה את היהדות התרבותית בכללה לתוך הקלחת המיליטית, והיא גם המפלגה שלולה את דרך העקלתון לשאר המפלגות שימושה הזמן ניסו להבנות מחרובנה. כאשר אנו מתייחסים בשורות אלו לאגדות ישראל, הכוונה היא בפירוש בבחינת "זו ואין ציריך לומר זו". כמובן, אפילו המפלגה התרבותית העתיקה והמיושנת שהתייסדotta היהת בברכת וחסכת גודלי תורה ומנהיגים בשואל, אף היא סטה מטרות מיסידיה וצעדת ימים בחוףzon או בריצה לעבר הקוטב המוגן.

על אחת כמה וכמה החודשים אשר מקרוב באו — וכוכנתנו כאן בפירוש למפלגות הספרדיות — شأنם שם בסיס ויסות ואחיזה במערכה של שומרי תורה מול מרשיעי בית ולמנהיגות הנוכחים אין שם מסורת מקובלת מדור דור בזושיםם אלו. העבדא שראשה, מנהיגיה ומורה הם שומרינו שבת מניחי תפילין ואפילו אם הם בני תורה או ידעי תורה וכו' אין לה שם ערך ומשלק בעניינים כה חמורים ועומקיים של ישודות האמונה והדת. הלו, בஸגנון המפלגתית העצמאית, הרי אינם אלא בזואה עלבה ושוחקה שלכל היותר אין ביחס בណון זה אלא מה שראו בימי הקללה.

ואין לנו צורך בראה והוכחה גדולה מזו, שמנהיגים ומייסדים מכיר עצמו ותוrhoו משכבר לעקר משבחת גור הרכבות הראשית שיצירתה באיסור ולא נמצאו לה מתירין עד הנה. האם הוא ירנו דעתה, האם מיפוי יבינו שמעיה בהלכות חמורות שהוא עצמו עקרים ומשיק לעקרם גם בכהונתו הנוכחית.

אשר על כן. הוויכוח שלנו עם אגדות ישראל הוא על משנה דראונה שלהם. מתוך שהם משתמשים במשנה ראשונה זו כדי להצדיק דרכם והדשות אשר לא שערום מיסידיהם, חוזרים אנו לאותה משנה ראשונה כדי להוכיח ממנה על השגיאות והסתירות של התקופה הנוכחית. אבל מי שאינו יודע אפילו משנה ראשונה של מלחה עם הצעיות והמפלגה שלו כבר צמחה בשדות ורים, הרי אי אפשר להציג לו השוואת היום מול התמול והשלשומ. אבל בכללות, ודאי שהקרירה יוצאת לכל יהודי שומר תורה ומצוות ללא יציאה מן הכלל. הצעיות נסורה מאו יצירתה; המינוי היה התגשומה המלאה של הצעיות האסורה; וה השתתפות בבחירה היא אב המלאכה של הכירה והשתתפות באיסור חמור זה.

אל נא אחוי תרעו.

AINENO מוצאים עצמנו רואים להתקנות אפילו כתלמידי תלמידיהם של גודלי עולם נבג"ם ויבדלו החיים לאו"ט שאסרו את הבחירה לכנסת המינים. אבל עדין זכור לנו כיצד מסרו גודלי עולם אלו את נפשם להציג אפילו נפש אחת מישראל מחלוקת חבל בבחירה הטעאות.

אם נזכה אנו בעבודתנו הנוכחית למנוע יהודים מעוזן חמור זה — וזה זה שכרנו.

המושיעאים לאור

פרק א'

מערבה ודרומיותיה

התכלית, המהות, היסוד, המגמה והמטרה של כל מערכת בחירות מתחומים ייחודיים כמו מלאים פשוטות — מציאת המפתח לבו ומוחו של הבוחר, לומר לו מה שברצוננו לשמו ולצייר לפניו את הדמות שהוא רוצה לראות.

ישנם ימים יועצים ומומחים עולמיים בתחום זה. כאשר הנודדים בכל תקופת בחירות לא רק מפלגה למפלגה כי גם מדינה למדינה ומוסרים את שירותיהם באלפי רכבות דולרים. המוצע המוכרב הזה מקיף מבון נושאים שונים ומשונים ומהיבר ידיעות רבות ושונות, אך בסופו של דבר מסתובב הכל סביב קוטב אחד: כיצד להציג מה שהוא מעדיף וכיידר למcor לו מה שהוא רוצה לקנות.

הבחן התורתי במדינת ישראל נמצא מולה הפעם מבחוץ מוצמצם של מפלגות תורתיות. המרכזיות והותיקה שבהם אם כי כבר לא הגולה בותר) היא אגדות ישראל, שהיא היחידה שהשתתפה במערכות הבחירה לנכסת המינים מאוזת הייסוד המדינית. למרות החותם התורתי הטבעי בשמה ולמרות שלכורה נסודה המפלגה הזאת למעט מטרות רוחניות שאפשר שיריכבו מהן יותר מדרות אחת, בררי וידעו לנו מכל מערכות הבחירה הקדומות, שייצירת הדמות המושכת והקורסית תעמוד בראש מעיני הבחירה. מכונת העתומלה אי אפשר להסתפק במצוות עליון של החוב החדש, והכל יודעים שצורך גם לומר לבוחר מה שהוא רוצה לשמו ובסוגנו שמצוין חן בעינו.

המלאכה הזאת איננה קללה. והיא נעשית כבירה יותר ויתר בכל מערכת בחירות. בהיותה בת יותר מאשר שנים איבדה אגדות ישראל את צלמה ודמותה, ומנהיגיה פשוט אינם יכולים להחליט איזו דמות עליהם להציג לציבור הישראלי בכלל ולציבור הבוחרים הדתי בפרט: ציוני? קנאי? ציונית למחצה? קנאית למחצה? או אולי חדש של צורתם שלם שלם נוהגת אגדות ישראל כיום במנגאי המזרחי דאטמול וייחד עם זאת היא גם מנסה להציג את עצמה כתנועה הקנאית ביותר בעולם. השילוב של דת ומדינה שהיה בעבר אכן היסוד של המזרחי, הפך ביום לדגל של אגדות ישראל והוא גם מנסים לטעון שאות תורה הקנאות, שקנות אמיתית פירושה להלחם עבור מדינה שיש בה מקום לחוי תורה, שקנות אמיתית פירושה שיש לדרש שהמדינה תכיר ביכולותיהם של שמורי תורה, שהמדינה צריכה לשומר תורה ושהיא צריכה גם לספק את צרכי הדת של שמורי תורה. הקו המבדיל בין מדינה לתורה נעלם במשנתה של אגדות ישראל. לדעת אגדות ישראל צרכיהם התורה והמדינה לשמש בערבותיה, להתבולל וזה ולהשלים זה את זה, וזה כיוון תורה המזרחי מיום הוסדה, אלא שכיוום קוראים לשיטה זו תורה, להבדיל מדרת לאותית. שיטה בגון זו אינה ניתנת להסביר פשוטה, המופרך שבה צץ ועולה מתחת כל מעטה וכיסוי.

כדי למצוא חן בעניין הכל, צריכה אגדות ישראל לשים על פניה מסה שאינו שkopf שאפשר להפכו לכאן ולהפיעו בו בדמותות שונות זו מלאכה שהיא כמעט בלתי אפשרית. גם אם יתרבר שקרה יוכלים להתאחד באיזה אופן לקראת

קובץ מאמראים

הבחירה, גם אם יתקיים השלום הפשר שעליו לבנה הגשר בין הסיעות והפלגים השונים, עדין תתקשה אגודות ישראל להחליט ממכוכה זו, שכן פניה נשואות גם למתנה החילוני שאלו היא צריכה לפנות בדמota ציונית, וגם לחילן מן המhana העומד מאהורייה הרוצה עדין להאמני שאגודות ישראל איננה ציונית. מן המhana החילוני היא צריכה להעילים כמה פרקים מן העבר, ומחלק של המhana החדרי היא צריכה להעילים כמה פרקים מן ההווה. בשעת בחירות, כאשר הציבור מעמיד את המפלגה במבחן עמוק יותר, קשה לתעקם בשופר של שתי פיות ולומר גם זאת וגם זאת. הפרקים הנעלמים יופיעו תמיד Mai שם.

ועל כן לא ברור עדין להיכן יופנו חיציה של אגודות ישראל במערכות בחירות זו. האם יפנו עסקניה לבוחרים הנוטים לדעה המוטעית והכווצת של תורה ומדינה, האם ינסו להסביר לבוחרים דתיים שהמוראי בשמותיה השונים יכול להלב דת ומדינה באורה כה נאות כפי שאגודה ישראל יכולה לעשות זאת, האם יעדיו את הסבריהם למhana המכיב את המדינה אך רוצה לאוותה עטופה כמעט דתית, האם ייעשו לומר במפורש שמטרותיה של תנועת המוראי משנות האתמול יתגשמו מהר יותר או טוב יותר ע"י אגודות ישראל של היום, האם יטענו שהbattleת ה"סטאטוס קוואו" שנינתה להם ע"י מפא"י והמוראי גם יחד, תישמר יותר אם אגודות ישראל תקבל את קולות הבוחר הדתי.

או, שמא ינסו לחזור כמה פעימות לאחוריהם ולזרזע אחורי קולו של הציבור השולל את עצם קיום המדינה. שמא ינסו להסביר שאף הם עדין אינם ציוניים שאף הם עדין אינם מחייבים מדינה לשם עצמאות גרידיא, שאף הם עדין זוכרים שמדינה זו נסודה מעיקרה לכפרה ועקרית תורה, שאף הם עדין יודעים שמרשימים יצא רשותם ממש בעל כרחם נאלצים לשבת בכנסת המינים ולהקשב לדרכי הכלע ולהציג עבור חוקי הניאון. שמא ינסו לפרש מכורות לרגלי THEMים בהסביר כגן זה ולצדך בחלוקת לשון יהודים שומר תורה ומצוות שנפשם סולdot מן הציונות ובאיורייהו.

המסתבר הוא, שאגודות ישראל צריכה לשתי הדמויות גם יחד, ולפיכך מותר להעריך ויש להתכוון שעסקני הבחירה ינסו למכוור לציבור שתי דעות אלו בכת אחת. גם ציונות וגם אנטי ציונות, גם מדינה וגם שלילת מדינה. הפסיחה על שני הטעיפים תעשה עתה בקול רعش גדול ועטופה בהררי מלל של טשטוש דעתם ועובדות גם יחד.

עיקר וטפל – עיקר קודם

אנו שמשתרטו למנוע שפע הדברים שומר תורה ומצוות של תעמולות הבחירה, אנו שמטרתו לעכב מיהודים שומר תורה ומצוות ליפול בראש התעמולה הזאת ולא להפסיק חיללה בעוון הבחירה החמור, ודאי שנתוכח עם כל הדמויות הניל. ודאי שאין אנו רשאים לענוד בתיכון ידיים בשעה כואת ובעהשיות לא נסוג מן המערכת. אך תחילת ציריכם אנו לקבע מסמורות בנדון.

טרם נתוכח עם אגודות ישראל על מה שהועלו או הזикו בישיכתם בכנסת המינים, טרם נתעככ על מה שניסו ועלתה בידם ועל מה שניסו ולא עלתה בידם, טרם נציג על המכשולות הרבים שצמחו כתוצאה מישיכתם בכנסת, טרם נדון על דיבורייהם ומעשיהם בתוך אותה כנסת מיניהם, טרם נזכיר את כל עולותיהם ע"י התקשורת עם השלטון עד כדי טמיעה בתוכו, טרם נערער על דרכם הגולדה

בכמה וכמה עניינים עיקריים שבהם התייצבו, ובכלל גדול, לימינם של מאבדי נפשות מישראל בפועל ממש, טרם נתלה עליהם את קולר האחירות על חילופי השבת החוקיים ועל רציחת העוברים החוקית וטרם נשאימים בקהלות תקווה העתיד ע"י הכנסת ההשפעה החיצונית של כספי רשותם לתוך מוסדות החינוך, חיבאים אלו לומר ראשונה שכל הניל, על אף כל החומרה שבhem, אינם אלא עניינים משנים לגבי החטא הקדמון של עצם קיום מדינה לפני בית המשיח והנסיו לאולה טרם זמנה.

ציונות פירושה מודינה ומדינה פירושה ציונות ושני אלה פסולים מעיקרים ומעצם. נקודה זו קודמת וחשובה ומכריעה יותר מכל התקלות שנבעו מקיים המדינה ומהתגשות רעיון הציונות — מכל אחת בנפרד ואפלו מכולן גם יחד. האיסור שבבלילה לבחירות אין קשור בהכרח לעובדא שבכנות יושבים מיניהם ואפיקורסים המחוקקים חוקי אוון ועכו"ם נגד התורה. הציפיה לביאת המשיח היא מעיקריה האמונה, ומדינה זו, בכל צורה ובכל אופן, נועדה לעkor עירך זה. מדינה "יהודית" זו נועדה מעצם קיומה להכחיש את הציפיה ואת התקוה לנואלת ישראל ע"י משיח צדקנו בכ"א, ומשום כך בלבד אסור בחומר האיסור להשתתף בשום פעולה שיש בה רמז של הסכמה והכרה במטרה ויודע זה.

השאלה העומדתلنגד עינינו איננה איפוא אם חברי הכנסת של אגדות ישראל בפרט או חברים הכנסת בכלל התנוגה בהוגן, השאלה העומדתلنגד עיננו איננה אם חוקיה של מדינה זו תואמים את חוקי התורה או אם הם מנוגדים לה, השאלה עומדתلنגד עיננו איננה אם האפשרות לחיות בארץ ישראל כיהודי שומר תורה ומצוות תליה בנסיבות השלטון, השאלה העומדתلنגד עיננו איננה אם מוסדות התורה בארץ הקודש יכולו להתקיים ללא תמיכת השלטון, השאלה העומדתلنגד עיננו איננה אם כבודה של השבת ישמר ע"י מלחה עם מחללי השבת מעל במת הכנסת המינימ, השאלה העומדתلنגד עיננו איננה אם חייהם של היהודים. לא יkopחו במלמות אם יתפרק המצב ושותמי תורה יתגנוו לךך במוציאות השלטון, השאלה העומדתلنגד עיננו איננה אם כבודם ומנוחתם של קדמוניים שוכני עפר לא יחוללו ע"י ניצול הכוח של לשון מאונינים בכינונו קוואליציה. במלים פשוטות: השאלה איננה כיצד אפשר להכשיר את המדינה.

דבר אחד ויחיד מכריע בשאלת ההשתתפות בבחירות לנכנת המינימ: התייצבו יהודים בתור להכנסת פתקא לתוכן קלפי שתתמשם גם כהכרה שהם מסכימים לקיום מדינה שנועדה מעיקרה לכפור בגאולה השלימיה התייצבו יהודים להכריו שהם מסכימים, לכתיחילה או בדייעד, לשולטן היהודי בארץ ישראל לפני בית המשיח? דת ישראל בלאות יהודיות יהודיות?

השאלות הללו הן שאלות יסודיות. לא שאלות של דמות אלא שאלות של מהות. מהות הרעיון הציוני שהוא גם מהות המדינה.

התייצבו יהודים להביע את הסכמתם לסדרי שליטן שבhem מוכרת זכותו של כל אחד, כולל היהודים, להיות לפי אמונתו או חוסר אמונתו התייצבו יהודים לנצל זכות בחירה הנובעת ממשלה יסוד שבה לא מזוכר אפילו שם שמי של התייצבו יהודים לומר כן למדינה שהתחייבה Mao קומה להכיר ולהמון בכתבי תפילה של עכו"ם התייצבו יהודים לומר כן למדינה שבה, על הצד היותר טוב, שמירת תורה ומצוות היא זכות ולא חובה התייצבו יהודים למסור קולותיהם לגוף הקובע

קובץ מאמרם

בעצם קיומו של יהדות ודת הנם דברים נפרדים שאינם צריכים להיות קשורים? התייחסו יהודים למעמד המכיר בזכותו של היהודי להצבע גם במפורש נגד קיום התורה ומצוותיה? העמידו יהודים את קולותיהם בשורה אחת ועל אותם כפות מאזנים עם המתוונים למיניהם, והאם יכירו יהודים שומר תורה ומצוות בזכותו של הרוב המתוון לחזק חוקים שהם, אליבא דכולי עלמא, נגד התורה ומצוותיה? הישלחו יהודים שומר תורה ומצוות שליחים שיישבו אמונה מטעם לחוקי העכו"ם של המדינה, הכוללים בתוכם כמה וכמה עניינים של יתרוג ואל עיבור?

השאלה הראשונה איננה אם יועיל או יזיק, השאלה הראשונה איננה עניין של בחירת הרע במיומו, השאלה הראשונה איננה עניין של בחירת צורת מלחמה מבפנים או מבחוץ. הדבר הראשון העומד על סדר היום הוא עצם ההכרה במדינה זו, עצם ההסכמה לקיומה של המדינה ועצם ההשתעבדות ליסודותיה. בבחינה זו אין כל מקום לויכוחים על היישגים קטנים או גדולים, ממשותיים או ריקיים מתוכן, הבטחות שנתמלאו או גיבובי דברים. ההסכמה המתפרשת מהשתפות בביטחונות היא הכנעה עצמה, וכנעה זו אסורה בתכילת האיסור. שאר הוויכוחים בנוגע לבחירות אינם אלא עניינים משנהים שאין בהם לשנות את השורש הפסול והאסור. הפועל היוצא מקיומה של מדינה זו הוא טפל לגבי העיקר של עצם קיומם המדינה, התועלת או אי התועלת שבבחירה בעד מפלגה זו או אחרה הם טפלים לגבי ממשות ההשתפות בבחירה בכלל.

עלותיה או מגרעותיה של אגודות ישראל, תועלתה או חסרונה, הצלחותיה או כשלוניותה וטוהר כפיה או העולות שבמעשייה אינם עניין לנדון זה. המטרה איננה להבטיחה שהנבחרים לכנסת המינימום יהיו צדיקים שכלי מגמתם מלאכת שמים, המטרה אינה למצואו שונאי בצע שיחלקו כספים ממשלטיים בישיר, המטרה אפילו אינה לשלח שליחים שלא יעשו בכנסת כלום זולת מהאה על כבוד שמים. המטרה היחידה היא לא לשלו לשם שום שליחים, להתנור מבחירה אלו לגמר, להחריםם לחולותין.

רק לאחר שסוגיא זו תМОצה עד תום, רק לאחר שהלכה זו תתרבר כהוגן, רק לאחר שדבר זה יובן כדבוי ונכל לדzon בספיקים. רק לאחר מכן נוכל להסביר שגם מן הבחירה פשוטה, גם ללא התייחסות לעיקר הראשוני, גם בהתעלמות מן השורש והיסוד אין שום סיבה ואין שום תועלת או מטרה להצבע בבחירה. אולם טרם כל חייכים אנו להזור ולשנן עיקרים של דברים. הנגע מהצבע בבחירה לא יאמר אי אפשר חבר כנסת זה או במפלגה זו מטעם זה או אחר, אלא משום שה תורה אסורה להשתתף בבחירה.

פרק ב'

המקביל אינו בהכרח שווה

הויכוח בינו לבין מחייבי השתתפות בחירות לכנסת המינים אי אפשר. שלא תחול בנסיבות מקבילים. דהיינו, גם על גושאים רעוניים וגם על גושים מעשיים. הנושאים הרעוניים הם האיסור להשתתף בחירות בכלל ולו גם לשם מטרה מוצדקת לכארה, ונקטו בלשון רבים מושג שבנושוא זה עצמו ישנים הרבה פרקים וסעיפים בסוגית מדינה וכל המסתער. כנושאים המעשיים ימשכו המטרות המוצגות לציבור כדי לזכות החובה להשתתף בחירות ולהציג עבור המפלגה הדרותית. בנסיבות אלו עצם יש מקום לברר אם אכן מזריקות המטרות את השתתפות בחירות, או אם הם עצם מחייבים דוקא את שלילת החירות.

מודרך הטבע, יכולם הנושאים המעשיים לשמש כחומר להסביר יותר פשט ומובן ונסיבות ליריכוח יותר מكيف. בענינים אלו אפשר להשתמש בעבודות ומאורעות הידועות לכל, והרי ידוע שבמקומות שיש עובדות ונסיבות קיימת וניתנת לבדיקה הויכוחים פשוטים וקלים יותר כי האדם יראה לעיניו. ברם, הויכוח על נושאים אלו אינו צריך ואין יכול להופיע על הנושא הרעוני והראשון. בחירות לכנסת המינים אין שם מטרה יכולה להציג את האמצעים. הבחירה אסורה לעצמן ושם מטרות שבulous אין יכול לשנות עובדים זו.

חוכה עליינו למנוע את הטעות כאילו הויכוח המתנהל על שאר הנושאים יש להופיע ממשו על הנושא העיקרי והמטרה החשובה ביתריהם מהם למנוע מכל יהודי שומר תורה ומצוות להשתתף בחירות לכנסת המינים מחמת האיסור שבם ולא מחמת אי תועלתו או נזק. צריך שיהיא ברור ששאר הנקודות שיועלו בהמשך אין אלא בגדר אסמכה בעלמא לגבי הנושא העיקרי. הנושאים המקבילים ימשו רק כהוכחה על כשלון הדעה שגרסה שותפות עם המדינה, ככלומר שאפשר להוכיח בטענות מוצקות גם היסודות לדעות שחיבבו בעבר שליחות נציגים ותדים לכנסת המינים, כבר אינם קיימים כתע. אף בנושא זה יש יותר מבחינה אחת הויכוח הנוכחי עם מחייבי השתתפות עם המדינה אין דומה לויכוח שהתנהל על נושא זה בעבר. יש הבדל גדול וברור בין הויכוח של ז מגנו ובין הויכוח שהופיע במרוצת הזמן לעתיק ושכחו, ולמרבה הצער מתנהל הויכוח ביום על דיטוא הרבה יותר נוכחה. מטרתו — בהתייחסות לנושאים מסוימים אלו — היא להוכיח שגם אותן האתלאות ששימשו או, בזמנו הויכוח העתיק ובימים שתיכף לאחר קום המדינה, כcasus unius וכחקרה לישיבה בבית המינים, נתגלו משך הזמן כמושלים כל יסוד, אם כי לדין אין להם כל משקל מבחינת איסור השתתפות בחירות.

בלשון קצחה: אין בהודקיות לנושאים פרטניים אלו שהם הטפל, כדי להחליש אף במקרה את האיסור היידי של השתתפות בחירות שהוא העיקרי. הנושאים יכולים להיות מקבילים, אבל לא כרכום וקשורים. השתמש בשניהם אך לא כבסיסות שוות.

מדוע חייבים אנו לחתוך גם על הטפל

טעונים אנו הסבר נוסף להדמה דלעיל. השתתפות בחירות היא אמנן בראש וראשונה הכרה בדעה כוונת וכנייה רעונית למחשבת כפירה, אבל בנוסף לכך היא גם מעשה גופני בפועל. כשם שמצוים אנו להפריך את הדעה הכוונת

קובץ מאמראים

ולהסביר בכל האופנים האפשריים מודע אסור להשתתף בבחירות, אך גם חייכים אנו לעשות את כל האפשרי כדי למנוע את המעשה בפועל. ודאי שהמנגע לזרוק אכן למרקולייס מוחמת כפирתו בעבודה וריה חשוב ומעולה הרבה יותר מן הנגע לזרוק את האבן ממשום שידיו זורק. והמנגע מהו מילוי מלאה השתתף בבחירות — הזרוק אכן למרקולייס למי שאיננו זורק. ומונע אותו מלהיות משליח יהודים למקום שהכנינה לשם מאיזו סיבה שהיא — מונע אותו מלהיות משליח יהודים לשם שהכנינה לשם והישיבה בו אסורה באיסור של יתרוג ואיל יעבור. אותן שיגיעו לשם ויעשו שם את האיסור להיעשות, לא יהיו שליחיו של שום אדם שלא השתתף בבחירות, וגם זו סיבה מספקת לעסוק בנושאים שהם, כאמור, רק כאסמכטה לגבי הנושא העיקרי.

הערה אהרון זה וודאי עלתה את חמתם של מחייכי הבחירות. הללו יטענו שאנו מנסים להוציא מידה מזאת זכות הבכורה כשליחיו ונושאי דגל של הציבור החדרדי, שאנו בכיצול מנסים לדוחק את רגליהם ולתפות את "השלטן" המצווי כולם, לפי דעתם, בידיהם. הללו גם יטענו שאין לנו כל יכול לעערר על מעשיהם של אנשים שלא פעלו בשליחותנו, הללו ייסו לשலול מתנתנו את הזכות להעיר על נושאים שהננו מתנגדים לא רק לאהירותם כי גם לראשם. הם ירצו לצמצם את הוויכוח ביןינו רק לנושא הראשון של איסור הבחירה ומולו יציגו תחימות שאיןן מונוקות ב��rst מפורט של הלכה למעשה. הם ינסו למנוע ויכוח על שאלות פשוטות בטענה ותואננה שלשילת היסוד אינה מותירה מקום לוויכוח על נדרכי הבניין. הם פשוט ירצו לפолос את הוויכוח מעיקרו וינסו לעצור בעדינו מלקרואו תגר על פרטיטים היוצאים מן הכלל שאותו אנו שוללים מלבתחילה.

לפיך חייכים אנו להבהיר שמכלדי המטרה להוציא דעות נפסדות מלכם של יהודים שומר תורה ומצוות, חייכים אנו גם למנוע מעשה בפועל, ולשם מטרה זו נשתמש גם בנושאים שהםطفالים לגבי העיקר. אמרת נכוון, חברי הכנסת של אגדות ישראל לא היו שליחנו כאשר דברו כפי שדברו והציבו כפי שהציבו והתנהגו כפי שהנהנו. אמרת נכוון, אנו לא שלחנום והם לא פעלו בשמננו. אבל הם אמרו בשם של יהודים שומר תורה ומצוות הרבה דברים שלא כהוגן ועשו בשליחותם הרבה מעשים שלא ההלכה. מוחותנו להזכיר ליהودים אלו מה שנעשה בשם משך השנים האחרונות, ולהשபיע עליהם שמהווים והלאה לא יהיה חלק בשליחות אומלה זו.

עוד נקודה אחת יש כאן. אנו שוללים את השתתפות בבחירות מטעם תורה מונוקת שנຕברה היטב בספר הקדוש ויאלא משה וזה אנחנו קשורה למאורעות הזמן ולשם תיקונים והישגים. הם מאייך מנסים להסתמך בכיצול על דעת תורה שניימקה היחיד הוא שעני השתתפות בבחירות אפשר להציג ולהודיע ולתכן. לאחר שתתברר שגם נימוק זה עצמו אינו עולה בקנה אחד עם המציאות כפי שמאורעות הזמן מוכיחים. הרי ברור שהיסוד, ההלכתה בכיצול, להתיר או להיביב את השתתפות בבחירות, אין קוים בכלל.

ברור שהשתתפות בבחירות, גם לדברי המחייכים, אינה הוראה שיש למלאה בעורוון מוחלט. ברור שהמחייכים שהסתמכו לכארה על דעת תורה ניסו להשיג איזו מטרה. אם מטרה זו לא הושגה, אם השלחות לא הצלחה ואמ' הצליפות לא נמלאו והתקומות לא נתגשו, אם העבר מוכיחה שעני השתתפות בבחירות אי אפשר להציג ולהודיע ולתכן, ממילא נפלassis ההלכתה שעליינו ניסו להסתמך ומכאן ואילך עומדים שני מחותן זה מול זה: המנחה והאחד טוען שהבחירות אסורות מטעם תורה והמנעה השני, שיטודה ההלכתית הושמט מתחתיו, כבר אינו יכול

לומר אלא שהבחירה אין אסורה, ובמצב כזה יש להווארות ולדוגמאות העתיקות של התבדלות מרשימים משקל הרבה יותר גודל. זו כשלעצמה סיבה מספקת לעסוק במאורעות הזמן ולבחון לאורם את תועלת השתתפות במסודות השלטן.

נקודות המוצעת לויוכחו, מהיכן?

לאחר שהוסבר לעיל שהויכוח מחייב המציאות, יש למצוין נקודות מוצאת לויוכחו, ככלומר, נקודות מוסכמת, בעבר או בהווה, לכל המתווכחים גם יחד. אנשים יכולים להתווכח ולהיות חלקים בדיותיהם מרחוק אלפי מיליון כל אמרת שישוד היסודות לנושא הויכוח מוסכם בזיהם. אבל לא נקודה מוצאת מוסכמתה, על מה יתווכחו והילא על כל הכוחה שבעליהם יענה הצד האחד לשני — מעיקרה דין ואפריכא בית הלו ובית שמא נחלקו בהרבה עניינים אבל המחלוקת הסתמכה על עניין שהיה מקום מוסכם בזיהם. הללו סברו לשם שהמודיק נר חנוכה מושיף והולך והללו סברו שהוא פרוחת והולך, אבל כולם הסכימו שציריך להדריך נר חנוכה. חכמי ישראל ולהבדיל חכמי אומות העולם נחלקו אם גלגול קבוע ומולות חזרון או להיפך, אבל כולם הסכימו שיש גלגול ויש מолов ומשהו חזר ושובב, וולת זאת לא היו מוצאים אפילו יסוד לויכוחיהם.

בנדון דין, בויכוח בין מחייב הבחירה ושולליה, יש לחזור לימי קדמונם ולמצואו מתי והיכן נפרדנו דרכנו, מי פרש מי ומאמי שינה והמיר דרכו. הבחירה הנווכת חייב להיות מיסוד על יסודות מוסכמים על דעת כל הצדדים ורק כך אפשר לגשת לויכוח על ממשימות עובדות הזמן הנוכחי. היהודים אינם יכולים להיות חדשנים בטוגיות הקשורות לדעת תורה. אפילו שאלה חדשה שנולדה לאור התהדרויות הזמן אינה יכולה לבוא לידי בירור של הלהה אלא בהסתמכות על התורה שנינתנה מסיני והוראות הופקים היוצאות מפלפול בתורה. אף אחד, וגם היא כגובה אריזום גבוה, אינה יכול ליצור הלהה חדשה המתיחסת לביעות הזמן מבלי למצוא סמכין להוראותו ממקורות קדמוניים, ובפרט כשהוא רוצה לומר שבירורו אינו עניין של רשות אלא עניין של חובת הלהה. באשר הבחירה על השתתפות בחירות מתנהל בין שומרי תורה, ובאשר שהויכוח הוא לכאורה על חילוקי דעתות בהלהה, חובה علينו לברר מה הוא המוסכם בין שני הצדדים על הלהה, היכן התחילת מחולקת זו ועל מה נחלק.

מטרה מוסכמת ומסגרת בלתי מוסכמת

וזאי שמתחלת יסודה של אגדות ישראל נפרדנו דרכנו, זראי שగודלי עולם שלו את הקמתה של מפלגה זו טרם הגיעו בדרך הנוכחות וטרם נשאה את המטרות שלמענה נסודה, אך ספק גדול הוא אם אנו ציריכים להתעכב בכלל על חילוקי הדעות הראשוניים. אם אנו ציריכים, בנדון דין ובמנגו אלה, להתפלפל אם הקמתה של מפלגה חרדית כלל עולמית היתה מוצדקת, אם הביאה תועלות או נזק, אם הצליתה או נכשלה בשלוחות הראשונה שהיתה אך ורק לאחד את כלל החדרים בכל מדינות העולם ולהלום נגד שונאה של היהדות החרדית.

הויכוח בין מיסדי ושולי האגדה היה על צורת השרשים שנעודו לבארה להניב עצ פרי, הoiceות ביום הוא אם המוסגרת עדיין קיימת לשם אותה המשרה או אם היא הפכה ביום למכתיר בידיהם של הפקידים והאמרכלים המשמשים בה כדי לעשות את ההיפך המוחלט מההמיסדים הועיזו לה. האם ציריכים אנו להתווכח על שרשים בשעה שלפנינו כבר עמדו אילן סרק?

קובץ אמרים

モטב ועדייף רק להזכיר את המטרה שעמדו מול אותה מסגרת עתיקה ולבדוק כיצד הם עצם מתייחסים כיוון, בכל צורה של מסגרת, לאוთה מטרה של השנים הקודומות. אבל גם אסור לנו לשוכו שהם עדין טוענים לרציפות. מבלי להסביר מדועו חלו שינויים במסגרת העתיקה של אגדות ישראל, הם עדין מנסים להציג את עצם כמשיכי דרכה. המציגות היא שככל מרכיבי אגוי טוענים שהם ממשיכים בדרך העתיקה, ככל אחד טוענים שלא>window.apf זיו כתשוא, בעוד שלמעשה>window.apf שינו כולם את טעםם בכלל הנוגע למטרות שלמען המלחמה בהם נוצרה מסגרת זו לכתהילת.

כל אחד מן החוגים שתקרכו לאגודת ישראל לאחרונה, הן אוטם שנכנכו למפלה בכל רוחם ובשיה גדייהם, הן אוטם המסתפקים רק בקצת כבוד על בימות אגודת ישראל ובקצת מעת מקרנותיה של המדינה באמצעות אגודות ישראל והן אוטם המסתפקים בהבעת אהדה לחלקם החסידיים של אגודת ישראל, הפכו להיות ציונים מושבעים טרם נטשו בಗליו את דרכם העתיקה ובעטו בדרך אבותיהם, והדבר צריך להזכירLOCOTHE של אגודת ישראל. לא היא שגרמה להם להפוך את עורם ולשנות את דרכם אלא שהם, לאחר ששינו מוסורת אבותם, הפכו גם לדיידיה של אגודת ישראל. לאחר שהם חדרו לראות בציונות, סכנה לכל ישראל, לאחר שהמדינה הפכה להיות לדיזם מקור לכבוד או לכספים וברוב המקרים לשניהם גם ייחד, החלו גם להתפרק לאגודות ישראל. המפלגה שכמותם חדרלה להלום במתודה הציונית. בן גוריון לא נתקשר ללחוץ ידי שומרי תורה ושוזר לא "עליה לגודלה" משומ שהללו הפכו לחכבר את אגודת ישראל. להיפך, לאחר שהללו החלו לחכבר את בן גוריון ולמחל את עונוניו של שזיר, החלו גם, בעצםם או ע"י אנשי עצם, לספר בשכחה של אגודת ישראל.

מכיוון שכח, מכיוון שהייחוב אגדות ישראל וחיבוב המדינה וראשיה הפכו למרקחת אחת שקשה להבדיל ביניהם, כיון שאגדות ישראל הפה לאבן שואבת לנוטשי מסורת אבות ומוחכמי רשותם, כיון שככל המאמינים החדשם בלראומיות ה-“כשרה”, החסידות והتورתיות מצאו לעצם בית המפלגה התורתיות. לא גוטר לנו אלא לשלב בכך זה כמקרה אחד ולחוור לתחילת הויכוח שלנו עם אגדות ישראל, למצוא את נקודת המוצא ממנה נפרדו דרכנו ולחזור לתחילת הויכוח.

פרק ג'

מיימיניטים בингונים ומושמאליים של הימים ההם

הכל מודים שכתחילה היה של אגדות ישראל הסכימו כל גDOI ישראלי שהצינו, ככלומר הרעיון של הקמת מדינה יהודית לפני בית המשיח, אסורה בתכילת האיסור. בדבר זה הסכימו מחייבי אגדות ישראל ושולליה כאחד. מבחינה של אגדות ישראל היה להעשה שיטה זו הכו המבדיל בין לבין תנועות המזרחי שהחיבה הקמת מדינה על פי תורה. גם מיסדי המזרחי לא רצו בחילולי שבת, גם ראשי המזרחי טענו שהם שמורי תורה ומצוות וגם הם התפארו שהتورה נר לרגלים ואור לנתקתם. הם רק הסכימו באוטה שעה לרעיון של לאומיות ולא ראו בו סתרה לדעת תורה, הם סברו שמדינה יהודית בארץ ישראל היא התגשותו החלם והזווית ותולם זה יכול לההפוך למציאות גם על פי דעת תורה.

אגדות ישראל של אותן הימים סברה אחרת, וכุดעתם של כל גDOI ישראלי ביוםיהם ההם. הרעיון הלאומי היה פסול אסור בתכילת האיסור גם בבית מדרשאה, ומטרת התיסותה הייתה כדי לשמש כמקל-נגד מול הטוענים בעניין זה. מבחינה זו היו או שלושה גופים מפלגתיים: המפלגות החילוניות שרצו המדינה שלא על פי תורה, מפלגת המזרחי שהאמינה המדינה על פי תורה ואגדות ישראל שהתגנדה למדינה גם על פי תורה.

פעולותיה לאחר מכן של אגדות ישראל באותם ימים עניין לנושא דיזון. שליחיה של אגדות ישראל ששרתו נבחרים ושלייחים מטעם יהודים חרדים במסודות השלטון באירופה לא שינו בשליחותם את ההלכה המוסכמת שייהודים אינם רשאים להסכים לששלוחן יהודי עצמאי לפני בית המשיח. כמו הנציגים החילוניים באותו מסודור, שמשו נבחרים בשלטון נכרי ובמדינה נכנית ולא היה בכך אפילו שמצ' קצחו של רמו של הכרה בשלטון היהודי ועצמות יהודית. עובדאו זו איננה יכולה לשמש כראיה וחוכחה למצב הנוכחי של ישיבה בבית נבחרים של מדינה יהודית.

מי שמנסה לדמות מלאה למילתה ולהצדיק את הישיבה הנוכחית של אגדות ישראל בכנסת המינים על סמך ישיבת נבחרים מטעם אגדות ישראל בסיסים הפולני פשוט אינו יודע מה הוא סח. הסים הפולני לא שמש כהכרזה על עצמות יהודית ושליטון היהודי יותר ממה שהשינאנט והקונגרס ושאר בתיה המחוקקים באלה"ב, שבהם משרותם הרבה יהודים וביניהם שמורי תורה, ממשים לכך כיום.

או, כמו היום, הייתה אגדות ישראל מפלגת הימין. אבל הימין דוא לא היה ימין פוליטי כהיום. או היה זה ימין רוחני ובהתקשרות לימיון ה' רוממה ועכשו זה בcheinhet אשר פיהם דבר שוא וימין ימין שקר. באותו ימים גם היו כל המפלגות החילוניות — מפלגות השמאלי.

אגדות ישראל הדירושלמיות

כאן גם המקום להזכיר בעצם ובוגעוגעים את אגדות ישראל הירושלמיות. אם הוכרנו לעיל שפעולותיה של אגדות ישראל באותו ימים עניין לנושא דיזון, ודאי שהכוונה לא הייתה לאגדות ישראל של מרכז הארץ זוננפלד ז"ע ואותו עמו כל הנהגת המפלגה בירושלים עיר הקודש.

קובץ מאמרם

איןנו שוכחים לרגע שהצטרכותם של גודלי ירושלים זי"ע לא כותה לברכה כללית של גודלי התורה באירופה, איןנו רודצים בשום פנים להזכיר את הרושם כאילו היכחה אגדות אגדות ישראל בהוצרה, פסח על הסניף הירושלמי אבל בימינו אלו, כאשר היכחה דוא בבר אין לו שני צדדים של מתווים. כאשר אין כבר ירושלים לשם סני של אגדות ישראל העולמית דוא, ועל אחת כמה וכמה שלא נותר כל זכר מן ה"ירושלמיות" של אגדות ישראל — כיצד אפשר לעبور על פרק נשגב זה בשתייה.

אגדות ישראל הירושלמיות של הימים ההם העדיפה חرفת רעב על פני עבודה משותפת עם הציונים אפילו תחת שליטן זו, וסירבה לשבת עם יהוד אפילו כאשר המוסד המשותף לא היה מה שמכונה כו"ם "שליטון ריבוני עצמאי" אלא משרד לשירותי קהלה. שלא לדבר מיקרי ירושלים שמנעו מעצם ומעוליהם אפילוatham צר ובלבך שלא ליגנות מכם פיהם שהציונים בקשו להעביר בתורת שליחות מיהדות העולם.

נראה לנו שהעמדתו של איש אגדות ישראל הירושלמי בראש רשות היהדות התוריתית ובמקום שהוא שומר לנציג אגוי האירופית, יש בה הרבה יותר מרומו לתמורה שחללה ביהדות התורה. אף אחד כבר לא יכול אפילו לטען שאגדות ישראל העולמיות נקוטה תמיד בדעה אחרת — מאגדות ישראל הירושלמיות — בשאלת הלאמית וממילא אי אפשר לחיבת מחמת הדעה שהיתה נקוטה בסניף אחד בלבד. עכשו זו אגדות ישראל הירושלמיות שנציגה היה הראות התוריתית סגירה מעגל נוספת בנסיגת מיימי קדם.

דבר שלא בא לעולם ודבר שנמצא לו מותרים

התקופה השנייה בדברי ימיה של אגדות ישראל היא לאחר התקופה שבה נתבלה החלטת מיעוט להסכים למדינה על פי תורה, וזה איןנו אלא עניין של לכארה ומחמת שני טעמים: א) אם אכן הייתה זו דעת הרוב, הרי שאגדות ישראל הסכימה או לדעת המזרחי ונעלמה מן המפה כמפלגה עצמה. ההבדלים הקטנים ששררו ביןיהם בנוגע לדמותה של מדינה על פי תורה אינם מנינים בהרבה לעומת הקביעה המרכזית שמדינה יהודית וללא מיזוג יהודית כבר אינם פסולים. ב) עובדא היא שקביעתה זו לא הייתה אלא דעת מיעוט, והדברים יודיעים.

חו"ץ מזה, אין טעם לדון ביום על תקופה זו שכן להלכה ולמעשה לא נוצרה מעולם מדינה יהודית על פי תורה גם לפי דעת אותו מיעוט שקיבל החלטה זו. השכל היישר מחייב איפוא לקבוע שמאחר שההחלטה זו לא נקבעה למעשה אף פעם, נשarra אגדות ישראל, לכארה, בהתנגדותה להקמת מדינה יהודית, או שलכל הפחות הייתה אגדות ישראל צייכה להשאר נאמנה להחלומות הקדומות עד לזמן שתתקיים הדרישה של "על פי תורה" שהיתה תנאי כפוף להסכמה למדינה יהודית. בנוסח אחר: אם הוויכוח שלנו ביום מתנהל נגד אגדות ישראל ולא נגד המזרחי, אין כל טעם להתייחס לאותה ההחלטה מיעוט של מדינה על פי תורה. ההחלטה זו אינה יכולה לשמש כבסיס וכחודה לדרך הנוכחות של אגדות ישראל גם ממשם שימוש לא קרמה עור וגידים וגם שם שאם אמן יש ממש בה החלטה זו, כי אז אין בין אגדות ישראל והמזרחי ולא כלום. שניהם מפלגות ודיות הדוגלות במדינה על פי תורה.

ציבור גדולאמין גוטה להאמין, ובמיהה לא קטנה של צדק, שההבדל בין שניהם אינו אלא בכך שאגודות ישראל מיהילת למדינה על פי הרבה והמורח שואפת למדינה על פי מעט תורה. אבל זה כבר נושא נפרד שאינו שייך לכך.

לאחר קום המדינה, ואולי גם ביום האחרונים שלפני קום המדינה, החלה ההנאה הפוליטית של אגודות ישראל לנוקט בדרך אחרת. פתאום נעלו החלטות והסיגים שמנעו הבעת הסכמה לרعيון של מדינה יהודית בארץ ישראל לפני בית המשיח. המיעוט השהסים מקודם למדינה על פי תורה התעלם מן התנאי של „על פי תורה“, והציגו — בטור המפלגה — שלא הסכים למדינה יהודית בשום פנים ואופן לא התיציב בשער לעזוק מריה על התמורה שהלה בעניין המלחמה ברעיון הציוני. אגודות ישראל נכנעה למוצצת המדינה הומנית, לכנסת המינים ולמלךה בראשותו של אדם שהיה צריך להיות שנווא נפשה, דוד בן גוריון שר'י. למדינה שלא על פי תורה נמצאו מתירין באגודות ישראל.

הויכוח הראשון לאחר התיקודות המדינה

או החל להתנהל ויכוח בין מחייבי השותפות עם המדינה, ככלומר אלו שעמידו בהכנסת חברי כנסת לתוך בית המילאים של המדינה החדשה, ובינו ששלנו דרך זו מכל וכל. הויכוח עדיין לא התנהל גם על פסלנותה של הציונות שביניהם נועתה למדינה שהחלה להעביר יהודים על דתם ועל דעת קומם, הויכוח רק התנהל על צורת המלחמה העדיפה ביותר. הם טענו שכורחה הנسبות יש להכנס וללוזם מבפנים, לועזוק מריה מעל בימת הכנסת נגד חילול השם, נגד העברות לשרד של אלף רכבות מישראל, נגד חוקי קלון לבנות ישראל ונגד שאר מעשי הרשע של השלטונות. רובינו היוו שלא זו הורך, שהנסיבות אין יכולות להתר את האסור ובסום אופן שבוגלים או אפשר להווים שומרי תורה ומצוות לעשות שם מעשה שיש בו משום הכרה בעצם הרעיון של מדינה יהודית לפני בית המשיח.

סנייף אחר של הויכוח היה מסביב לשאלת אם המציאות מחייבת דרך אחרת של ערכית מלחמה. הם סכרו שעיל אף כל ההתקנות להקמת מדינה יש להתחשב בנסיבות ולטפל במצב שהוא מתרחש, בעוד שאנו סברנו שמצוות של כפירה אינה מציאות המרכיב דרכם חדשים. אם משנאנו כי נשאו ראש אין בך להתר לשומר תורה להכנע למציאות זו, להכיר בה ולהשתתף במסדרותיה.

יכלנו לכוורה להשווות את המציאות בימים ההם לתקופת ירבעם בן נבט שבחיותו מל' ישראל הצב שני עגלי זהב כדי להחטיא את העם. אגודות ישראל סקרה שיש לשלו נציגים למשלו של ירבעם בן נבט כדי למחות ולזעוק ולהציג ואנו סברנו שעם ירבעם בן נבט לא יושבים במחיצה אחת, לא בקואלייטה ולא באופויזיטה.

אלא שהשווואה זו אינה בה דמיון מוחלט למצב הקים ויש ביניהם הבדל בפרט אחד חשוב ומכריע. חטא של ירבעם היה בהעמדת שני עגלי הזהב ובכחשת כל ישראל ולא בכינוי מלכות, גם חטא זו של אחאב לא היו על עצם היותו מלך אלא بما שעשה בהיותו מלך. החטא הראשון בזמנו הוא בעצם קיום המדינה, ומשום כך בלבד אי אפשר להכיר ביום לא רק במלכות מסווג של ירבעם בן נבט ואחאב בן עמרי אלא גם במלכות מסווג של חזקיהו המלך. השאלה איננה על מעשיה של המלכות אלא על המלכות עצמה. ומכאן כמובן תשובה לאותם המתנגלים על יידיהם עם ראשי המדינה בתירוץ הנואל שגם אליו חילק כבוד למלכות.

קובץ מאמראים

בכל אופן, הוויכוח הראשון והעתיק, בראשית ימיה של המדינה, התנהל רק על צורת המלחמה בגוף שעדיין נחשב כאויב על ידי כל מהנות החדרים. אנשי אגדות ישראל טענו שיש להצטיף לאויב ולהלחם בתוך ביתו, ואילו אנו טענו שאסור להצטיף אל האויב. המלחמה חייבת להערך מוחז ולא מבית. הכל הסכימו שהמדינה כשלעצמה אינה אלא אויב ליהדות ולتورה.

עד כאן בדמות הוויכוח שהתנהל במחנה החדרים בימי הראשונים של המדינה, בזמן אשר רוב מנינה ובנינה של היידות החדרית עדיין ידע מקור ראשון על התנגדותם של כל גודלי ישראל לציונות ולהקמת מדינה יהודית ושליטון יהודי בארץ ישראל לפני בית המשיח. הכל הבינו או שחוות דעתם של גדולי ישראל לא בטללה ממשום שగבר האויב והמדינה נתינסדה ושהמציאות אינה משנה דעת תורה. אולם שםנו מרכזותיהם בפירוש שליטון היהודי בארץ ישראל יעכב את הגאולה, לא יוכל לראות בהקמתה אלא עיקוב נוספת לגאולה השלמה ונסיוון אהרון לשארית פוליטית בית ישראל טרם בוא יום ה' הגדל והגורא. אך גם אותו מיעוט שצדד לכאהורה במדינה על פי תורה לא יכול היה לטעון שהמדינה, בנסיבות התקיינותו ובתכונות יסודותיה, יש בה משווה מעין מדינה של תורה. ברור היה לכל הדעות ומעל לכל ספק שהמדינה היא אכן נגף ליידות ולשומריו מצוותיה, וחילוקי הדעות היו רק כיצד נלחמים באסון זה. גירסתה של אגדות ישראל בימים ההם הייתה שהמלחמה תהא בה יותר תועלת מכפניהם, כלומר, שיש להלחם עם האויב שכבש את ארץ הקודש, אלא שיש ללחום עמו בתחוםו ובגוננו ובתוך ביתו. הציונות, בשם ובמטרה, הייתה פסולה לחלוין גם במחנה אגדות ישראל.

פרק ד'

הציונות, כרגלה של אגודת ישראל

הויכוח של ז מגנו קיבלה צורה חדשה לחליותן מבחינה של אגודת ישראל. היום אין מתוכחים על צורת המלחמה באובי המשותף, הימים אין מתפלמים על הוראה שעה אם להכנס לביהם של רשעים ולמהות בפניהם על רשעתם או לאו. אם בעבר ישבו יהודים שומר תורה במחיצה אחת עם רשיי ארץ תוך השתמשות בטכדי שהמציאות מחייבת להלחם בפנים, תוך שמירה לכארה על טוהר הרעיון של א' הכרה בציונות ומטותיה, הרי כיים לאחר שנים דור יש לשותפות זו צורה שונה למגרי. היום כבר מנסים אותם "לוחמים ותמים" לכבות את הדמות הציונית לעצם. הויכוח בין הילונים אינה נטויש כבר על משרתו או פסלנותה של הציונות אלא על דמותה: הילונים טוענים כי ציונות היא הציונות האמיתית והציפה. יתר על כן, עצם העובדא שהציונות האמיתית איבדה את חינה בעניי בני נימיהם של דור הציונים הראשון, משמשת להם לכארה כהוכחה שהסבורה של הציונות איננו אלא בפריקת העול שנטולותה אליה. לעומת, אילו התהלו הציונות והדת שלobi ורועל, לא היה בהם שום פסול.

ומסקנה המתבקש מלאה — לדעתם — היא: שמדינה יהודית, גם שלא על פי תורה, איננה דבר פסול בשלעצמם; שחוון הלאומיות, כריעון המביע לכארה עגוזין ומשאלתו של כל ישראל, אין בו כל רע; שהדמות החדש של "לאום היהודי השולט בארץ" והמושג המרכזי של "ריבונות יהודית" יש בהם שלעצמם טוב וערוב ומושך וולת הפוגם הקטן של הילונים. אחרות תרואה שמייסדי אגודת ישראל נלחמו בה בעת הווספה לא הייתה פסולה — לפי פירושם החדש של עסקניה הנוכחים — אלא בדמותה הערטיאלית, הכהרנית והחילונית, וככלשיטוקנו פגמיה תהופך לכשרה למחרדרן. וביני לבני, עד אשר התגשם תקוה זו, כבר קיימו וקיבלו אנשי אגודת ישראל עליהם על לאומיות וריבונות מדינית בחפץلب. הם טוענים עתה לבטלות על הציונות, הבשרה והשלימה.

ומכאן, שאר חטאיה של הציונות אינם בגדר חטאים כלל ועיקר. מרידה במאות איננה אסורה ואדרבא יש בה תועלת להשתתת המטרות הלאומיות. קטילת נפשות מישראל למען מטרות לאומיות מובהקות בתכלית אף היא נעשתה למחייבת המציאות והורתה לכתיה. ובודיעה, תאפשר גם כל התורה כולה על אדרני הסטאטוס קואו הללאומי. לפיכך אמר כבר חבר הכנסת אברהם שפירא שבמקרים שיש סטאטוס קואו של חילול שבת הרבה שנים אגודות ישראל שותקה מושם שלום בית, וזאת בעצם שבאותו מעמד לא בוש גם לקוטרג על מפלגות דתיות אחריות באמרו "קשה מאוד לлечת ייחד עם אנשים שקוראים לעצם דתיים אבל חלק מהם מוכן להתפשר בכל מיני תחומים". הלאומיות איננה יותר עובדא שיש להסתגל אליה ולהלחם עמה בתוך ביתה בחירות שניים וככלב דווי, היא נעשתה למטרה לא פחות קדושה מאשר "המטרות הנעלאות" של אגודת ישראל.

הויכוח בינו לבין אגודת ישראל מילא אינו יותר כיצד נלחמים בציונות ובלאומיות. ילדים אין צורך להלחם בכל אלה, רעיונות אלו כבר נתקשו בבית מדרשת ונתקשו למערכת יסודותיה ומטותיה.

קובץ מאמראים

יעוזד היסטורי, תודעה לאומית וריבונות מדינית

לפי סברה כפרנית זו של היהדות התוריתית, יש להבדיל בין הקודש והחול שלדים הוא מותר ומקובל ולhogג את הלאומיות והרכבות גם בשעת התלונות על המצב מבחינת הדת. השלטון הנוצרי במדינת ישראל, שכדומה לכל שלטון מארקם המדינה כופר בכל התורה כולל, אינו עומד אבן נגף לרעיגות הלאומים של היהדות התוריתית אלא לתקומתה הדתוית, אבל ההבדל ברור וקיים ועומד.

יכיזד הסביר זאת "המודיע"?

...תחושים ורגשי אפליה וקיפוח קיימים גם אצל שכבות גזירות של האזרחים היהודיים. אלא שנגדם מכרעה הזיקה והאמונה ביעוזו ההיסטורי של הארץ הזאת, שהובטחה לאבי האומה ברית בין הבתרים, שם לא ספוק שגוליםungan כל אינטראס חמורי, הזיקה העומקה לירושלים וירושלים היהת מוששת בתודעה הלאומית של האומה גם כשתהיתה מרותקת מאדמת הארץ. זיקה זו אף אינה תלויות באופיו של השלטון בארץ". בהזמנות אחרות הוסבר רעיון זה בברירות גזירה יותר: "גם בארץ ישראל, בה מתנהלים החיים היהודיים בסוגרת של מדינה יהודית, חסר העיר מן הספר, כי המדינה מצריצה על עצמה „חילונית“, והיא אכן אינה מתנהלת על פי חזקי התורה, החזין שבמונתה לרוב ילדי ישראל הוא דין עקו מושרשי האמונה, התורה והמצווה, הרי שגם אם מבחינת הריבונות המדינית משוחררים היהודים החיים בתוכה מעול זה, אבל זוחי זירות החסירה את היסודות והתכנים האלמנטריים ביהו".

הנה כי כן, מתוך זיקה שהיתה מוששת בתודעה הלאומית של האומה ביעוזו ההיסטורי של הארץ הזאת, הגיעו הלו לרבונות מדינית המשוחררת מעול זה, אלא שחרירות זו אינה מתוקנת עדין כדברי והיא הסרה עוד הרבה. אבל כאמור, זיקה לאומית זו אינה תלולה באופיו של השלטון...

מה היה החפץ חיים וצ'יל אומר לזיקה של היה הגרא"ע אמר לרבונות מדינתי מה היו אמורים מיסדי האגדה, שדמויותיהם יפארו מן הסתם בקרוב חוכרות הסברה של מערכת הבוחרות, למשהו מעין "יעוז ההיסטורי" של ברית בין הבתרים לריבונות מדינית המשוחררת מעול זה ולהבהרת העניין העתיק כמה מילימ מזכורותיו של בנו של החפץ חיים בנדון הלאומיות:

"אמנם באשר שפטו בעוננים מאמריהם למאור ע"ד הלאומיות, ובולם בשפה אחת, כי עפ' נסיך על השפה והארץ, ובלי זה לא נקרא עם, וע"ב השיריו את העט על בנין הארץ ועל תיקון לשוננו. וזהן מן המשובלים וגבורלים העזוי במאמר ב' חמלין" כי אפשר לחקר יהודי בלבד תורות משה, או לא כל מך אבי להתאפק, וכי באמר גדור להבחישם על פניהם, כאמור, כי אין אומתנו מותיקיות רק בזמנים התורה והמצאות, לא בארץ ולא בשפה. ואם לא נשמר מצות ד', לא תצלינו הארץ ושפתה, באשר הוא אבותינו שמה ובשפתינו גרשום ממש. ובדברי הנביא יחזקאל ט' ליט' ספוק כי וכ"ז באמורו, "ויריעו הנשים כי בעונם גלו בית הנביא יחזקאל ט' ליט' ספוק כי וכ"ז ואתנן ביד צידחתם". ואמר אבי פעע, הם פושעים והושבטים, כי התורה והמצואה הוא עין צדדי שאיתו תלוי בישיבת הארץ, אבל הטעות מפשעת על פניהם, כאמור ולא תקיא אתם הארץ הארץ, כאשר קאה את הגוי, ובבר נתקאים בעונונינו והגענו נודדים מא. ואמר ולא תקיא אותנו הארץ כאשר קאה את אבותינו. ואמר עוד פעע, לחפווא פמד' לפטליין של מלך, העזון יותר חכמור ווינר מופון".

בעוני איסור הבחירה

פרק ד'

האם זהה ה"שיטה" הנוכחית של יהדות התורה שלפיה מסביר "המודיע" שזיקה לאומית אינה תלויה באופיו של השלטון? האם הכתוב "ולא תקיא אתכם הארץ כאשר קאה את הגוי". איננו מטפח על פני הזיקה הלאומית?

ואיך מתישבمامתו של החפץ חיים וצ"ל עם הוכרת שמו לחוב הבחירה? איך משתלבת תמנתו בפריסומים המפלגתיים עם דבריו הכרורים נגד כל הרעונות הלאומיים שבבעורם ולמענם קוראים ליהודים שומר תורה ומצוות להשתתף בחירות?

"לשימור על נפש קיום המדינה"

כיצד שאג פעם הנציג היהודי מנהם פרוש מעלה גבי במת הכנסת המינימום? חבר הכנסת הראל ושל תננות העבודה, אני פונה אליך — כמוון מmorph דוגמים לאלה הוסובלים אבל אל ניצור פאנקה, המדינה היא מדינת כולנו... אני רוצה לפנור מאן דוקא אל תננות העבודה, שמתוך אהיריותם עליהם לדעת דבר אחד — לשמר על נפש קיום המדינה".

האם מתוחכמים אנו עדיין על דרכי מלחה? האם עדיין קיים פולמוס על צורות מהחאה? האם עדיין שרויים אנו בעצומו של הוויכוח "ההיסטוריה" בין אגדות ישראל? האם צרייכים אנו עדיין להסביר ליהודים שהמלחמה עם הציונות, בתוך מצריה, פסולה בתכלית? מודוע לא ננסח את הוויכוח בצורה פשוטה יותר? מודוע לא נאמר שלמלחמה לנו בציגונת החל מאוגדות ישראל ועד למפלגות הימין והשמאל למיניהם? מודוע לא נקבע שחילוק הדעות שכינו לבין אגדות ישראל נגמר, ובמקומם יש לנו בהם אותה מלחמה שיש לנו עם הציונות לכל צורותיה?

"המודיע" של אגדות ישראל וחבר הכנסת המינום (ראוי מנהם פרוש), עמייתו וממלאי מקומו, הם שתחמו קווים, בולטים ברורים ומודগשים, בין הייחדות החרדית לבין הייחדות התוריתית — הציונות הלאומית והריבונית. אנו מתנגדים לעצם קיומה של המדינה, אנו מתנגדים לריבונות מדינית ולזיקה לאומית, ואנו לווחמים נגד כל מי שמפיץ דעתות נפסדות כגון אלו. לחלוקי דעתות מסווג זה לא קוראים ויכוח אלא מלחמה. וזאת משותם שמעורנו נלחמננו ולא התווכחנו, עם הציונות. אגדות ישראל עצמה הוכיחה לנו שהובילו מזיק, שהחלפת דעתות בנדון איננה הדרך הישראלית לארם, וזאת לאחר שאף היא נפלה בבח הצינות והלאומיות והריבונות המדינית. מי שמאמין שמדינה זו היא שלוי, מי שקורא לתגוננות העבודה הכלולת בתוכה מפא"י ומפ"ם ושאר מרענן בישין לשמר על נפש קיום המדינה כבר אנו נלחם, ولو גם מבפנים, על מעשיה של המדינה שהרי מדינה זו שלו והוא חייב לדאג בראש וראשונה לשמר על נפש קיומה, לא פחות מאשר שהוא דורש מתגוננות העבודה.

לאחר עדויות שהבאו מפייהם ומפי כתובם של אנשי הזרדים הדרתית עצם אין לנו צורך במסיע לטענותינו אלה, ואך על פי כן געתיק כמה מילים של לביר חילוני ושונאי דת מובהק, לי' יצחק הירושלמי של "מעריב", משומש שהוא חי שם את המערכת מימה הראשונים ועוד עכשו. נראה כיצד נראית אגדות ישראל, של העבר ושל היום, בעניין:

בעבר היו שני מוגדים למלחמה בין התנועה הציונית-דרתית לבין הזרדים האנטיציוניים: ישיבת "מרכז הרב" שימושה מוקוד לצינונות הדתית ומטרתה לחיזיכם של הזרדים האנטיציוניים. העדה הזרdotit ואגודת ישראל" שמשו

קובץ מאמרדים

מקור למלחמה נגד הציונות הדתית. בעקבות מלחמת ששת הימים ניטשטו למשה הבדאים בין התנועה הציונית הדתית לבין "אגודת ישראל" ו"חריות". יש פיצול בתוך היוזמות הציוניות על רקע השגפות עולם פוליטית מובהקת. מכאן - פניותם של מציגים פוטנציאליים מהPWD'ל ל'ליך'ן' ול"התהיה" מטעמים לאומיים מוה ו"אגודת ישראל" מטעמים דתיים מוה.

דברים אלו נכתבו בשנת תשמ"ז ולא בשנת תשנ"ו. אבל עיקר הדברים הוא שמחינת הלאומיות אין בין אגודות ישראל המורח וחריות כיום — הליכוד) שום נפקא מינה. מי שמתאונן כיום על נידותם של אברכים תורתיים לעבר מפלגות חילוניות, מוטב שיקרא ויחזר ויקרא שורותיו המצהיבות והמיושנות של לו יצחק הירושלמי. מי ששולא כיום למה לא שמו האברכים התורתיים מסכה על פניהם כאשר עשו בפרהסיא בשורות הליכוד, מוטב שיוכור את המסכה הדרונה — את עגל המסכה של העבר רב והמצטרים לשורותיהם. וכי מי העבר את האברכים הללו לעגל המסכה של הרעיון הלאומי?

מה פלא שכיוון חייבים אנו ללחום באגודות ישראל עצמה? אנו, שלא כיהדות התורה לכל גוניה ומלגולותיה, המורח, התהיה, הליכוד ותונעת העבודה גם יחד, מתנדדים בעצם נפש קיומ המדינה. זוatz משום שכדרי החפץ חיים וצ"ל "אין אומנתנו מתיקימת רק בקיום התורה והמצוות, לא בארץ ולא בשפה!!!"

ובודאי שכל האמור לעיל הוא יסוד המערכת נגד ההשתתפות בבחירות. איננו צרכים לחפש מומינים ופוגעים, וכי איננו צרכים לעונת שרוצים להתווכח עמו נכאלו איסור הבחירה היהת הוראת שעשה שכבר אינו שייך כיום, או שהמדינה שהיא ככל הגויים כבר אינה בגדר מדינה יהודית. הוקה הלאומית של היהדות התוריתית, שצמחה מה השתתפות בבחירות למן קום המדינה, היא הוכחה הגדולה ביותר שאסור היה מאו ומتمיד ועוד עולם להשתתף בבחירות הטמאות.

כל יהודי מאמין מתחנן ואומר שלש פעמים ביום ותחזינה עיניינו בשוכן לציון ברחמים כפי שתיקנו הכנסת הגדולה. עד לאוთה ישועה מיהולת חייב כל אדם לקונן על גלות ישראל וגלות השכינה ושם זיקה לאומית וחירות או ריבונות מדינית לא יגרעו מחובה זו. אדרבא, כיום כאשר גלות השכינה נראית יותר לעניין כל, כאשר השיר האחרון לבית מקדשנו הפרק אף הוא לסמך של ריבונות מדינית וחירות פסולה, כאשר הכותל המערבי נעשה למקום שגדלים ומרומים שם מינות וכפירה וחוין תעוטות של מדינה יהודית אם בכלל אפשר עוד לגשת לשם תחת "הריבונות המדינית" העולבה, היא הנוננת שיש להביע ביתר או מץ את התקווה של מלכות זוון מהרה מתבטל ותחזינה עיניינו בשוכן לציון, ברחמים. ובBOR שעד אז יש לכל היהודי אשר קנית החורבן בלבבו להמנע מכל מעשה שיש בו הבעת תמייה והכרה כלשי ברכונות וחירות ושאר דברים המעצבים את הגאולה ולא לחוק ידי רשותם בשום דבר שבו הם משתמשים כדיות, ولو גם מסו��פת, ל"חריותם מעול זר" — "חריות" שבטיוחה הראשון והעיקרי בבחירות הכנסת המינימ.

פרק ד'

התחברות לרשעים – הלכה נשכח

עדין לא מינו את כל הענינים היסודיים המחייבים כל יהודי להמנע מן ההשתפות בבחירה. חוץ מן ה嚮ר והתמייה עד הטמעה ברעיון הציוני, עוד ישנו האיסור של התחברות לרשעים. אין עוד מקום בעולם בו בולטת כל כך רשותם של עוזבי תורה, ואין עוד מקום בעולם בו צודדים שומרי תורה ועוזבי תורה שלובוי זרעו כבמدين ישראל.

מכחינה מסוימת ניתן לומר שההתחברות לרשעים היא גורם ונגרם גם יחד מרעיונות השווא האלימים שנתקשו בשנים האחרונות גם בכתו ישראל. אך ככל אופן, זו פריצה שנפרעה במדינת ישראל בזורה שלא הייתה דוגמתה מאז היה "ישראל לגו". יהודים תיעבו מאו ומתרדי פורקי על ומומרים להכusi, ולאחרונה נשנהה המצב בהרבה – ולגעריותו.

ההתחברות בין שומרי תורה ועוזבי תורה קשורה בפירוש לרעיון הנאלח של הקמת מדינה לפני בית המשיח וכפי שכטב מרכז הגהה מסאטמאר ז"ע בהקדמת ספר ויאאל משה ז"ל, ואין צורך להאריך בהה כי נידע בחוש המהבהה הנוראה שהחובבו הבותות האלה, שהחובבו למיניות ר"ל כמה מדינות ונטרץ בה חמימותם במלואן בחרבה בתו ישראל הבשרים עד אין שיעור, וממש מספר גדול של מיליוןים מישראל ספל עיל ידם בראשות המינות ר"ל, ועל ידי שהצטרכו עם גם בתות שאומריהם שמתורת ובזונת התחברותם אלה הוא בכרי לתוך ולהביא בתוך המינות גם דרך התורת, וזה היה הפרט הראשון מהשיך מבני ישראל הבשרים לספסחם אל הרעיון הפטמא זהה של הקמת המדינה בחשבם שיש שם גם מתקנים ומוסעים בשביב התורה, ושוב אח"ב נופלים בראשות המינות למורי ע"י הגשך של חותמים הנפסחים אל הציונים.

ההתחברות החילונית לשומרי תורה לא הייתה אלא אמצעי להסתם ולהודיעם מדרך הישיר ולהטוטם מדרך לא טוכה ר"ל. אבל להיהודים שומרי תורה היה צריך להיות איסור התחברות לרשעים מוקובל כיסוד לעצמו. כלומר, שם אם ימצא האדם שיתחזק לומר וכי אני חושש שמא אגרר חיז'י אהרי דעתיהם הנפסדות של הרשעים, עידיין הדבר פסול ואסור באיסור מיוחד ונפרד שאינו יכול את הסכנות הנובעות מכך. ומקובל שגירותו שגורו חכמים תוך נתינה טעם בהם אסורות גם לעצמן ואףלו בטל, למראה עין, הטעם שננתנו בהם.

במדינת ישראל השכיחו הילכה זו לגמרי. אם עדין שומעים מדי פעם קול ענות אוין איש שם על לב שלhalbת איסור להתחבר עם כלא.

ומה לנו יותר מן הדברים שנאמרו ונכתבו אצל היהודות התורתית לאחר הרצחו של יצחק רាបין. בשווי מצויה הילכה מפורשת למקרים כלא, ואילו נציגי היהודות התורתית הספידוהו בצער ובגון עמוק. חז"ל אמרו הרשעים אפי' בחויהם קרוים מתים, ונציגי היהודות התורתית דנו את דינו של יצחק רាបין חי ומת. כש שהתחברו עמו בחיו כך המשיכו לאחר מותו. הסתדרים התורתיים ומולות השבח וההוקמה שנאמרו עליו, כמעט והוכירו את מלות ההספד המפורסמות של הנשיא קליניטון – "שלום חבר..."

קשר שאינו שווה

מן הצד החילוני משמשת ההתחברות כגורם מלחמת הרעיון הלאומי. זו הייתה התוצאה כיצד לכבות את היהדות החרדית בيتها היא מן הרוגו הראשון שבו ייצאו להפץ הבלתי על פני תבל ומלואה. המשכילים העתיקים עשו תמיד במסירות ורדיופות נגד היהודים שומר תורה ומצוות ומעודם לא אכו להתחבר להם, אך כאשר הגיעו המציגו את הרעיון הלאומי הלהה גישתם להשתנות. חיים ווייצמן ושילוחו ניסו בתחרות לישוב היישן בירושלים ולאחר עמו קשר אהים ואף היו מונחים לפזר עפרות והב לשם מטרה זו. רק לאחר שנתקלו בחומה בצורה ואטומה החלו לחרור תחתם ולנסות לאלצם להסכמה לרעיון הציונות ע"י סגירת מקורות מחייהם. גם עתה בזמננו אנו, אין הם קוראים קשורים עם המנהה הדתי מחלוקת חיכאה או הוקחה אלא ממשם שהם יודעים שכך, וכך בכך, יתרבו שומרי התורה לרעיגוניותיהם.

מן הצד הדתי משמשת ההתחברות לגורם המוליך להסכמה ובכלה של הרעיון הציוני. אולי נמנעו כל שומרי התורה מהתחבר עמו, ורק שהרעיון הציוני לא היה זוכה אפילו לדרישת רגל אחת בבתי ישראל הכהרים. ההתחברות לרשעים, שהיא תקלה בשלעצמה, גרמה לתקלות בבדות יותר, וככיוום זהה מתחבטים שותפי הרשעים ללא פחת רגש אחוריות למدينة הציונית מאשר החילונים עצם — ולפעמים אף הרבה יותר.

עוד נקודה יש להבהיר כאן. פירושה המקובל של ההתחברות היא שני צדדים מתקשרים זה בזה בקשר שווה שבו אין גודלה לצד האחד על פני הצד השני. ההתחברות היא בדרך כלל שותפה ולא קבלת מרות. בארץ ישראל המצב שונה וגורוע בהרבה. שם אין להתחברות משמעות אחרת מאשר השתעבותם לרשעים ויניקה מהם ומקורותיהם — להבדיל מיניקה משותפת עם מקורות אחרים. הצד החילוני הוא הנוטן והצד הדתי הוא המקובל. כל כמה שהדתיים ידברו על "וכותם" קיבל ועל חובתם של החילונים לחתה, ברור שהחילונים יכולים לשலול "וכות" זו ולהתעלם מהתחביבותיהם בכלל עת שירצוה ולכנן אין הם רואים בהסכם ליכויות אלו יותר מאשר תשלום עבור מהו שהם רוצחים לknoot.

רשיין מדינת ישראל ורשיין חז"ל, מה ההבדל?

האמת היא שבנושא זה איןנו בודדים לחłówין. אולי אנשי אגודות ישראל עצם דוגלים באיסור התבכלות מרשעים. זאת לנו ממאמר שהופיע ב"המודיע" בערך "ההמ"פ תשמ"ד".

מלחמת קדשותו של עתון שנדרפס בחולו של מועד עשינו شيئا' קל והחלנו לקרוא במופר, מלמטה לעמלה ומסוף המאמר לתחילה, ולמראה עין הלהבת? אחותנו. לא יאמן כי יסופר — הלוואת הכרה הענוו הגם בארזים נפלת שלhabta? הגם "המודיע" בנופליהם? בתבילה אילו סברנו שמשהו עשה מעשה שובבות וניצל את טרדות הרג של העורכים וההספורים והמגיהים כדי להתחמק בגניבת למות. בית הדפוס ולהנכינס קצת קנאות עתיקה לנור העtan. אולם דא עקא שקנאי ירושלים אינם חזודים במלאה כגן זו דזוקא בחולו של מועד.

אליא מאיז? לאחר שהמשכנו לקרוא נתרר העניין ונכח דעתנו. אל דאגה, לא הייתה זו טעות סופר כלל ועיקר.

ובכן, מה מצאנו שם שעורר תמייה כה גדולה נקרא, מסיפה לריישא, ונראה: „החויגים בעלי ההכרה באומר מוחנה זיביבים ל夸וא את הסימנים על הקיר. דוגא מדייבוריהם של כמה ממנהיגיהם שאינס מסוגלים להשתוחרר מן הבריות הבלתי קדושות עם קופרים, מסיתים ומדיחים, עלייהם ללמדן לאן באמתם שיכיכם. והמוחנה התוונית מזחכה לחם בזרועות פתוחות...“

והשאלה נשאלת מעצמה: מה קרה שם? האם חילוקי הדעות באגודות ישראל עמוקים עד כדי כך שקנאות מפלפלת וחוצבת להבות אש כגון זו — בירתה בלתי קדושות עם קופרים, מסיתים ומדיחים — יכולה כבר להופיע במקומות כמו ימינו הבלתי האם גם לבליי „המודיע“ בקנאים? ממשום שקראנו במזופך נתבללו האותיות והשורות לנגד עיניינו ואולי, נסינו להרהר, יש בכך מעין רמזו למה שעולול לקרות לאחר הבחירה?...

אבל, כאמור, נתישבה התמייה. מתחוק המשך הקריאה מן הסוף אל ההתחלה למדנו שאין זו אפיילו פרטקה דנפלו מן שמייא אלא דזוקא אמר רחוב ביוור שהגיא לעימודיו „המודיע“ היישר מן החלונות הגבוהים ביזור של משרדי אגודות ישראל בניו יורק. והנושא: לא בחירות מדינת ישראל ולא בריות בלתי קדושות עם קופרים, מסיתים ומדיחים בכנסת המינים ובמשרדי הממשלה. המדבר הוא בחסתדרות הרבניים, שהוא גוף אוטודוקטי כביכול, שיש לה איזה שותפות עם מועצת בת הכנסת באראה'ב שבו מעתופים גם ריפורמים. ועל כך, בצדק, שומו שמיים. לא רק שיש כאן חיבת התבדרות מרושים על חברי אגודות ישראל עצמן, אלא שהם אף מצוים למחות ולהתריע על כך ולשדל את הנכשלים לנוטש את מנהגם הרע.

הבט ליזוף ולאל תבט לברית...^{...}

עדין לא הספקנו לחזור כדבר וכבר נזמננו לנו ללמידה על ויכוח נרחב בנדוין. אחד מלבלרי האידיש הקלוקלט בניו יורק, חבר נכבד מאוד של אגודות ישראל הזכה לתואר „הרבי“ באותם שנים שביבקמאן סטריט והקוואכ עמוקם לבו על שבני ישיבות נוטשים את דרך האגודה. הקשה שאלת חמורה מאוד, שאלת חכם דזוקא: מי חווית דדמה דהברוי הכנסת של אגודות ישראל סמיך טפי מהסתדרות הרבניים מניו יורק? מי שנא הא מהא הלו מתחברים לרושים והלו מתחברים לרושים? ומאי אולמיה דהאי מהרי עינייכם הרוואות: זכינו ומלاكتנו נעשית עיי' אחרים ולא סתם אחרים...^{...}

והלה, לא לקטרג חיז' בא. אדרבא, הוא מנסה להפיס את דעתם של המתנגדים להתחרבות עם הכהרים והמסיתים והמדיחים, ועל פי דרכו הוא מנסה ליישב את הקשיות בסוגיא דהתבדלות מרושים מתוך סוגיא דהויאל. הויאל והוור מקצתו הותר כולם. הויאל והתחברות לרושים הורתה לצורך במדינת ישראל הורתה שלא יעורך גם באראה'ב.

לא רק שנשאלה שאלה בעניין אלא שגם נתקבלה תשובה כהלכה, וזה תורף הדברים: כניסה המינים איננה מנסה לייצג את היהדות, ואפיילו אם הם, למרכזה הראובן, עוברים על התורה, הרי אינם מזיפי תורה. משא"כ הריפורמים, שעם יושבים חכמי הסתדרות הרבניים רחמנא ליצלן במחיצה אחת, הם מגלי פנים בתורה שלא כהלכה והם מלמדים יהודים להחל את השבת ומרבים ממורים בישראל ועוד ועוד. ואשר על כן הנדון אינו דומה לראייה. אפשר למצוא יותר לברית בלתי

קובץ מאמרם

קדושה עם הכהנים והמשתים והמדיחים בכנסת המניינים וαι אפשר למצוא היתר לבירת בתי קדושה עם הכהנים והמשתים והמדיחים של הריפורמים. אין צד שווה או דמיון בין שני דברים אלו.

הו אמר: הבט ליזוף ולא תבט לברית. הברית עם כופרים סתם, מיסתים סתם ומדיחים סתם איננה פסולה ואיננה בלתי קדושה. ברית זו מותרת ויש אומרים שאף חיבטים עליה חוב קדוש. אבל הזוף, לע"ז, חמור מכל. הוא השאור שביעסה והוא הפול את הברית עם הכהנים, המשתים והמדיחים. מי שמנгла בפומבי רשותו כשר וראוי לברית, והמוניף — הוא שהברית עמו בלתי קדושה.

אין בדעתנו להזכיר את ראשינו בין הרים הרים ולהכריע בסוגיא כה מסובכת. אין גם ברצונו לעבור משנת תשמ"ד לשנת תשנ"ו ולשאול אם המצב הנוכחי במדינת ישראל, הן החקיקה והן הפסיקות של בית המשפט (ובפרט בית המשפט העליון) והן המעשים בפועל (כגון אלו של שר הדתות) עדין מרבים פחות פסולים ומזרים במדינת ישראל מאשר הריפורמים בחוץ לא-ארץ.

אבל, תחלה לא יתברך לא פסו אמונה, לא אפסה התקווה ולא נטו מעגלותיה. סוגיות התבදלות מרשעים איננה מנוה ח'ז' בין ההלכות שנשתכחו, ועוסקים בה בהתמדה כה רכה וביעין כה גדול גם במגדלי השן של אגדות ישראל בניו יורק עד שמצוותם פרושה לשחר גם את בני ארץ ישראל בפלפול מكيف זה.

אבל לאחר שכבר הענו לכך מותר אולי להעלות עצעה שאין נופלת בערכה מן הדרישות שהוצעו לחברי הסתדרות הרבנים. אולי באחרית הימים, יתרילה למוד גם במשרדי אגדות ישראל בארץ ישראל אותן סוגיות שבהם עוסקים במשרדי אגדות ישראל בניו יורק, אולי ינסו שם לדמות מילתא למלתה ולהסביר מסקנות, להלכה ולמעשה. כאמור, המנחה התורנית מחייב להם בזרועות פתוחות.

פרק י'

רשע אצל עדיק מאי עבידתיה

איתא בסנהדרין (ק"א ע"ב) ויווץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלים הנה אלהך יישראל אשר העלהן מארץ מצרים וישם את האחד בכית אל ואת האחד נתן בך. מי ווועץ אמר רבי יהודה שהושיב רשע אצל צדיק אמר להו חתמתי על כל דעכידנא? אמרו ליה הין. אמר להו מלכא בעינא למיהו, אמרו ליה הין. כל דאמינה לכדו עבידתו אמרו ליה הין. אפילו למפלח לעבודות כוכבים אמר ליה צדיק, חי' או אמר ליה רשע לצדיק ס"ד דברא כירבעם פלח לעבודות כוכבים אלא למשינחו הוא דקה בעי אי קבליתו למיריה.

כמה יש במאמר הזה וזה דמיון לומניינו אנו. ירבעם בן נבט, חוטא ומחייב את הרבים אשר העמיד שני עגלי זהב ולמען מנעו את העם מעלות ירושלים, מטפס עזות כיצד למרוד במלך רחבעם בן בני של משיח ה' דוד המלך ולהקדים מלוכה לעצמו. הוא כבר הגיע למסקנה שבירושלים עיר הקודש עצמה לא יוכל לקורע את הממלכה מאת רחבעם. מה יעשה אם יעמוד לפני העם רחבעם הרי יודע לעניין כל העם שרחבעם הוא המלך וירבעם אינו אלא עבד, ואם ייעז וישב הרוי אחת דיננו כמו רוד במלכות ולא תזה נפשו לשלל. מלך ירבעם בייעציו ונשאר בשכם עירו, ועדין החשש קיים אם יעלה העם זהה לעשות זבחים בית ה' בירושלים ושב לב העם הזה אל אדוניהם רחבעם מלך יהודה.

מננו וגמרו והוחלט בינויהם שיש למנעו בכל מחיר את העם מעלות ירושלים. הא כיצד והרי מORGEL העם לעשות זבחים בכית ה' לאחר הרהור ארוך נמצאו הפטרונות: יקימו עגלי זהב בעיר ישראל ויבנו להם מזבחות, יקחו כהנים מקומות העם וייבדו חזן חדש מלכם והעם יזכה את זבחיו מבלי עלות להר הקודש ולמלך רחבעם בן שלמה וכן תשאר מלכות ישראל בידי ירבעם בן נבט. אולם, התקנית עדיןlokah בחסר, ירבעם וייעציו מבינים וידעוים היטב שבכט שבראש ישראל פשט לא יכול שולב אחריהם, הציבור לא יסתגל סתם כך לסדרים החדשניים. כיצד זאת בונים מזבחות ומקריבים קרבנות ללא והקשר מיראי ה' כיצד זאת עושם חג ומכתירים כהנים לא השתפות בני עלייה? כיצד זאת מקרים על אלהים חדשים ללא חתימת צדיקים?

מה עשה ירבעם בן נבט? שלח הזמנות וקרא אסיפה ציבוריית, מסודרת ומתוכננת עד לפרט האחרון. וו לא היה סתם אסיפה עם המוניות שבה מכיר כל אחד את מקומו לפי טumo ונטוותיו ומתיישב ליד שכנים הדומים לו, צדיק אצל צדיק ורשע ליד רשע, אלא מסיבה שבה מצינים מקומות מראש לכל הקרואים. סדרנים פוגשים את האורחים הנכבדים בהכנסם לאורלם המואר והמקושט ובהתאם לשימוריהם המוכנות מושבים פלוני אצל פלוני בمكانם המוכן להם למפרע על כסא מספר זה וזה ליד שולחן מספרך וכך. ושלא במרקחה — נמצא יושב צדיק אצל רשע ורשע ליד צדיק. כשם שסדר היישבה מוכן מראש, כך גם הערובוביא מוחלטת.

אפילו למפלח לעבודות כוכבים?

ఈ הכל מסודר והקרואים ישבים במקומותיהם המוכנים מראש, עולה ירבעם בן נבט על הבימה ומתחיל לשאול את הצדיקים: האם חתמו על כל מה שאעשה? ענו

קובץ מאמראים

לו — הנה, אמר להם מלך אני רוצה להיות? אמרו לו — הנה. חור ושאלם: כל מה שאומר לכם תשווין אמרו לו שוב — הנה, איפלו לעבור עבودה זורה? נודעעו וגבהלו הצדיקים, ריעוון מבהיל כזה לא עלה על לבם, להתום חס ושלום על עבורת וכוכבים להעניק לירבעם בן נבט החלטה חותמה המתירה פולחן אלילמי אמר ליה צדיק חס ושלום: לעבור עבודה זורה? כיצד מעזיו הוא לזרוש ואת מתנו האספה עומדות להתפוצץ, הצדיקים עומדים לנטרוש וכמעט רגע תגעל המסתבה, אלא החלשות וחתימות.

אלא שכאן מתחילה המוסכמים מסביב לשולחות לשוחה בינויהם. ירבעם בן נבט, בראותו את המהומה הגדולה שהחוללו דבריו, משתתק לרגע וממתין לשקט שייחזור טרם ימשיך, ובני לבניינו מתוכחים המוסכמים בינויהם. אמר ליה רשות לצדיק, אורטן רשעים שיביעם והшиб אצל הצדיקים לא נבחרו לישב שם משום חיבת יתרה שיש להם לצדיקים ולא מחמת כבוד שחפכו להעניק ליראי ה. למלאת הסbara נערדו וזאת אכן עשו. מכיוון שהצדיק החל להציג שאלות על הצעותיו של ירבעם בן נבט, גענה שכנו הרשות במתוך שפטים — ס"ז דגברא יירבעם פלח לעבודת כוכבים? וכי יעלה על הדעת שאדם גדול כירבעם בן נבט שכל תלמידי חכמים דומים לפניו עשויי השדה ותורתו אין בה שם ודופי, הוא יבקש מכם חיז'ו חתימה על עבודת כוכבים? אלא למינסינבו הוא דקה בעי אי קבלתו למיריה. ופירש רשי' על אתר: אמר לו רשות לצדיק סלקא דעתך גברא יירבעם פלח לעבודת כוכבים אלא לנסונגה בעי אם דעתנו שלם עמו נתרצה בדבר. וכך היה מיטה רשות לצדיק עד שהיו כולם חותמים שהן היו רוצים ושוב לא היו יכולים לחזור בהן, עכ"ל.

אותו צדיκ שיבע אצל רשות לא חתום חיז'ו על עבודות כוכבים בפועל ממש, הוא רק השתתף במשחק הנאמנות והעניק חתימתו לפולחן עבודה זורה אך ורק כדי להוכיח את נאמנותו לירבעם ולא יותר. אבל את הנעשה אין להסביר. ירבעם בן נבט השיג נתקלה והחתימה נשארה ולאחר מכן כבר היה מאוחר. במרמה את חתימת הצדיקים להעמדת שני עגלי הזהב וליתור מכך כבר לא היה צרייך. והתעוות, הטעות האומללה שאפילו אותה השילוני נכשל בה, לא הייתה לשעה אלא לדורות. שניים לאחר מכן עמד מלך ישר בכל התורה כולה והוא שמו, שכחטב מעיד עלייו ויאמר ה' אל יהוא יען אשר הטיבות לעשות הישר בעניין ככל אשר בלבבי עשית והגמרה מעידה עליו מצדיקה רבא הוה, והוא עobar בבית אל ובדין ונתקל בעגלי הזהב של ירבעם ותויה: עגלי וזה אל מה טיבם? וכי כך למדנו בתורת משה? וכך על פי כן לא סר מעל חטאאת ירבעם אשר החטיא את ישראל. ומדוע? מי גרמא ליה? רבא אמר חותמו של אהיה השילוני דאה וטענה. יהוא מלך ישראל ראה חתימתו של נביא ה' זקן מוציאי מצרים למען פולחן עגלי הזהב של ירבעם בן נבט, ובכך כבר נסתתרו טענותיו. אם הנביא חתום, מה לי לחזור בדבר. וכל זאת כתוצאה מן התכיסים המהוות של ירבעם בן נבט ווועצוי: השיב צדיק אצל רשות. בכך השיג את מבוקשו וקלקל לזרורות.

חתימה של ימינו אין משמעותה פחותה

הרבה יש למדוד מעובדא זו לומננו אנgo, ואין איפלו צורך לפרט הרבה הרבה ההשווות כדי להוכיח שהחתימות של דור זה אינה פחותות בגריעותם מן החתימות של הימים ההם ובנגע לעבודה זורה ממש. דיינו אם נזכיר את ההכרזה

בעניין איסור הבהירות

פרק י'

שראי השילטון וכל החותמים על מגילת העצמאות בשעת הקמת המדינה הסכימו שהמדינה תשמור על בתי הפולחן של הדתות ואת התמיכה הרצופה שהמדינה מקדישה לבניין בתיה עכו"ם. הבטחה זו וסיטו זה נמצאים בין חוקי המדינה וככל הבוחר بعد שליחים שישבשו אמוניהם לחוקים אלו או החותם למען שליחות זו, הרינו בהכרח מסכים לאוותה הבטחה של אי עקירת עז'י כפי שהוא מסכים בפועל לסייע ותמיכה בעז'. שבובות אמוניום חזרת ונשנית זו והאישור השנתי להוצאות מדינה עבור בתיה תיפלה והינוי עכו"ם וכרי הריהם מעל לכל ספק עניין של קומ ועשה בפועל ממש. כאן אי אפשר להצדק בתירוץ של אין ברירה כפי שא'י אפשר לשמש בהתחמקות של שב ואל תשעה. ואשר על כן הדמיון בין מעשים אלו והחותמות למען עגלי הזהב של ירכעם בן נבט, שריד וקדים ועומד ומוכיח על הקלקל העצום הנובע מישיבת צדיק אצל רשות.

האם מן הצורך להזכיר שכח חברי הכנסת של הקואליציה אישרו, בשם בוחרים ושולחים, הקמתו של משרד לענייני דתות במדינת ישראל שככל מלאכתו – אפיקו תחת הנגולתו של רתי או הרדי – לסייע לקויים ותקומתם של כל הדתות במדינות ישראל' האם מן הצורך להזכיר שכח חברי הקואליציה אישרו מרדי שנה, בשם בוחרים ושולחים, הוצאות כספיות לתמיכה בכל הדתות במדינת ישראל' האין זה עניין של קומ ועשה' האין החתימה המחייבת בחירה עבור שליחים אלו כחתימתם עבור תמיכת בgmt מוסדות עכו"ם בארץ ישראל?

אם כיום כבר נשמעות סברות שאין חוכם לעkor עז' תחת שלטון היהודי בארץ ישראל משום שהמדינה תחוור ותקים מחדש, היא הנוגנת: וכי מי משיך לאשר ולהשבע אמוניום להתחייבות מלכתית זו להקמתם והזוקמת של בתיהם עכו"ם בארץ הקודש' וכי מי משתמש בשירותי משרד לענייני דתות שמתחליה נועד לסייע, בkom ועשה, לכל הדתות במדינת ישראל' וכי מי סמרק על שולחנה של הרבנות שככל כולה אינה אלא סניף ממשירוטי הדתות בדומה לערכאות שאר הדתות המוכרות במדינת ישראל' וכי לא תבע פעם חבר הכנסת תורתה שהמדינה תעניק לבניית בית כנסיות ובתי מדרשות אותן הקלות וטובות הנהה שהיא מעניקה לבנייה לבנייה של עכו"ם?

ושמא תאמר שהניל אינו טופס אלא כאשר נמצאים בקואליציה ולא כאשר נמצאים באופוזיציה ומצביעים בתוך הכנסת נגד כל מה שהממשלה עשו'ה מצעעה?

לא עננה בעצמינו ואפיקו לא געתיק מבירור ההלכה בנדון בסה"ק ויואל משה. במקרים זאת געתיק כאן כמה שורות מי ש策ר לדעת את הנושא על בוריו. וכי את מה' והרי התשובה מן "המודיע" של ר' חמוץ תשמ"ב:

"אפשר תמיד להתווכח אם ממשלה כלשהי מבטא את דעת העם בתחום ואם לאו, וזאת גם אם מדובר במצב שבו מתרוך מסביבה רוב פרלמנטי גדול יותר מכפי שהוא היום אצלנו. ממשלה מייצגת רוב של ביתהנזהרים, וכך היה, אפשר לומר לעליה, כי מידי לאחר בחירות היא מדברת בשם רוב העם, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בgalpo'ot... אך זה ויכוח אקדמי. כי במובן המנשי, זה הוא העקרון הדימוקרטי, שככל עוד הממשלה מכרנת בתוקף חזוק, הרי המוסמכת לדבר בשם העם, בין אם יש לה רוב גדול או רוב קטן בפרלמנט". מה נאמר ומה נדבר ומה נספיק לשורות אלו. "זה העקרון הדימוקרטי" שעכboro' יצבעו ביום הבהירות, אפילו אם רק בMagnitude של צדיק אצל רשות.

בין גויים לרשעים

סוגיא זו של איסור התחרבות לרשעים טעונה בירור הלכתי נרחב שאנו כאן מוקמו. לעניינו אנו נסתפק רק בפעול היוצא של ישיבת צדיק אצל רשות, והודגמא שהבאו בראשית פרק זה משקפת את המצב הנוכחי אפילו אם נסכים — לצורך הנושא — שהמדובר גם ביום רך בעדרים היושבים אצל רשעים ולא בכלל השכבה שכך קיבלו עליהם החלטות ומשער רשעים בפועל ממש בשם „העיקרון הדימוקרטי“. לשם הוכחת הקולע הנובע ממסבכה אחת שמוטבים בה רשעים יחד עם שומרי תורה ופראקי עול אצל נציגים יזרועים ליראי' ה' אין אנו צריכים להתייחס לחתימות בפועל או לעברודה וריה של קום ועשה בפועל ממש.

ברם. העובדא היא שכיהם אין הרשות צריך להטעות את שכנו ולבקש ממנו להתחום על הסכמה לעובודה זורה ממשה של נאמנות לשפטון. עצם הישיבה הארוכה עם רשעים במחיצה אחת כבר גרמה לנאמנות די והותר — ובכך אנו דנים.

מכאן תשובה לסייעות להציג במקצת את חומר האיסור של התחרבות לרשעים מתוך השוואת מדינת ישראל למדינות אחרות ברוחבי תבל בהם ישבים יהודים — ואפיו שומרי תורה — עם גויים במוועצות השלטון.

כיצד בכלל אפשר לדמות קשר של „העיקרון הדימוקרטי“ עם מין ואפיקורס מזור ישראל שдинו אך ורק לחומרה ולא חיללה לו (ולא) כישראל — גרווע מדינו, של עובד כוכבים? כיצד אפשר לשוכח כי „כל עוד הממשלה מכנה בתוקף החוק, היא המוסמכת לדבר בשם העם“, וכל מי שהציג עבד קיומם של שליטון ומשלה במדינות ישראל הסמין את הממשלה לדבר בשם העם (הבוחר) כולם, ללא הבדל ונפקא מינה אם הצביע בעד או נגד, אם הצביע בעד הרוב או המיעוט ואפיו אם הצביע לשם מהאה נגד הממשלה? „העיקרון הדימוקרטי“ מרשה לכל בוחר להציג עניות, אך למחרת הבחירה מקיים „העיקרון הדימוקרטי“ ממשלה המוסמכת לדבר, לעשות ולפעול בשם כל הבוחרים.

ومמשלה של אנשים מזור ישראל, המוסמכת לדבר, לעשות ולפעול בשם כל הבוחרים, על סמך ריבונות, מלכויות ועצמאות יהודית בארץ ישראל, אי אפשר לדמותה למשלת עכו"ם שאינה מוסמכת ואף אינה טוענת שהיא מדברת, עשויה לפעול בשם יהודותם של בני מלכתה. הצד השווה של „העיקרון הדימוקרטי“ בין הרשעים והמתחרבים לרשעים מדינת ישראל הוא „הריבונות היהודית“ שלגביה — בין שאר האיסורים — חל האיסור של התחרבות לרשעים.

פרק ז'

חציו עבד וחציו בן חורין היכי דמי?

בערכו של פסח האחרון נתרפס מאמר נרחב בעוננה המרכזית של אגודות ישראל, "המודיע", תחת השם: "לצאת מעבדות פוליטית לחירות ריעונית", שהתאים היטב, מבחינות השם עכ"פ, לענינו דיו. תג הפסח הוא אכן תג החירות ממש"ש שער טומאה זהה הזמן לאייתרותה ולתתא להשתחרר ממשור רוחני שאין בו כבילים ואין עליו שומרים וכל הנדרש הוא להסתפק בשב ואל תעשה ולא להשתעך מרוץון בשבי הדעות הנפסדות. כרגע לא השתלבו התלונות הצדוקות במקנות שהוצעו, שכן לאחר שהעבדות הפוליטית תוארה בידי אמן ובתמונה נאמנת למדוי, יצאה המסקנה שהודרך לחירות ריעונית היא להשר חציו עבד וחציו בן חורין; לצאת מן הקואליציה אך להשאר באופוזיציה. כאילו האופוזיציה בנסת המינים היא פוגת החירות, כאילו זאת תקoot ההשתחררות. ואילו לאחר שנציגי אגודות ישראל ישבטו אמוןיהם לחוק מדינה זו ויקבלו עליהם על מלכות מינים שבנהוגה לא יהיה להם חלק כה מכריע בעבר, ייגאלו הם ושוליהם מן הגלות הפוליטית הריעוני בו הם שרויים עתה, כאילו תחומי של המדבר השם אילו נדדו בוחרי ונבחרי אגודות ישראל מסתימים בשbill האזר שבחן ספסלי הקואליציה והאופוזיציה.

ועם כל זאת, יש קרן אורה במלך מחשבות כಗון זה וגנו מצידנו חיברים לעודר הרהורים כאלו גם בתוך מנהג אגודות ישראל עצמה. ואתם מושם שהיהודי הפושט שאינו שם לב משך ימי השנה להתדרדרות שנגרר אליה בעטיים ובאשתם של שליחי, קורא ושמע לפקרים ממשהו איינו כשוורה, גם באותם גלגולותיהם הוא מולעת ומ��טפת כל השנה כולה במשאות שהוא ומדוחים ובאהבה וחיבבה למולדת. שודך זו שמוליכין אותו בה איננה הדרך הנכונה גם אליבא דאותם שאינם חזושים כל כך מהתחרבות לרשותם. לאחר קראת מאמר גגון זה קשה להבין כיצד אפשר עוד אפילו להציגו להשתף שוב בחירותו לאוთה כנסת מינים שקיילקהה כה הרבה לא רק בחוקיה אלא גם בזכינונו רשות התיעוב של יהוי חייב להרגיש כלפי מומרים להכעס דוגמת הרוב המכרע של חברי כנסת מינים זו. וממילא, מותר להאמין ולקיים, שהמסקנה שלאלה יגיע קורא הדברים לא תאה בהחרח מקבילה למסקנותו של המתلون. העובדות, המצעירות כנראה גם חלק מסוים בתוך מנהג האגודה, חייבות לגורום שלכל הפחות חלק מן הציבור ישנה את דעתו ויחדל מהשתף בחירותו. וכך גם אם זאת איננה מטרתו של כותב המאמר.

הערות המוציאים לאור

הפרק הנוכחי, כאשר המאמרים בקובץ זה וכפי שהוזכר בשער, נכתב לפני הבחירה בשנת תשמ"ד כאשר היהדות התורהית עוד הייתה חבר מן המניין בקואליציה של הליכת. שעה שעברנו על החומר היה סקרה לפסוח על מאמר זה משום שלכארה הוא בניו על מזיאות שאיננה שייכת כיום.

ההחלטה נפלה לצרפו לשאר המאמרים כדי להוכיח בצדקה הטענה שמאז הצטופה היהדות התורהית לשולטן, שוב לא יצא מן הבזע העמוק ומה הבור שփירה עצמה. הטמיעה הנוכחת של בני יהדות התורה במפלגות החליניות משתקפת בבחירה מודעה מחששות שננטבעו באוותה תקופת.

عبر מודוק לכל פרטיו והזהה שאינו כל כך מודוק

ראשית, נתיק דברים על מטרת התיסודה של אגדות ישראל בתחילת, ויהא בכך משומן חינוך לאותם מהנה אגדות ישראל המנסים כולם לסלף לא רק את הזהה אלא גם את העבר.

ה"ציווית" בתגלומותה ובריעוניה אין משמעותה מצוות ישב ארץ ישראל וחביבותה, כפי שעלייה חונכו בדרכן תורתנו הקדרשה. ה"ציווית" היא תנועה שבאה למשעה לה比亚 לעם ישראל, רח'ל, תחליפים לתורת אמת נצחית, הרינה זוף מצוות ישב ארץ ישראל כדי שבאמצנותו ניתן יהא להחדר רעונות מנוגדים ומונקרים לתורהיך רח'ל לפיהם, חילאה, הישיבה בארץ ישראל פוטרת מכל המצוות האחרות.

מאחר זו הייתה מגמת וכוונת הציונות בהתייסודה - הוקמה אז אגדות ישראל כדי להלום בה ולהאבק כנגדה. מאוחר זו כוונתה ומגמתה המוצהרת של הציונות גם היום - חייבות אגדות ישראל להמשיך במשימותה ולஹות עקבית בהantanגדותה. אגדות ישראל באה כדי להכריז קבל נס ונולס: "אני מאמין באמונה שלימה שאות התורה לא תהא מוחלפת". אותה מושחת קודש שקיבלויה מסני היא היטוד לקיומו של נס ישראל וכל שאר הנesianות לתחליפים ודופים מודומים - אין להם תוקף, אין להם יסוד, אין להם בסיס לקיומו של הנם היהודי. כפי שאכן מוכח.

עד כאן תיאור העבר, המודוק בהחלה לא רק מבחינת הציונות ומטרותיה אלא גם — ובעיקר — מבחינת מטרותיה של אגדות ישראל בשעת התיסודה. מכאן ואילך העתקת תיאור ההזהה, ועל מקצת מתיאור זה אנו עוררים.

ועל כן, שנה שכך מגדרים הציונים את הציונות, אין כל ספק ואין כל סיג בקביעות: אנו אנט' ציוניים... איןנו חיברים דבר לאיש. למי שלא נעים לשמען שלא ישמען, אבל זו המציאות. זו עמדתו ואין אנו מסתירים אותה או מותבושים בה. אגדות ישראל, היהדות הנאמנה והתנוועה הציונית הם תורה דסורי, אנו מוגשים ואיןנו חפצים להתגשר. אין פשרות בתורת חיים נצחית, היא אשר תיכון לעולמי עד נצח סלה וננד.

חולקו של הזהה וזה אינו מודוק אם רק להשתמש בלשון המעטה. זו אמן הדינה צריכה להיות צורתה של אגדות ישראל לפני מה שהועיד לה מיסדייה וואת אבן מה שראשה ושליחיה היו צריכים להשמי. אבל המציאות, כיודע, אינה כך. זולת אם נאמר שמנחים פרוש כשבועם (בשבועו) על בית הכנסת המינימ ודרש מהבריה הכנסתת של תנوعת העבודה לשם על נשך קים המדינה, "שלו" — ככל מר, המדינה המשותפת לאגדות ישראל ולתנוועת העבודה — לא דבר בשמה של אגדות ישראל האמיתית. אולם דא עקא שגמ שר חברי הכנסת התורתיים התבטאו בצורה דומה ואף הם דואגים היטוב, "למדינה שלו". ואם כן, מיהו ואיזה מבין דובי רבריה ושליחיה של אגדות ישראל המשיך לטען שאגדות ישראל, היהדות הנאמנה והתנוועה הציונית הם תורה דסורי?

עד עתה התבטאו כולם בצורה שלא תامة את הדברים שהעתקנו לעיל. אף אחד לא היה להתייצב על במת הכנסת המינימ ולומר שאגדות ישראל והציונות הם תרתי דستרי וכל אחד ניסה לעלות על חבירו בהצהרת נאמנות למדינה.

ואולי מסכימים גם אותו סופר לטענותינו. נחוור לדבריו ונראה.

מבדקה ומבחן של אגודות ישראלי בכל מוחלטיה, באם היא שומרת על דגל המאבק, באם אין חילילה טשטוש בסדר הנדייפויות. אם אין חילילה סדק צד דרכו אדם מן הרוחוב או צערץ מן המהונת פנימה יוכל לשבור שנוצר הגישור ונמצא נסחת התהtrapשות. אם המבחן עוליה יפה וחובי - דרכנו נכונה. אם המבחן לא מורה כך בהחולשיות - אנו טענים בדיקה.

בשבוע השניים החולפים, מצאונו לא פנס חכ"ם מהיליכוד המגנים עליינו מול משמיינו ואומרים "זה לא בדיקן, אגודות ישראל לא אנטישויניות. להיפך, היא יוצרת ובונה, טוביה ורציה". הם לא הגנו עליינו אף פנס כשטענו שאנו סחטוניים, הם לא הגנו עליינו כשטענו שאנו כופים דעתנו, הם לא הגנו עליינו כשטענו לעומתנו שאנו שתלטנים. רק על "דבוקותנו בציונות" הגנו, זהה מטעמי נוחות אישים שלא יאמרו על הרויזיוניסטים שכתרו ברית עם אנטישויניות.

שבוע השלישי שחלפו - והדבר ניתן לבדיקה - גרמו שלא במודע לנו סייענו לתועמלוינו הנ"ל. נתנו להסבירם להשתרש בציבור. וישנם במחנהן קאלו שהחמייא לנו שם רואים אותנו בשורה ישירה עמהם. דשנו בשלטון הקואליציה כלגיטימציה שקיבלנו: להיות מקובלים על השלטון בארץ ועל אורחות החיים בה.

מורוב בלבול וטרדות, בסוף האירועים, שחוור היללו שהמאבק המרכז שלאנו עם הציווית לא חם ולא נשלם. הוא שריר וקריב.

לא נתוכח על אף אחת מטענות אלו, לא נכחיש אף אחת מהנה, לא נשים אף אחד ביצירת גומאות ולא נזום שום פרט מעודות זו אף כי בחסי היבורא אנו יכולים לומר לא עמנו היהים ולא בשליחותנו פעלו. מבחינת לשון נופל על שווון מותר לצין שאותו כותב השתמש בכינוי שיש לו משמעות כפולה בתיאור טיט היון שבוטה או קפזה אגודות ישראל. כזכור, התפרק שלמה לורנץ לאחר איזו ברית קואליציונית שנרכתה עם הליכוד שהמללה ציונות אינה מצויה בהסכם הקואליציה משום שאгодות ישראל סידקה להעניק "לגייטימציה" ציונות. עתה קוראים לנו שהקואליציה הציונית מצידה נתנה לגייטימציה לאגודות ישראל, וכי אפשר להתחמק מן המuschba שהיתה כאן לגייטימציה חד-צדדית. שהקואליציה נתנה לגייטימציה לציוויתם של אגודות ישראל ואגודות ישראל, בעצם שותפותה לשולטן.

ואידייד דעסקין בלגייטימציה מותר להוסיף כהערה קטנה שהקביעות הנ"ל לוקות בטעות בולטות. לא רק הרויזיוניסטים טיהרו את אגודות ישראל מהטה האנטי ציונות. זכורים עוד ימים מוקדם כיצד בן גוריון ש' וצהל לרמאה, "הקריות החסידיות" שנבנו בעורמת ממשלתו, כיצד קיבל פני מיסדי קריית אלון בעצמו על בעניינו קריית חסידות יהודים שומר תורה ומצוות, כיצד אמר שעדייפם "התפשטות חסידית" זו ציווית האmittiyah בהתגלמותה וכיצד תיאר "הציווית המעשית" על כך.

בכל אופן, זהה תමונת המציגות ויפה שעדיין מצוי, כמונה אגודות ישראל עצמה, מי שרואה חובה לעצמו להוכיח לפקרים על חטא. והלאי ששאלות חמורות אלו היו מolicות למסקנות נכונות.

קובץ מאמריהם

מי איבא מידי דיןן לא מצין למייעבד ושלוחי מטי עבדי?

בכדי לא סגי, המתלונן אינו מסתפק בהלהקה שיש לה סייג ומספר והוא ממשיך בהרבה יותר, במכת מרבות:

הממלכתיות, במורצת שבע השנים הלאלייציוניות, תפסה מקום נכבד גם אצל חלק מעתנו. רבים מעתנו חשו טפיחה על השכם העצמית בעובדה שבידי הנציגים החזרדים תפקidis בציוניים בכנסת וbow-and-dagger. שמחו גם התברכו בתואר " יור' הנהלת הלאלייצה ", החמיאו לנו התואר יור' ועדת הכספיים, קיבלו בברכה את מעורבותם של נציגינו בעניינים כלליים, ועוד יותר עלן לבנו באותם ימים שהשכן הילוון, או נהג המונית אמר לנו: היחידים שיש להם של כל וועושים שהוא בשבי המדינה זה החיציים של אגדות ישראל.

אם להתמקד ולהזדד הדברים: beneath מודע היו שחויבו לראות בשותפות הלאלייציונית מעין " כפרה " על כל אותה תקופה ועל כל אותן טענות ומענות של האדם ברוחבו שהתריס לפניו כל העת שאנו בדילניים, לא מעוררים בחזי המדינה .

והסימפטומים לכך, היה ברור וחירף. בגין הכנסת שרך בשבע השנים שהלפו יהודים חרדים לרוב. הנהרת החזרדים לכסת לא הויה מתרחשת, למורת חילול השם שגרמה ורגשות אחרים, אם לא אותה מחשבה שהסתנה אל תתיוזען שלנו, אם לא אותה סיבה שמאנקנו בציונות, אותה מסמלת הכנסת יותר מכל, לא הויה משתבש במדת מה, חזנו שאנו חולק מהבנין הזה, ולא סתם חולק, אלא חולק נכבד וחשוב.

אל הכנסת הגיעו אותנו מלוחci פינכיא מקטועים שצצו באיזולתם כפטריות לאחר הגשם, ניסו בצווחה מבישה, מכוערת ומשפילה לייצר קשר עם כל ח"כ חילוני משוענם, השמיצו בפנוי את הרודדות החזרדים ואגדות ישראל ובלבך שיגעו גם הם לאיזו כוורת או לאיזו נמדה - ואין ספק שאוטם מלוחci פינכיא יודעים הדק והיבט بما המדבר. ומתוך עדות אישית, בין מלוחci הפינכיא נמצאים בהחלהxC האלה המתנגדים " להשתתפות בבחירות הטעמות "... וגרוע מכך, אל הכנסת הגיעו יהודים חרדים רבים, צעירים בעיקר, כדי לשבת ביציע הכנסת ולהאהין לעשרות דיניס משענחים שאפילו בכל התחשורת לא זכו לסייע. (ואין ספק שלhaba, טוב יעשה נציגי אגדות ישראל אם יקבעו מקום לקבל גחל באחד מסניפי או בניין אגויי ברחבי הארץ ולאו דוקא בכנסת).

אין כל סיבה אחרת לביקורים ההמוניים, שלא הוציאו כבוד ליהדות החזרדים, זולתי זו שנפוגמה ההתייחסות הנכונה לבניין, לחברים ולמה שהוא מייצג. אין כל סיבה אחרת לביקורים בנין זה אשר למען שמרות העניות אינו עדיף על התנהנה המרכזית ומבחןית חילול השם כמוות כביקור " בזולפינרים " מיד בזאת השבת נס איצטלה דרבנן... ודיל.

זה מחריך אחד, כבד מאד, שישימה היהדות החזרדים כולה על שותפותנו בלאלייצה ועל הרשגים אשר השגנו בנסיבות שותפות זו.

עד כאן אותו חלק מן הדברים הנוגעים לעניינו שפורסמו באותו מאמר. ולא פשחנו גם על ההאשמה הכבודה נגד המתנגדים " להשתתפות בבחירות הטעמות " מושם שאן נכון נכוון הדבר — יש להתריע על כך ולהזכיר ולשנן את חומר האיטור

להכנס לאותו בית מינימ לא רק לחברי כניסה אלא גם לפשוטי עם כדי שתתבררו הדברים להלכה בסה"ק ויאאל משה. ואם מאידך, כדי שאנו מאמנים, אין שום אמת בהאשמה זו, הרי לכיה"פ לא נואשם בהעתיקת חזאי דברים ובהתעלמות מדברים הפוגעים במנינו.

מאידך, אכן פשחנו על שורת ההישגים שהלה מונה על חשבוננו של אגדות ישראל. וזאת מפני שאורתם הישגים ימשכו לנוושא לvincio נפרד ואין בהם לעניין הנדון. וזאת כדי שאותו מר נפש עצמו הותיר מקום לעצמו להתפלס בגפרד עם המתקרגים על אגדות ישראל הנגנים עם המחנה שאנו משתחף כל בבחירה.

ה „מחנכים“ ליעונות, מה להם במרכזן העיונות

עם כל CAB הelogesh יפה מתוך השורות שהעתנקנו, מצער עוד יותר לחזור ולקבוע שההצעה שכאה כמסקנה לתלונות אלו אינה לא רפואה קודם למכה ולא תרופה לאחריה. התשועה שהלה חוזה לאגדות ישראל בכר שבפעם הבהה תשאר באופוזיציה. לא יותר מפלגה הממידה את השלטון, לא יותר לשון מאזינים „המעניקה יציבות לשלטון בארץ“, לא יותר יי"ר הקואליציה וஸרות בלתי מכובדות אחרות ולא יותר מלחצי פיננס „דועים ליראי ה“ וסתם מבקרים שצאו באיוולותם כפטריות אחרי הגשם.

אלא מי שומר בכיכול על ההישגים, שאין שום התמכרות לקואליציה אך עדין מחייבים ישיבה באופוזיציה, להמשיך בסחר מכר על שברי טעיפים וחזאי תקנות, שקעעו את נפש אגדות ישראל בשבלה בתוך הקואליציה אך לא יוקו לה מאומה בהיותה באופוזיציה. הקואליציה, יצא שכחה בהפסדה. אך האופוזיציה עדין יש בה יותר ריח מהפסד. היכן ההגינוי?

אם מכאן ואילך לא תהא זו „המדינה שלנו“ אלא „המדינה שלהם?“ האם מכאן ואילך לא יהיה חברי הכנסת של אגדות ישראל, „היהודים שיש להם של ועושים משחו בשבייל המדינה?“ האם מכאן ואילך, כאשר חברי הכנסת האגודאים לא יכהנו כיו"ר וועדות אלא כחברים מן המניין בהם, יחולו לטפל בעניינה הכלליים של המדינה ויעסקו אך ורק במלאת שמיים האם מכאן ואילך לא יהיה מקום בבןין הכנסת לעבלי חזות חרדיות אלא אם הם נבחרים? האם מכאן ואילך לא יתחלל שם שמים בנטה נסת המינים — ובעקיר לא ע"י המבקרים מבחוץ אלא ע"י הנציגים היודיעים ליראי ה' שנבחרו לבנות שם ימיהם?

ונמה היה עם אריך שרון אם ישר גם הוא באופוזיציה, האם ימשיך לכבד בונוכחותו את ישיבות המפלגה התורתית בהשתתפותם של חברי ממוצע גדרולי התורה? האם יפסיק יהודים חרדים לכתת רגילים לבני הכנסת ובلتוי חרדים לכתת רגילים למסיבותה של אגדות ישראל? האם הקשר בין שותפים אלו ינותקי ובכלל, כיצד תשנה הכנסת, על כל מה שהוא מיצגת, בעניין מלחצי הפיננס המקצועים והבלתי מקצועיים שביקרו שם? האם חברי כניסה אגדודאים על ספסלי האופוזיציה לא יהיו יותר מקור משיכחה?

על כל אלה לא מצאו לא מענה ולא הצעה. ומכיון שהפירכות במקומות עומדות, הרי שהמסקנות מתבקשות מלאיהן — לא קואליציה ולא אופוזיציה, לא בחירות ולא חברי כניסה — הניתוק חייב להיות גמור ומוחלט!

ומכאן למועד נספת. אם מוצומים הטוענים שהוויכוח עם אותם שאינם מתנגדים „להשתתפות בבחירות הטעאות“ מיותר, שאין בו תועלת ויש בו בובוז זמן, שאין

קובץ מאמרי

chorah מדרכים ושהאין בידנו להלחם בסמויות עיניהם. הרי מכאו ראה שעדיין מתחלכים גם שם באוטו מhana אנשים שעיניהם נתפקחו למ恰ה לשילש או לרבייע. הם, הנמצאים בשבי שאלו גוררו בעיניהם עצומות ואשר בו — ב עמוק החושך — נפקחו עיניהם קמעא, מחייבים אותנו להמשיך בדרכנו ולחזור ולהזכיר את איסור ההשתפות בבחירות הטמאות. הם, ביודעין או ללא יודעין, פשוט דורשים זאת מתנו.

ואשר על כן, חוכה מוטלת על כל אחד להסביר ולחזור ולהסביר, לשנן ולהזכיר ולשנן. מצויים שם באותו מדבר כמה עינים פקוחות וכמה אונים מקשיבות וחייבים להפקרים.

ומעל לכל יש לקות, כאמור, שהחריש אשר הם חורשים יניב פירות יפים יותר מהם עצמם מקרים. הזרעים בדמעה ברנה יקצورو והגאולה למ恰ה לה הם מיהילים תהפוך לחירות שלימה ומוחלטה.

מספרים ממשו של הגראי' מבריסק זצ"ל שהעיר פעם על "הצורך לשילוח נציגים משלנו" בمعנה — נציגים אלו אינם משלנו, משעה שנכנטו לשם הם הופכים להיות משליהם. עד כמה שהנציגים נעשו משליהם, כבר העיד בעל האמור שחילקים ממשארו העתקנו בפרק זה. לא רק הנציגים נעשו משליהם, כי גם היציר שבחר בהם, וגם קביעה זו מתארשת מההעתקנו בפרק זה.

עכשו בתקופה הנוכחית מתרחב ה"משלות" במדה ניכרת — למרות העובדא שהנציגים כבר אינם יכולים לעשות בכנות המינים מה שעשו לפני כתריסר שנה.

mach, התרחיב ה"משלות" בבחירות האישיות בראשות המஸלה. הפעם יבחרו הבוחרים התורתיים עבר ראש ממשלה שהוא, כמו "הנציגים היודעים לראי ה'", יהא שליח הבוחר התורתי עצמו ויפעל בשמו. שליחות זו ודאי שעשווה את המשלח-הබוחר לאחד, "משלות".

מאייד, הרי התפקיד מספר ניכר של תורותים במפלגות החילוגניות השונות, היכי ישנה דוגמא והוכחה יותר גודלה שהציבור התורתי, בשל השתפותו במערכות הבחירה הتورתיות, נעשה ל, "משלות"?

ומכאן, החובה הכפולה והמכופלת הרובצת על שכמו של כל יהודי תושב ארץ הקדושה להמנע מנשאות אחרות למעשים אלו, שכן במחיד רגע אחד של הכנסת פתקא לקלפי הוא מקבל על עצמו אחריות לחטאיהם שיחיד איןו חוטא בשנות דור — וגם קלקלתו של דור שלם. דור שתופך ונעשה "משלות".

פרק ח'

לו רק למען "מצוות המזחאה"...

למרות כל הנימוקים המכריים נגד ההשתפות בבחירה, מצויות דעתו המנסות להשיב את הבחירה בבחינת דיעבך. ככלומר המזח האנו המזח הרצוי ובודאי שאיןו המזח העדרי, אבל זו היא המציאות איננו המזח

בחינתה של היורדות החדרית אין כאן מקום לשאלות ומכוכות. הוראות של מאורי ישראל קיימת ועומדת ושות מוצאות לא תשנה זאת. אנו עדים מהלכים בסיעתא דשמייא בדרכי רבותינו שלמדנו שיצירה זו פסולה בתכילת מעיקרת, והעובדא שמתוך אש הכפירה הגדולה יצא העגל הזה ויש בידו בעזה'ר לחוק חוקים ולגוזר גירושות, אין בה לשנות ממש מהבחינת הפסול שבו. לדידנו אין שום נפקה מינה אם עגל זה נושם ומhalbך ומצחך ומרדק. ואף אם עגל זה יתעטף בטלית שכולה תכלת והצחוקים מסביבו יעשו כרא גודלה בתכילת הנסיבות ובכחישר מעולה ביוורה, עדין לא יהא זה אלא עגל הזה שנעים מעיקרו, ע"י דורשי ומקשי, לעבודה זרה. הגורמים שהביאו ליצירתו של עגל זה פסולים מעיקרים ועצם קיומו אף הוא פסול בתכילת. וממליאו אין שום מקום להתאפשר עם הגוף הפסול הזה גם אם ע"י כך אפשר להוציאו ממנה טובות הנהה או אם אפילו מצוויה היכולה להכריזו להכריזו ה' הוא האלקים. עבדה זרה אינה בטלה גם אם החרטומים בלהטיהם יביאו אותה לידי הכרה במלכות שמיים.

אם כי הסבר זה חייב להיות מובן לכל, ומדובר לא נשמעה שם סברה מנוגדת שתתקבל על הדעת ותתיישב עם המקובל מסורת אבותה, עדין נמצאים הרבה שומרי תורה ומצוות המתעלמים מנקודה זו ובוחנים את קשריהם עם המדינה מנקודות מוצא אחרות. ואנו דנים כאן אך ורק במחנה שמתיחס למدينة עצין של בדיעבד ומתקשר אליה באמצעותו של כורח הנחיצות. מחנה זה צריך להבין שכשם שבورو שמדינה זו אינה אתחלתא דגואלה כך גם ברור שקיים המדינה אנו יכול לשמש כהוכחה לצדקת קיומה לא יותר מאשר פרי הטעאות מצדיק את החטא. השאלה היא איפוא כיצד להתייחס לפרי החטא. האם יש להחרימו או להתרחק ממנו, או שמא יש להפיק ממנו את כל הטוב האפשרי. יותר מכך, שמא יש להזנות ולהחוירו למוטב.

עורכו של "המודיע" טעון כי:

הבחירה משמשות אמצעי המלצתה המובהק של הלאומנים נגד תורת ישראל ונגד שומרי מצוותיה... נעל רקע זה נפלת החרעה בראשית קום המדינה, כי אין מנוס אלא ליטול חבל בבחירה הלאו. כמה מגדי ישראלי באותה תקופה הגדרו, כי לו רק למען "מצוות המזחאה", בל' שיש לב לכמה נציגים שי' בחזרו - יש לлечת בבחירה, כדי שיתברר לעין כל שכך וכך אגפי יהודים מוחדים נגד מדינה חולנית, הכנסת חולנית, בתי משפט חולניים וכיו'ב.

...היה ויכוח בבחירה החרדית על דרך המאבק הרצואה לנו, האם בהלכה לבחירות או בהמנעות מזה, ויכוח זה עודנו נטוש, אלא שגם אם אנו גנטנו בדרך הראשהונה - לא יכולנו לשலול את המימד ה淹没קי שבסיטה השניה, שכן נקודת המוצא הייתה והינה משותפת לשני הכוונים: התנגדות ציונות ותנכניתה

קובץ מאמרם

לשנות את דמות הנעם, מעס של תורה לעס כל העמים, והשאלה הייתה, מה הדרך הטובה והיעילה יותר ללחוץ נגד זה.

אגודת ישראל, בהדרכת גולי ישראל, בחרה בדרך ברוך הראשונה, כי ואתה בכך דרכך ייעילה הן להגן על הקיום העצמי שלנו והן כדי ללחוץ להמענת ההשפעה החילונית....

הטענה הזאת נשמעת. בעיקר מון החוגים המכנים את עצם כ"בני ישיבות", שבטיסם הפוליטי בתוך היהדות התורתית הוא בעיקר במפלגת דגל התורה. הללו הם ועתונם, התעטפו לא אחת בטלית שכלה תכלת והגיעו אפילו עד למסקנה שההשתפות בבחירה היא ממש דרך החותם סופר. לא פחות!

לעבר החרזריים הללו אפשר כבר לומר, לאחר כמעט שנה יובל בכנסת המינימ, להציג שאלה נגידית: להיכן הגעתם מה ארעך למחאות נגד מדינה חילונית, כנסת חילונית, בת' משפט חילוניים? "הדרך הטובה והיעילה יותר" שלהם, להיכן הובילת אתם?

האם יכול אחד מתחניכם לקום ולומר לנו שגודולי ישראל אשר באותה תקופה הגדרו, כי לו רק למען "מצוות המחהה", בלי שם לב לכמה נציגים שייחרו, יש ללבת לבחירות — היו מגדירים כזאת גם כיום?

מראשית הימים של שלטון בזגוריון ועד אחרית הימים של שלטון יצחק רבין ושמעון פרס. מי מן הנציגים היודיעים לראייה, ישב בכנסת המינימ שעשה את שם מהאה? מי מהם ישב שם ولو רק פרק הזמן הקצר ביותר לשם ההתבדלות מרשותם?

הכרה ואי הכרה: עובדות מול דמיונות

תמצית הטענה דלעיל, כאמור צריך לשכט בכנסת המינימ ולו רק לשם מהאה, נובעת מקביעה אחרת — הקביעה שהמדינה הוא עובדא קיימת וצריך "להכיר" בעובדא וו. להכיר בעובדא קיומה של המדינה ומילא להכיר גם "בצורך" לעשות בתוך מסגרותיה. שלווי הבחירה, אכן, אינם מכירם במדינה ומילא אינם מכירם לצורך לעשות ולפעול בתחום מסגרותיה, ואףלו לשם מצות מהאה.

צד זה של הוויכוח, מבחינתה של היהדות התורתית, זכה פעמי' להסבר ב"המודיע" בשם של הגאון רבינו בנימין מנדרסון וצל"א אב"ד קוממיות בו נאמר: שלילת היזונות של אגודה ישראלiana עומדת על הכחשת עובדות וממשיותם כדרךם של נטורי קרחא ש"אינם מכירם". זו אכן נקודת הוויכוח שלנו עם המנהה המתכנה, "יהודות התורה".

וכי מה פירוש וכיום זה שהם פירשוهو בפשותו כה גדולה לשיטתם ועיוותו בתמיינות כה גדולה את דרכנו הלה הסביר את הכרחו בצורה כזו: "מה רוח יהיה לנו אם נאמר שאין תל אביב ואין חיפה, ואין כל ההתיישבות העובדת והקיבוצים, החקלאות והנצח וכל הדברים האחרים?" לפיכך הוא משיריך "הויכוח שלנו עם היזונות נשכח, אנו שוללים אותה מיסודה בשל הכרות המרד שלא במלכותיהם וברכיבונות התורה עם ישראל... אבל אנחנו מכחישים עובדות, איןנו מטעטים מכך", איננו אומרים כי אנחנו לא רואים מה שבולט ממש לפני העיניים". ולפיכך הוא מגיע למסקנה שישית, "אי ההכרה" איננה מציאותית ויש בה רפיון: "הליכה בדרך זו היא פשיטת רגל רעיון ניתן מוחלטת. אם הרעיון שלנו איננו מסוגל לעמוד

בعنין איסור הבהירות

פרק ח'

מול העובדות שהצד השני יצר, וכך נאלצים לאמצעי זה של הכחשת מציאות — הרוי שווה רעיון רפואי וחסר כוח עמידה.

ובכן, למושג "הכרה" יותר ממשמעות אחת. ישנה הכרה שהיא הבחנה ויישנה הכרה שהיא — בלבושו מושאל — הסכמה לערך של חשיבות מסוימת לגוף מסוימים או למציאות מסוימת. ההכרה בין תכלת לכלתי או בין חמוץ לעירוד ואב לבב אין בה הענקה של חשיבות לא לתכלת ולא לרכתי ולא לחמור או לא לאב או לבב. מאידך, ההכרה, למשל, באדם מסוים כמושל מדינה מעניקה לו חשיבות מסוימת ומהיבת את המכיר להתייחס אליו בכל המתחייב כתוצאה מעמדו המוכר. ההבדל בין שני סוגים הכרות אלו הוא פשוט. מי שאינו מכיר בין חמוץ לעירוד צריך לקבוע שראיתו וכשור התบทתו פגומים והוא אינו רואה מה שבולט ממש נגד העיניים. מאידך, מי שאינו מוכן ליחס ערך עליון למציאות מסוימת מסוימות טובות ומונוקות, הרי שادرבא רעיון מוצק וכוח עמידתו חזק מבלי שיבוש מפני המליעגים עליו.

כשיהודי בורה מ אדם הורודף אחריו להרגו ומנחש הרץ להכישו והוא נתקל בבית מינימ, האם מכיר הוא בבית המינימ או לאו אם לא יכול בעובדת היהת הבניין העומד לפניו בית מינימ, כיצד ידע שאסור לו להכנס לשם אפילו למלאת נש�ום כאשר בני ישראל לבשו את ארץ כנען ומצאו אשרה האם לא הכיר בה שהוא אשראה וכי מהיכן יידעו לגדעה?

אלא מי? הוא מכיר שאותו מקום הוא בית מינימ והוא מוסר את נפשו ואני נכנס לשם, זו איננה הכרה של ערך וחשיבות, זו איננה התייחסות לבית מינימ ככוח שיש להתחשב בו ולהכנס להחלהתו. זו הכרה והבחנה בזוחמת המקום או בטומאה השורה עליו עצ. לא רק שהאשרה בטלת ממש נגד עיניהם והם הכירוה בראייה פשוטה, אלא שאף טומאתה בטלת וקראה להכחדה.

הכנסה לבית מינימ או הacobש את ארץ ישראל ואני גודע את האשראה הוא הלוקה באחת מן השתיים. או שכамור הוא עירוד ואני אינט פקוות להבחין שיש לפניו בית או עץ הבולטים לפניו, או — וזו גורעה ביותר — שהוא מכיר בחשיבותם של אלו ומעניק להם את הכבוד ואת ההכרה המתחייבים מן המעדן.

זהו ההבדל ביןנו לבין כל הנקנסים לאותו בית מינימ הקרי ננט. אנו מכירים והם מכירים; אנו מכירים בזוחמת המקום והם מכירים בחשיבותו המקומות; אנו מכירים בטומאה השורה עליו והם נכנסים לתוכו ומכירים בתזואתו ובחוקו. ומשום כך, רעיון של מי רופס? גופו של מי חסר חוט שדרה? שיטתו של מי חסירה כוח עמידה? מה פירוש אי ההכרה שלו ומה משמעות ההכרה שליהם? האם אין אנו מכירים את זוחמתו של צהיל? האם אין אנו מכירים את חילולי השבת של תל אביב וחיפה? האם אין מכירים את פירות ההתיישבות העובדת והקבוצית?

וכאשר למשל יוצאים לשוק ורואים חנות לממכר דבר אחר, וזה נמצא כיום מש כל פינות המדינה, מה פירוש ההכרה במציאות כזו אליבא דה"מיכרים"? מהו ההבדל, לדידם, בין העובדא של מדינה לבני העובדא של מכיר חורי?

הם המכירים, היכן כוח הבחנתם היכן הרעיון הרפואי הרופס שליהם? היכן כוח העמידה שלהם והיכן עיניהם הפקוות? מודיע מכירים הם בעליונתו ובכוותו של בית המינימ תוך ידיעה שאין ביכולתם לגדע את האשראה משום שחוקי ומוחוקי בית המינימ הזה ינטועו מהדר? כיצד ואת העיוו לפפק בטוהר עינינו בשעה שהם

קובץ מאמראים

עצמם ניקרו את עיני בוחרים וזה שנים במשאות שווה ומדוחים? כיצד זאת העיזו להסביר לנו מהות ההכרה בשעה שרבותינו הקדושים בתורתם הקדושה והمبוררת והמנמקת זכו להבחן אף בין תכלת לקלא אילן, בשעה שהם אינם מכחינים אפילו בין תכלת לבرتאי?

ומכאן גם התשובה לאוთה טענה מרושעת שנשמעת בכל עונת בחירות פאלין הנמנעים מן הבחירה נוטנים את קולם, הדולם והמנגע, לרשותי ארץ המפלגות החיליניות. אנו איננו נמנים בעיה במחנה הכלול של המשתתפים בחירות, אנו איננו מכחינים — כלומר מעריצים ומחככים — את הנבחרים. מעשיהם אינם מחייבים אותנו כלל ועיקר משום שלא הכרנו לא בוכותם לחוקק את חוקיהם ולא בעליונותם של רוב לגביהם. שילחנו לא נשבעו אמוןם לעשי הרוב ולא הסכימו למפרע למשיהם. אנו מכחינים — כלומר מבחינים — ברשעותם, אנו מכחינים בכוננותם הוזדנויות ובמשיהם הדרושים ומשום כך הנהו לוחמים נגדם באופני המלחמה המקובלם בידני מרווי ישראל. הכרה בהבחנה זו שלנו לא גרמה מועלם שהיהודי שומר תורה ומצוות יコף ראשו כאשרו אגמון לדעת הרוב כפי שהוא. המכיריים-מעריצים, עושם תדי.

אנו שלא הכרנו בשלטון הכהנים בארץ הקודש, אנו המתאימים שכיבוש של א' כתורה אינו נקרא כיבוש, אנו שלא הכרנו במלחמותיהם נסים שמימי' והתיחסנו אליהם כמעשי רצח בלבד שלתוכזאתיהם אין כל תוקף מבחינות ההלכה, איננו חייכים לטפל באשרות הנמצאות עדין בראשות עכו"ם. אבל הם המכירים במצויאות, הם המכירים בשלתו, הם שמתוך הכרתם זו אף משתתפים בשלטון ומהיכים את בניית בת היעכו"ם, מודיע אין הם מכחינים בדברים הבולטים נגד העיניים?

אנו שוכינו להכיר, אנו שוכינו להבחין, אנו שוכינו לשמעו מראותם כמלאים כיצד להכיר בית מיניהם וכיצד להמנע מכנייה בו אפילו כדי למלט את הנפש, אנו נשיך ב"אי ההכרה" שלנו, אנו נלחם בבית מיניהם זה בדרך שקיבלו מרבותינו הקדושים, אנו לא ננטק את השילשת עם הדורות הקדומים ולא נלך לעותה בשדה אחר.

ומכיון שההכרה שלהם בבית המינים נמשכת כל השנה ולא רק בתקופת בחירות, ומכיון שהאיסור אינו מוגבל רק להשתתפות בחירות אלא גם לפעולות אחרות בית מיניהם, ומכיון שהם — המכירים לכל גווניהם — ימשיכו לזרות חול בעניין הציבור ולטשטשו בהבלים, נשיך אנו בפומוס זה גם לאחר עבר הבחירות האסורות.

ועכשיו, כאשר ה"הכרה" סוערת וכוערת ובשם גורדים יהודים לבחירות הטמאות, חייכים אנו להתאמץ שהבחנה קורש של הנמנעים והכלי-מכחינים יתרבה ויתגדל. יותר ממה שהם מתאימים להוסף עוד ועוד בוחרים, חוכה עליינו — על כל אחד ואחד מatanנו בפרט — לשוד ולחשוד במניעת יהודים מלהשתתף בחירות הטמאות רח'יל. בגודל מחנה זה וכעוצמתו — يتגדל ויתקדש שםיה רבא.

פרק ט'

תורה על פי מדינה

ברור שדבר אשר הוא מיסודה ומעצם תוכנותו תכליות הרע, איןנו יכול להתעלות לטוב — ועל כך לית מאן דפלייג. ברור גם שדבר אשר הוא מיסודה ומעצם תוכנותו תכליות הרע איןנו יכול להטיב לוゾלת, משום שאין בו בעצםו שום חלק מחייב הטוב. ומאהר שכן, חיבטים אלו להגעה למסקנה של כל המגשה לתקן מדינה זו או להוציא אותה טבותה הנאה, חייב בעומקו של דבר לשולל את הדעה שמדינה זו בעצמיה היא שורש הרע. שיטה פסולה זה, עד כמה שהיא חבויה ומוסתרת ומוכסה באמצעותות שונות, איננה אלא נטישת מסורת אבות שכך לא מצינו לאחד מגדולי התורה שבירר מודעת תורה קיומה של מדינה זו — ולו גם בדיעבד — מצדיק את הרעיון שעליו נתפסה ומבליל את התנגדות כל גודלי ישראל להקמתה. ולפיכך חיבטים אלו לעמוד מנגדו גם לאוטו מהנה שקשריו עם המדינה אינם, כאמור, אלא לתקנה או להפיק ממנה טבותה הנאה.

עם כל זאת, ראוי בשעת בחירות לבחון את המצב גם מבחינתם, ובבchinנה זו עצמה קיימות שתי נקודות. יש להוכיח אם דרכם זו אכן מגיעה בסופו של דבר למטרה שהם הציבו — לכארה — לעצם, ויש גם לבחון את המוחר שהם משלימים כדי להלך בדרך זו, מחר שגם מבלתי הכנעה לעצם הרעיון של מדינה יהודית לפני בית המשיח, יש עליו הרבה פירכות הלכתיות אחרות. בלשון קוצרה: علينا לבחון怎能 את המטרות שלשם התקשו אלו למדינה זו והן את האמציאות המשמשים להשגת מטרות אלו. למרבה העذر לא נותר אלא לקבוע שוגם מבחינותיהם אלו לא ביררו הם, לא עצצם ולא לעולם כולה, את צדקת דרכם. הפירכות ידועות ותוליות ועמדות, והם ממשיכים בדרכם כסל לנו.

במשך השנים התנהלו מערכות שונות בעניין דת מדינת ישראל. חלקים מתמשדים ווהולק מאו קום המדינה ואינם יורדים מסדר היום, ואחרים — בנושאים החשובים לא פחות — עלו וירדו מסדר היום לפי מצב העניינים.

המערכת סביב חוק הפלות היא למשל מערכה שכבר ירדה מסדר היום. זו היא הסוגיא שבה התפארו חברי הכנסת התורתיים בשעתם בהישג עצום. תקללה זו הרי תוקנה לכארה על ידיהם בתכליות השלימות והם עצם הצביעו בעד הסרת הסעיף הידוע לשם זה והחליפו בסעיף המתיר הפלות אך ורק בשעת פיקוחنفس. בלשונו אחרית: החוק, בלשונו ובפירשו החוקי המקובל, לא היה מנוגז — לדעת חכמי האגדה — לדת תורהנו הקדושה והם אכן הצביעו עבורו ככתבו וכலשונו.

לאחר "ההישג הכספי" דואו הצעיר המנהל הכללי של משרד הבריאות, כיצד קיבל אישור חוק תוך השטשות באחד ה"טריקים" היוזעים. כמובן, המנהל הכללי הממונה על ביצוע החוק השיא בעצמו עצות בלעם כיצד לעקוף את החוק ולקבל לאל סייג את היתר פיקוח הנפשות. הוא לך מדינת חוק של הלכה והוא לך הישג ותיקון מופלא של תורה על פי מדינה. לפי החוק זה עדרין רוצחים במדינה ישראל גם כיום אלפיים ורבעות בהפלות חוקיות, חזץ מן הכלתי חוקי. המספרים אינם סוד מלכתי והם ניתנים לבדיקה.

נודקנו ל"עתיקות" אלו מחלוקת השאלה דלהלן, שאף פעם לא תהא בגדר עתיקות:

קובץ מאמראים

בכוא יום ה' הגדל והגנורא יתיצבו העוברים הגרצחים החוקים מול חבירי הכנסת שהוקקו את חוק הרצה שעדיין בתוקפו, מול חבירי הכנסת שישפרו ותינקו אותו בשעתו והציגו כהישג נכבד וראשון במעלה ומול חבירי הכנסת המשיכים להשבע אמונים לחוק זה גם כיום, ויאשימים את כולם במעל הזה. היכן יעדמו חבירי הכנסת התורתיים מאו ועד הנה מה יענו ליום הדין? ומה יענו הבוחרים שבשםם נשבעו אמונים למדינה ולחותקה.

מסופקים אנו אם חוק הפלות יונוך בשום מקום במערכת הבחירות הנוכחת. אנו בחרנוו להזכיר אותו לא כדי להיות יוצאים מן הכלל אלא כדי להזכיר אחד מן האיסוריים הבסיסיים של היישבה בכנסת המינים והבחירה של שליחים לכנסת מינים זו — שבועת האמונים למדינה ולחותקה.

ואגב. גם בארה"ב מתנהלת ביום מערכת בחירות, ובה, שלא כמדינות ישראל, תופסת שאלת הפלות החוקיות חלק נכבד מסדר היום. מי שוטען ביום שוגם במדינות אחרות ישנים בוחרים ונבחרים יהודים שומרי תורה, יסביר נא במלים פשוטות וברורות כיצד אי אפשר להבדיל בין שבועת אמונים (של שליחים שליחים, בוחרים ונבחרים גם ייחד) ב"מדינה היהודית" לבין זו שכראות נכר.

הויתור בענייני שבת עומד כאבי אבות הכספיות בכל הקשור לנושאי דת ומדינה במדינת ישראל'

מלחמות השבת, שלא כענין הפלות, לא ירדו מעולם מסדר היום במדינת ישראל.

סוגית חילולי השבת בארץ הקודש בוטה כמדובר חרב בחיזוניותה ובפנימיותה גם יחד. יתכן שהדברים יתהפכו בעיטויים ביותר מקורטו של תמיות ובפרט לאלו המורגים בכך, אבל האמת היא שביקור קצר בארץ הקודש ושיהיה של שבת אחת בירושלים מביאה את האדם לקותות וחושים. כל כמה שכולנו כבר יודעים על יודעים שהשחתת מתחילה בריש גלי בראש חוץ, כל כמה שכולנו כבר יודעים על המלחמה שדרי ירושלים מנהלים נגד חילול השבת סמוך ונראתה לשכונותיהם וככל כמה שכולנו מורגים כבר לעובדות אלה, הרי אפילו ביקור חווור לאחר כמה שנים בחוץ עיר הקודש ופסעה אחת בתוך הרצועה הצרה שבין מאה שערים והשכונות שמסביב לה מצד אחד, ושכונות עירית תורה ובונותיה מכאן, מביאים את האורה לידי הרגשה כאילו הוא נמצא בא"י ביוט"ש שני של גליות כהה מלאכה אסורה עליו ומורתת לכל השאר, או כאילוណון לשבות את שבתו מחוץ לסייעיה יהודית שבה קדושת השבת אינה מרגשת כלל ועיקר. וזאת בירושלים, שבה שבת מלcta פורשת כנפהה לכל הפלות על השכונות החרדיות, בשאר ערי הארץ לא כל שכן.

זהו ההבדל הראשון בין חילולי השבת לשאר גזירות, שגורירה זו נתקלים בה כמעט על צעד וועל מבלי לכת מהוז לעיר לבתי עליון או לבדור את הנעשה במסלול כביש "חוצה ישראל". אדם יוצא לשוק ורואה אנשים העושים שבת חול במלוא מוכן המלה, kali רכב עוכרים בשעתה וליט' מלאכות נעשות בראש גלי והוא מתחיל לתהות האמנם יהודים אלו או ערומים הם. פסעה אחת מהוז לשכונות החרדיות וכבר רואים שבאה שבת ולא באה מנוהה.

בפנימיותה, מחלחלת סוגיא זו ויורדת לתוך תוכה ועומקה של מדינה יהודית חילונית ופורקת על תורה ומצוות בארץ ישראל. הויתר בענייני שבת עומד כאבי

אבות ההצלנות בכל הקשור לנושאי דת ומדינה במדינת ישראל, וכל כמה שהמתחררים למדינה זו יתפאו בהסכם הראשון של „סטטוס קוואו“ בענייני שבת בארץ הקודש שאף קדם להתסודת המדינה, הרוי ברור ש„זכותו“ של אורח במדינת ישראל להחל את השבת הוכחה לו מיום הראשון. טרם ניאצו הלו שם שמי בכירות עצמאיות, טרם החלו הלו לחטט בקרים קדמוניים, טרם חזקקו היתר רציה עוברים וטרם גרו גיורת גיסו בננות ושאר משפטים כל ידועם, כבר נמננו וגמרו שבמדינת ישראל העתidea היה כל איש שורר בabit ותנהג בשירותו לבו, וכל מי שחותם על מגילת העצמות כבר הסכים לכך למפרע.

על הצד יותר טוב הסכימו מייסדי המדינה למנוע בשבותות שירותי ציבור מסוימים, בתנאים מסוימים ובמקומות מסוימים. אבל חילול שבת בכלל הורתה לציבור. והוסכם בידי הכל שהמדינה חילונית היא, חופש חילול הדת מובטח מתחילה לכל אורחיה ותושביה ואיש כל הירוש בעניינו יעשה. אותו „סטטוס קוואו“ ידוע לשמצאה, שמכוחו תובעים כיום סילוק גיורה וזה או אחרית, הוא היסוד הראשון שמאפשר חילול שבת אין כל חילוק אם הנסעה היא ברכב ציבורי או מבחינת מהאה על חילולי שבת אין כל חילול שבת כלל עצם ועל אחת כמה וכמה ברכב פרטי, כפי שאין כל הבדל אם חילול השבת נושא תורן נסיון של חקיקת חוק עירוני שמתביר בפירוש חילול שבת או תורן התעלומות מחוקי עוז עירוניים.

אפשר לדריש ביום מילוי הסכם והוא אחר, אפשר להתווכח ביום אם הסטטוטו קוואו מתפשט או מצטמק ואם הוא חל על עיר זו או אחרית ואם היתר חילול השבת אינו אלא על נסיעות בתוך גבולות העיר או גם ממחוצה לה. אבל בסיסו של דבר הסכימו כל המשתתפים לשולטן המדינה על „זכותה“ המובטחת לכל אורחי מדינת ישראל: שעול תורה ומצוות אינו מחייב אותם כלל ואינו מן החובות שהמדינה מטילה על אורחיה, שבת קודש על כל פרישה ודרכוקיה אינה אלא יום מנוחה לכל אחד לפי ראות עיניו ולא יותר, שדרת תורתינו הקדושה אינה חלה, בחוק המדינה הי-יהודית, על אורחיה המדינה אלא אם כן יוארלו המחוקקים, לכשיזדקקו לתמיכת דתית, לאמץ בחוקיהם סעיף קטן אחד מסעיפי השולחן ערוך. וכך גם אם ייגיעו הדברים לידי כך, הרוי העבודות מוכחות שורעו החוק אינה כופת אפילו את הכתוב בספר החוקים.

גם אם נבחון ענין זה מנוקדת ראוותם של הדרמים המשתתפים לשולטן המדינה נגיעה למסקנה של עולם הופיע ומהופך. הם שהסכימו והשתתפו לשולטן מדינה זו מיום הווסדה, מכירים במוראה של מלכות זולה זו לחוק חוקים בכל אורותיהם החיים, לשולל חירותו ומוננו של אורח ותושב הן בתוקי פליילים והן בחוקי מוניות ומוסים וכד' ואפילו בדייני נפשות בשעת מלחה. אבל בכל הנוגע לשמיירת תורה ומצוות, מוסכם בין כולם שהמדינה פשוט אינה יכולה לכפות על הפרט אורח חיים. השולטן „היהודי“ בארץ ישראל יכול, באופן חוקי, להחרים את רכבו של אורח בשעת הצורך, אבל איןו יכול לצוות עליו להשבית רכב זה עצמו בשבת קודש.

היו זמינים במשך תקופות הגלות של שליטויות של חסד נתנו רשות לקהילות בישראל לכפות דיני תורה על היהודים אפילו בחזק יד, וזאת בשעה שהכל הבינו היטב שהיהודים נמצאים תחת שליטת האומות בכל מכל. ביום, בשם „Ribonot“ ובשעת „חוירות מדינית“ ו„עצמות פוליטית“ אפשר לחזק ולכפות ולהעניש על הכל, חזן מדיני תורתנו הקדושה. עצמות וחירות וריבונות זו מנوعה מעיקרה,

קובץ מאמרם

ומהסכם שהסכימו יחדיו חותמי מגילת היסוד של מדינה זו. כל אימת שמאנו דהו מאנצל חדש את זכות החירות והריבונות והעצמאות לבחור בשלטון למדינה זו, הרינו מאשר מחדש הסכם בניעה זה.

היתר חילול שבת כפוף לאישור ממשלה

אם כל הנ"ל אינו אלא כוכחה שהתקשרות עם השלטון הייתה הסכמה בדייעבד לחילולי שבת, הרי הממציאות היא שעד עצם היום הזה ישנה גם הסכמה מפורשת לחילולי שבת לכתילה. כאמור, לא רק בשלוש השגש מטרות מסוימות השתמשו הדתיים שותפי השלטון באמצעות פסולים של הסכמה בדייעבד לחילולי שבת, אלא שיתירה מכך, אותו חוק עצמו שהוא תמיד ה"תביעה המינימלית" של אורתודיסיה, הוא בעצם פותח פתח הтир נרחב לחילולי שבת. ובהתאם לכך כתוב וחותם של הממשלה — שבתאתם ל"עיקרון הדימוקרטיה" מוסמכת לפעול — ופועלת — בשם העם (ובוחר) כולם.

כבר דובר ברוחו בוגר לסייע יותר מלאכת שבת והקשר לרוח שעת עבודה ומנוחה, וגם כי כבר נתגלה לא אחת שהתריר עבודה בשבתו אין נתונים על פי הלכה אלא על פי חשבונות תילוניים לחוטין, הרי ברור שהתרירים אלו ממשיכים להנתן ע"י הממשלה. היו אפילו ימים שמשדר העבודה שנותן את ההתרירים הללו, נמצוא תחת הנהלתו של "גןון" תורה מן הסתם ידע פרק בהלכות שבת. אם נצרכ' איפוא אחת לפחות, נמצא שלעומת שרשות הזובב של אלף המפיגנים למען כבודה של שבת בחוץ ירושלים ועוד, מצוויה גם שרשות אחרת, שהיא: הבוחר-הנבחר-הקוואלייזה-הממשלה היהודית היתרי חילול שבת. כיצד מרים יהודים שומר שבת כאשר מכוח קולו ניתן הтир לחילול שבתו? כיצד מרים יהודים בשעה שהוא מכנס פתק לקלפי ומתחליל בקשירות שרשות שבסופה האחר יחל יהודים את השבת?

וזו עובדא שאין עליו ערעור. זה מעשה בכל יום.

ולמדינה כזאת ולחוקיה ישבעו הנבחרים אמונים — בשם בוחרים. האם עדיין לא ברור למה בחרה זו אסורה לכל האיסורים החמורים ביותר? לא רק שבשנות יובל לא הצליחה היהדות התורה אפילו לדור את שכנותיה מחולול השבת וממלא אין טעם להחוירם לבית המינים, אלא שבין כך ובין כך נושאים הבוחרים והנבחרים באחריות "העיקרון הדימוקרטיה" לכל חילול שבת המורשה על פי החוק.

חטווי שכבי בעדות ל"nobחות לאומית" בארץ ישראל

פרשת החטווי שכבי הוא החמורה מכלום. הרבה יותר מפרושים אחרות, משמשת גוירה זו כהוכחה רבתיה הן על מטרותיה של המדינה לעkor כל זיק ושרארית מודת ישראל, והן על הכשלון המוחלט ואזלת היד של המנסים לשומר ולתקן מותך ביתם של רשיין ישראל.

מכל בחינה שנבחנו גוירה חמורה זו נגיע למסקנה ראשונה בנוגע למטרות הרשות של מדינת ישראל, שכן בנדון החטווי שכבי אין שום צד של שוגג או אונס או אפללו תאורות זיכר. החוטוים בקריםם של קדמוניים אינו עניין של מצוקה המשמשת כתאוננה בלתי מוצדקת בסוגיות ההפולות. אין גם בעניין זה שום צד של השחרירות ופריקת עול לשם מיידי תאורות ההוללות שהם עיליה ראשונה למחללי שבת. חוטוי הקברים אפילו אינם מנסים להצתק באמתלאות שבתי הקברות

עומדים באמצעות העיר או מפריעים להולכי דרכים. החיטוט געשה אך ורק בכונה אחת: לכזות את העבר היהודי העתיק והקדוש ולקעקע זכרם וכבודם של קדושים קדמוננו.

מדינת ישראל היא היחידת בכל העולם כולה שבה מחוללים קברות קדומות שלא לשם מטרה צדעית. אם על כלל ישראל לדאוג לקרים ישראל במדינות שנטרוקנו מיהודים מצולחה שנייה בה דגם, הרוי זה או מהמת העוזבה הרבה במדינות שבהם היהודים אינם אלא אורחים לימים מועטים או משום שהשליטות באוטם מקומות אינם מתחשבים בקדושות בתיהם לעלמי כשהדבר מפurious לתכניותיהם. ובצעהית נשתפרו עניינים אלו בשנים האחרונות, והשליטונות החלו להאיין ולהתחשבד דרישותיהם של יהודים מכל קצוי תבל.

מה אין כן במדינת ישראל. שם, בעזהיר, חילול הקברים אינו גובע מצרכים או מטרות צדדיות שאפשר להתווכח עליהם עם השליטונות ולהוכיח להם או להשיפע עליהם שתכניותיהם נתנות לשינוי באופן שקבעו ישראל לא יהוללו חיזו. חילול הקברות במדינת ישראל היה מלכתחילה מטרה שלעצמה הקשורה ברעיון היהודי של הציונות. כדי לחוק את התביעה הציונית לשטחי ארץ ישראל הם רואים צורך להראות לעולם כולם שהיהודים ישבו שם מ לפני וקבעו שם את מתייהם, ולשם מטריה פסולה זו הם חותמים בקבורות ומפורים עצמות קדמוננו זיל כדומן על פני השדה. ומכיון שהחותרה הרוצה לחטט בקבורות לשם מטרות ציוניות מובהקות, נטל כבוד מבתי חיים ומקום מנוחתם של שכני עפר היה להפקר.

המחלמות המתנהלות עכשו מסכיב לחפירות שונות במדינת ישראל צריכות להיות ברורות וモבונות לכל יהודי. הנושא אינו התעלומות מכברים של שכני עפר ואי התחשבות גרידא בעובדא שהמודרך בשטחים בהם קברים יהודים זה רבות בשנים, שכן כל זה אינו אלא סרך מן השיטה הציונית בכלל. קברי קדומות אינם ממשיים — מנוקדת ההשקפה הציונית — אלא לשם מטרה אחת בלבד, והיא: כעדות ל„גוכחות לאומיות“ בארץ ישראל. לאחר שלאלומיות זו, מעצם טבעה, מתכחשת לכל עניין של קדושה ואמונה בהשארת הנפש ובתחיית המתים, הרי שבית קברות היהודי אינו — לדידם — אלא לבנה ואדריכל נוספים בכנין ההוכחות לבועלות ציונית על ארץ ישראל, ובלאו היכי — שטח אדמה נוסף שיש לקיים עליו ישוב מדינה ישראל ללא כל התחשבות בקדושתו כבית עליון.

ובמאמר מוסגר יש להעלות כאן נקודה נוספת. בשענות החילוגיות להצדקת עניין זה ישנן שתי נקודות משלבות. האחת הזכורה לעיל והוא הצורך ב„עדות חותכת לעניין כל העולם על אחיזתנו הארץ זו עליה נלחמים עמים ומדיניות“, והשנייה היא „המדוע“. החלונים המלומדים וחוששים שמא יאבדו את כבודם בגין אשר לא יוכל להציג מציאות והמצאות מדעיות שנתגלו בקרים מתיים. טענה זו הושמעה כבר רבות גם בקשר לנימוחי מתים, ולמען האמת יש להסביר שאף טענה זו מוזרה זו של „קדשות המדוע“, העולה בעניינם על קדושת מתי ישראל hon לפני קבורותם והן לאחר קבורתם, קשורה במישרין לרעיון הציוני.

יחודה של עם ישראל בכלל וכל יהודי בפרט הוא בו היותם לי עם סגולה“ ולא יותר. וזה גודלתנו וו מעלה לנו זה יהודנו מכל אומות תבל. אפילו בנסיבות פוריהם היו יהודים עם בלבד ישבו וגביהם לא יתרחש מחתמת גודלה זו — וזו בלבד. עשרה זו שנטעטנו בה בשעת מתן תורה היא העושה את העם היהודי לממלכת

קובץ מאמרי

כהנים וגוי קדוש, וחכמת המידע, שמחמתה הפקו אנשים מורע ישראל לחכמי אומות העולם, בטליה בששים לעומת תואר עם הסגולה של מדע התורה.

מאותה שהציונות נועדה להמיר את היהוד שלב עם סגולה הלומד זמקים תורה ומצוות — בלאום המתחש לכל אלה, הרי שהיהוד הלאומי שלהם חייב להתבטה בצורה אחרת. לפיכך חזרו להם את המידע כאות ליהוד הלאומי שלהם. "לאום היהודי" מוביל ומיזהו מן-הגוים — לדיום — ביכולתו המיוונית להתעמק במדע ולהציגו בו המיצאות שונות ומשונות. זו היא הסיבה שהמדוע, על כל געיה, מבחינת ניתוחי מטים וחוטשי שכבי ועו"ז, תופס מקום כה נכבד במחשבה הציונית. וכי במה יתייחד ויתעללה פורק על מעל נכרי ובמה יבטא את האלוויות המיוונית שלוי? באורחות חיים או במנגים שונמי? וכי מתנוור הוא מן הנוגרים במאכלו לבכושו, בשמוחתו או באבלחו? וכי מתעללה הוא עליהם בתורה ובתפלה ובאמונה ובדת? עליונו וധונו נמדדים בקנה המדעה של המידע על כל תוכחותיו, ודין גראם לסלבות היהדות החדרית בארץ הקודש בכל הענינים הנוגעים מן ה'זכות' למחקר ולמדע.

כאשר ביוםلوحמת היהדות התורתית, החל מן ההמוניים המתפקידים בלבד עד לחבריו מועצת גדויל התורה של היהוזאים להפגנותו, על "nocחות לאומית" גם בחברון ובשכם ועו"ז, וכאשר,-Mayid, לא הצלחה היהדות התורתית עד היום זהה למגע את הארכיאולוגיה הישראלית באמצעות נוכחות לאומית, לא נותר אלא לשאול שוב את השאלה הפושטה — האם באמצעות צרכי יהודים שומרת תורה להיות שותפים ולשאת באחריות להפירות קברי קדומים בשל "nocחות לאומית"?

מה בעצם בכלל אללה?

התיחסנו עד כה לשלושה גזירות בלבד, וזאת כדי להוכיח שהנסיוון לתקן מבפנים יש בו נזק ונשיות אחריות לתוצאות ואין בו שום תועלט. אליבא דאמר יש להתחיס להרבה יותר מנקודות בדורות ולבחון את המצב בכלל הנוגע לקשר שבין המדינה לרוח.

המדינה, כפי שהכל יודע, חילונית היאabisoda. עצם רעיון היסוד של מדינה זו הוא שיהודי אין חייב להיות שומר דת כדי להיות יהוד. על יסוד זה בנוי חוקיה וכל תהליכייתה של מדינה זו ועל כך הוסכם לכתילה.

מיימה הראשונים, ולאור ההישגים הדתיים שהם תפארת לשותפים הדתיים לשליטון המדינה, מתנהלות המדינה וזתי מערכות משפט מקבילות — דתית וחילונית, כשהבכירה ביניהם היא הערוכה החילונית שבידיה הכוח החוקי לעקור פסק הלכה של הרכבות הממלכתית מקורו.

ماו ועד הנה אין הרכבות הממלכתית, על קולותיה והקלותיה, אלא אצנים בעיניהם של השופטים במערכת המשפט החילוני, ואפילו שופטים דתיים במערכת החילונית אינם יכולים זאת בפומבי. השופט העליון יצחק כהן כבר אמר לפני שנים, "השופטים במערכת השיפוט החילונית אינם מכירים ברובם בסמכותו העלונה של המשפט הדתי. ולפי השקפותינו עולמים, במידה שהיא מחייבת בדיני המשפה הארץ, יש בהם משום מפני מצפוניות ופגיעה בחופש הפרט. המשפט העברי אין מותאים לתקופתנו ותקפו בישראל הוא גוראה שנכפתה על הציבור החילוני בגיל סיבות פוליטיות והסכימים קוואליציוניים. השקפות אלו גנותנות את

בענין איסור הבחירה

פרק ט

אותו תייחן בפסקיו הדין שבhem היה על בית המשפט הצבאי להכריע בענייני סמכות בתיהם הדין הרבנים".

הഗידל ממנו השופט העלוי צבי ברנוון זהה שהחלה בליל שבת קודש על צו להפעלת הטלווייה ביום שבת ומועד, "אין לשוכן כי המודבר בהעתקת סמכות לבית דין שמחוץ למערכת בתם המשפט האורתודוקסיים הרגילים, וכיודע שסמכות זאת יש לפרש במצצום הכל האפשר".

למעשה ידוע היטב הדתיים המשמשים כשופטים בערכאותיהם, מקרים רבים יוכלים בכוחה החוקי של הרכנות הראשית המושלתית ומבטלים את פסקיה עד להיכן שידם מגעת.

מайдך, המדינה מכרזת על עצמה אורתודוקסית. קיומה של רכנות ראשית מושלתית משמש כהכרה כלל לאורה חיה של המדינה. האיבור החדרי בארץ ישראל מציר מבחינה זו במצוקה הרבה יותר גודלה מיהودים דרי חוויל שאורה חייהם וצריכיהם המיוחדים אינם מתנגשים, לאורה, במדינה שחוקה בנomics לפי מתכונת אורתודוקסית מודרנה. וזאת בשעה שופטיה הצבאיים, מקרים בוגרי עלי הוצרוך לצמצם בהשפעה ההלכתית על חי המדינה.

השאלה הנשאלת איפוא היא: מה בוצע בכלל אלה מה בוצע למסור עניים יהודים ודתאים מובהקים לתחים השפטית של חוקי המדינה כדי שדברים יפלו בסופו של דבר בידייהם של שופטים הילוניים שיטו את משפט החוקים האורתודוקסים כפי השקפותיהם וראות עיניהם הילוניות? מה בוצע בתורה בכלל מדינה?

וכל זאת אך ורק בוגר ל"השקפות הנוגנות אוטותיהן בפסקיו הדין שבhem היה על בית המשפט הצבאי להכריע בענייני סמכות בתיהם הדין הרבנים". כיצד נוגאת הרכנות הממלכתית עצמה וכייזד מתייחס אליה דלת העם הנתון למרותה הם עניינים לגומן.

בוגר לרכיבות עצמה, ובענינים המסתורים לידייה מבחינה חוקית גם כיום הזה, הדברים ברורים ומחווירים כשלמה. דין גירות, למשל נמסר לו לדינה וזה עידן ועידנים והכל יודעים שగירות של רכנות המושלתית אינה אלא ליצנות אחת גודלה ומי שוסמן על גירויים אלו פשות טומן ראשו בחול. עד עצם היום מגירים במושדי אותה רכנות מלכנית עצמה נקרים ונקרים שלא הקפדה על הלכות יסודיות ועיקריות. וכי סוד עולם הוא שחברי קיבוצים הכאים להציגו אין מתחוננים לקבל עליהם דת ישראל כלל ועיקר ואף על פי כן הם זוכים לגior כשר למחרידין.

מה להם כי נבהלו מן המצצומים של שר הדתות הילוני, כאשר המערכת הדתית עצמה אינה אלא לעג וקלס?

ובאשר למחוקקים הילוניים שחקרו חוקי יהדות אורתודוקסית במדינת ישראל והפכו את הדת בידי הרכנות הראשית, אין לנו להוסיף הרבה על דבריו של חיים צדוק, שר משפטים לשעבר במדינת ישראל, שהסביר את דרישת הציבור הילוני מן הרכנות המושלתית במדינת ישראל.

לדעתו צריכה הרכנות להתרך במקצת, והוא מחלק את הדת לחקלים. ישם עניינים שאפשר להוציא עליהם ולגרוע עליהם ויישם עניינים נוקשים שהם בחוקת יהרג ואל יעבור בענייני הציבור הדתי.

בין העניינים שבhem הוא סובר שモתר להוציא ולגרוע לפי צרכי השעה מסוימים: נסיעות צבאיות בשבתו, חילופי שבת בתיאטראות וכד', שירות לאומי לבנות,

קובץ מאמרדים

הפקת הריוון, דיני ירושה וניתוחי מתים. והוא מצפה שהרכבות הממשלתיות תבין לרווחו של הציבור החילוני ותתקרב אליו בעניינים אלו שאינם — לדעתו — בחוקת יהרג ואל יעבור.

האם למקרה דברים כגון אלו יש להתאמץ ולמסור ענייני דת לידייה של הרבנות הראשית הננתונה למטרותם של מוחוקקים חילוניים וערכאות חילוניות המקצועות אפלו בתחוםם המסויים ל„רבעות משטעם“ של המדינה, או האם מושב יותר להשריר את המדינה ואת הרבנות שלה מבחוּץ ולטפל בענייני דת בכוחות עצמאיים וור לא יבוא במחננו.

★ ★ ★

לא הזכרנו כאן אפלו את ההתבולות המוניות של „העליה“, לא הזכרנו כאן את מכירת החזיר בכל פינה בארץ ישראל. וממילא לא הזכרנו את מערכתה ו„הצלהותיה“ של יהדות התורה בענייני חוק מהו היהודי וחוק חזיר. הסתפקנו בחוקי השבת וההפלות שביניהם עברו ניסו למנותם בין הצלחות הגדולות ביתורה, וחוק הארכיאולוגיה — שלמרות כל הבטחות בימי הקואליציה העלייזם של בגין ושמיר — לא נתקבל מעולם.

המורים מוה, שאם אמנים אין כל צורך בכך, הרי שאין גם צורך בנציגם דתיהם שישתדרו בחיקת חוקים דתיים הנובעים ממחוקקים חילוניים שמוגמתם לפחות בנסיבות ושייפלו בסופו של דבר לפני כס המשפט החילוני שבידיו השליתה גם על הרבנות הממשלתית, שאף היא עצמה אינה מקפידה גם על עניינים יסודיים ביותר בקדושת ישראל. והמסקנה, כמובן, שהבחירות לכונסת המניות, מלבד הוותן אסורות בתכלית האיסור, גם אין בהם שום מטרה.

פרק י'

גוד או אגדוד או אגודה

הברירות היו מועטות: חברי הכנסת של המפלגה הדרתית הבינו היטב שברירה ראשונה של חילוקו אינה מציאות ממש שמדובר בחילוקה שאין בה כדי להו וכדי להו, הדרת השניה אף היא לא הייתה אפשרית מאחר דלית כאו, אליבא דכואל עולם, דין דגוד או אגדוד משום שהחברות בכנסת המינים שוה — לדידם — יותר ממה שניתן לאמוד במחיה, לפיכך ויתרו על גוד או אגדוד והללו לעשות חדש אגודה — אגודה של קרים שאינם מתחדים. העולם תווה אם מכאן ואילך לא תהא רוטציה של אגודות ישראל קטנות בתוככי אגדות ישראל הגדולה. וכל זאת כמובן מלבד הפסקה הגדול ביכולתה של אגדות ישראל להניף שוב את הדגל העתיק של לא תסור בשעה שאותם האנשים העומדים עתה על חוד החנית של "מצווה" זו כמעט והכריו על עצם כמראם פי כל אשר יורוך.

המחנה האגודאי סעד במשך השבועות האחרונים. פולני רצה להחיליט שם לוקים ממו את הכסא ייחד הוא את כל השולחן. גודלי החסידים החליטו על רוטציה לעתיד לבוא וגדולי המתנגדים החליטו שאין כל טעם להתנגד לכך. צעירים החסידים של אגדות ישראל החליטו להשמץ את צעירים המתנגדים באגדות ישראל וצעירים אגדות ישראל החליטו לא לותר על מקום לעת זקנותם. לאחר כל החלטות הניל' הוחלט ביחיד לתהייב מחדש מול הבוחר ולזרוש ממו להציגו שוב עבר המפלגה של ויישו כולם אגודה אחת. כן גם הוחלט שהחלטות שלושם בטלות ומברטלות, ההחלטה של אתמולו נזחו לאחר והחלטה המחר יתקבלו למפרע לאחר שניםיהם, ומכל החלטות הללו נשarra אגדות ישראל עצמה החלטות ברותחין.

הפעם לא היינו אנו אלה שגרעו מכואה וגודלה של המועצת הדרתית העילונית של אגדות ישראל. הפעם בוגדו בסוד זה אותנו אנשים שלכארה נשלהו לנוכח האריות מטעם, האנשים שעיליהם היתה צריכה להיות תפארתת של אגדות ישראל, חברי הכנסת שהיו צריכים לעמוד בעוז ובגאון על משמרות הדת ליפוי הדרתית ופסק הילכותיה של מועצת גדיי הדרת, הנציגים שהיו צריכים להיות שרי הצבא של הציונות, "הדרתית", במלחתה עם הציונות החילונית. איך נפלו גיבורים...

אגודות אגדודים ישראל

עד להחלטה האחרון הספיקו אנשי אגדות ישראל הקטנות ל'ידות הרבה אבני', בחבירותם לאגודות ישראל הגדולה. ובינתיים, כאשר ההתקשרות ההתגשויות מגיעים לסת' שכמעט אין חורה ממנה, מפנה האחדות את מקומה למסה ומריבה דוגמת הקטנות במפלגות החילוניות השפלות ביתר. המפלגה מפולגת לשברי שברים, אש השנאה קודחת, מכל הבזינות והగופים כובש הוצאות כנהל איתן שעבר על גדרות, חברי הכנסת ושליחי ציבור שהו ידועים עד אטמול ליראי' ח' הופכים למושגים בהשמעות הגרועות ביוור, ומכאן ואילך הופכת האגודה האחת לאגודות הרבה, שכל אחת מהם טוענת לזכות המשך לדoor המיסדים. זה טוען שאגדות ישראל אינה נחלה פרטית של חוג מסוים, השני טוען

קובץ מאמראים

לעומתו שההנאה איננה עוברת בירושה לעסוקים פוליטיים בני שלשים ורבעים. כמו כן הסבר הגינו הכל להחלטה הנבונה ביותר: הוחלט להתכנס כדי להחליט, וחזר חלילה...

וכہ ישבו המחליטים מערב עד בוקר והגיעו לידי החלטה שביטהה את כל ההחלטהות הקודמות. מואם לא היה וכולם לא אירע. אגודות ישראל אחת ומאותה, תחת דגלת של מועצת גודלי התורה שהכל נשמעים להחלטותיה, תפנה שוכן אל הבוחר וסביר לו שוב שבלעדיה אי אפשר להתקיים מדיניות שראאל ה'ריבוניה', שבלעדיה אי אפשר לקיים ישיבות ומוסדות תורה צדקה וחסד, שבלעדיה ייחטו בקרים ויחלו שבתו ושניציגו הם הראים ביותר לאיצטלאן מכובדת זו של שליחי ציבור. הנציגים עצם גם יסבירו כי ודוקא הם צריכים להיות חברי הכנסת בשילוחות מוגזם התורה באשר הם המוכשרים ביותר להבין ולמלא את הוראות המניהגות התורתית העלינה של אגודות ישראל במלאם ובידוק גמור תוך הקפדה על קוצו של יוז". בשפה נמלצת ינסו להסביר גם ליווצאי טוניס ותימן ומרוקו ומצררים שמדוברם דוקא באגדות ישראל ולא במפלגה התורתית-ספרדיות. המלחמה הפנימית שבURA עזה תפנה את מקומה למערכת בחרות שאף היא תתפרק במלא עזה.

ויש לאגודות ישראל ממשו להציג לציבור לאחר המלחמה הגדולה. סימן ורמז לאחדות עדרין נשארו שם וסימני אחדות אלו נתחלקו לכל המחות במדה שורה. הצד השווה לכל המחות הוא הפסד, שכן לאחר כל ההחלטהות והויתורים יצאו כולם בהפסד נקי. הנצחון המוטעiscal מחנה וכלה לו בטל בששים לעומת המרובה של כל אחד ואחד. וכשהפסדים מרוכבים אלו של כל מחנה וממחנה מctrפים יחד, הרי הפסד מבחינת אגודות ישראל עצמה לא יתואר במילים.

אגודה לשם אחדות או למען אמරכלים

הערות בנושא זה נצטברו מבנן זה זמן רב, כפי שהמחליקות הפנימית באגדות ישראל לא נולדה תמול או שלשום. זה עידן ועידנים שאנשים עזמים מן הצד וחממים על השפלות אליה נתרדרה מפלגה זו בענינים קטנים של מה בכך, אך עד עתה נמנעו להכנס לעומקו של דבר מכמה טעימים. מלבד אי העין שיש לנו במריבותיה הפנימיות של אגודות ישראל, חייבה גם מידת ההגינות להמנע מלדון בעניין זה בפרוטרוט עד לאחר שהצדדים הניצים יחולטו ביניהם מה הלאה. סוף סוף, אנו הרי שלנו את דרכה של אגודה ישראל מיום הווסדה, אנו הרי לא קניינו את הרעיון של מפלגה חרנית כל-עלומית גם בשעה שאגודות ישראל נלחמה — או לכח' נסודה כדי להלחם — בציונות, ולפיכך מה לנו להתעורר על ריב לא לנו, מה לנו להביע דעתה בסוגיא שעליה אין לנו אלא פירכות בלבד. ויתירה מכך, מה בעצם לדון בזכות או אי-זכות להחלטות שנתקבלו או לא נתקבלו לגביהם שמותיהם או פרצופיהם של שליחי מפלגה זו לכונסת המינים, בשעה שההחלטה הקודמת — ככלומר, ההחלטה לשולח נציגים בכלל לאוטו בית מינים — מופרכת מעיקרה בדעת תורה. האם מופרכים השליחים יותר מן השילוחות עצמה?

ומעל לכל אלה, אי אפשר היה לטפל בנושא זה כל שעה שהספקות וחילוקי הדעות לגבי עתייה של אגודה ישראל כמפלגה ועתידים של נציגיה כשליחי הציבור שלא יוכל לגורום לכך שככל הערה מן החוץ תפרשות כתמייה לצד זה או אחר. וזאת בשעה של אמאלתו של דבר לא הערכנו כמובן אף אחת מכל הਪתרונות

שהוצעו בדבר חובי מושם שבאך את מהנה לא הייתה שום תשובה לפירכה הראשונה והעיקרית. כל הפתורנות וכל הצעות שעלו מפינות שונות כדי להשלים בין הניצים במחנה זה לא גנוudo אלא לחוק ידי עברי עברה במאציהם להשתתף במסוד שכבר נקבעה הלהקה שאסור להכנס אליו אפילו כדי להנצל מן הסכנה ועל אחת כמה וכמה לנבחר וכסילח.

מכיוון שכך נצרכנו לשוננו. יריבו אלו במחנותיהם ויתקוטטו בכם ובין כך לא תעללה ארוכה למדויי כלל ישראל ממעשייהם. קרן האורה האחת שאפשר לראות במריבה זו היא התקווה שלכל הפתחות חלק מהם יתפתחו מטעתו ויראה עד להיכן הדבריים מגיעים ועד כמה תאונות השירה והשליטן מעבירה אנשים על דעתם ועל דעת קומם. אם מריבה זו תשמש כגורם להמנע מהשתתפות בבחירות, וכפי המשמעות יש לתקווה זו על מה להשען, כי או לא גטור לנו אלא לקבוע שהפעמים גורמו הללו, בעקביפין ושליא מרצון, לדבר טוב ורצו.

זו אכן הסיבה שנזדקקנו לסוגיא זו לאחר שהוחלט מה שהוחלט והוסכם מה שהוסכם. אם אגודות ישראל השתמשה כל השנים בכוח המושך של אחדות וגדרה אחת כדי לשים מכשול לפני رجالיהם של יהודים תמיימים ולסמות את עיניהם בתחרויות לרשותם, הרי זה הזמן להוכיח להם שאחותה לא שימושה אלא כדי להסביר את תאונות השורה של הפיקודים והאמרכליים שעמדו בראשה. אם שופורתיה של מפלגה זו תקעו והריעו ונשנו ושלשו על החוב הקדוש של מצות לא תסור, יוכיחו עתה נציגיה הנבחרים והידועים ליראי ה' כיצד הם עצם נשמעים במצבה גדולה זו בשעה שהיא עצמה ממשיטה מתחם כסא של גדולה ושורה ושליטן והתנשאות.

עצמם הערעור על ההודעות שנתפרסו מטעם מועצת גולי התרבות של אגודות ישראל, עצם העלאת השאלה אם מוסד זה משמש כקובע הבולדי והאחרון של אגודות ישראל ועצם הפיקוק אם החלטות היוצאות מטעם מועצת גولي התרבות אכן נתקבלו בדעת רוב, מותרים פתח לערעור אמונה בהחלטות מועצה זו בלבדותיהם של הרבה משלומי אמוני ישראל. אם בעבר סברו רכיבים ווטבים שבס עתה נזיגים פיקוק חדש על עצם החלטות. אם בעבר היה הוויכוח על הלהקה מוכרת מול חותם דעת שלא נקבעה להלהקה מעולם, על אחת כמה וכמה כאשר אותם נציגים ידועים עצם בעטו במועצת התרבות העלינה ורוקנו מכל תוכן.

בין כך ובין כך, נדמה שזו השעה לבחון את ההשתלשלות השונות בימה של אגודות ישראל, ובcheinה זו קשורה במישרין לסוגיא העומדת על הפרק: הבחירה לנכנת המינים במדינת ישראל.

האם קרט דריין ה„אגודה האחת“ עורך וגידים מעולים?

פרק חשוב לדונו בימים האחרוניים. הרעיון של „אגודה אחת“ הרי לא גנוudo לתחלת שליחות נציגים לכנסת המינים שכן באותה שעה הייתה המדינה בבחינת דבר שלא בא לעולם. משקללה אגודות ישראל ונכנסה לבית המינים, נתקללה גם האחוות בינויהם. משפהacha אגודות ישראל למפלגה תורתית-ציונית במדינה „הריבונית“ ניטלו יסודותיה וונתגה למפאר שרעיון האחדות והאחוות של כל שבטי ישראל, בנוסח אגודות ישראל, אין בו ממש. ולא היה בו בתחילת אלא

קובץ מאמריהם

משענת קנה רצוץ לכמה לבליים ופקידים שבקשו לעטור עטרה לראשם על כתפייהם של גדולים מישראל ששמשו, בתואר ולא בפועל, כמנהגי מפלגה זו.

המחלוקה באגודות ישראל, שכמה ניסו לתארה כמחלוקה מחוורשת בין חסידים למתנגדים, הוכיחה שלמעשהה אי אפשר לכלול יהודים מארצאות מוצאו שונות ובعلي אורח חיים שונה להטיבאה אחת באיחוד גדול יותר ממה שככל ישראל היה מקשור מאו גלה ונפתח לאربع פינות העולם. הדפוס שהיה צריך לשמש כיציקת הגלויות השונות לבקשתה אחת לא פועל את פעולתו ולמעשה גרם למחלוקות גדולות בהרבה. אם אכן הייתה זו מחלוקת של חסידים ומתנגדים — כמובן, אם על כך צריכים חסידים ומתנגדים לריב — אווי המחלוקת איננה על אורח חיים אלא על שליטון. החסידים שבאגודת ישראל איוו לעצם את השליטון והמתנגדים במפלגה זו דרשו לעצם את הגודלה, וזה איננה אלא מחלוקת של הבעל ורעות רות. חסיד אינו חסיד כדי לשולט בבלתי חסידים ומהתנגד אינו מתנגד לשולטן חסידים אלא לעצם רעיון החסידות. האגדה שהיתה צריכה לאחד את המתנגדים בדרך הבעשית ואחת ההולכים בשיטת הגראי' פשוט לא השיגה את מטרתה. אדרבא, פכים קטנים וחילוקי דעתות פעוטים ביותר הפכו להיות כאותן מחלוקות גדולות לשם شيء.

לא נותר אלא לתמוה מה סבורים שם במחנה אגודות ישראל. האם צריך חבר הכנסת תורה לומר ברוך שאמיר לפני הodo בצתאו לשலיחותו, או שמא עוזה הוא מלא כתו רימה אם יניח תפילין בחולו של מועד? האם יש איזה חילוק של חסידים או מתנגדים באותו מטרות שלשם ננסים נציגים אלו לבית המינאים? האם באמת צריך להיות מתנגד לאשר בועדת הכספים הוצאות מדינה לכל דבר אסור והאם באמת יש להיות חסיד כדי לומר לחבר הכנסת שיראו כל אחד מעלה חברו ולא חסרוונו האם אי אפשר לחבר הכנסת תורה לתאר את דוד בן גוריון כאדם בעל חזון אלא אם יהgor אבנת תחילת ויאמר שם יחוד והאם אי אפשר לחבר הכנסת תורה אחר לקראו לחבר מפלגת העבודה לשומר על "המדינה שלנו" אלא אם כן ייא מאכת הפרושים?

מחלוקה זו מוכיחה כמה צדקו גדולי ישראל שעמדו מנגד לאגודות ישראל בשעה התיסודה מהמת החשש שלבלרים ומוסרים ינלה. אילו אכן שימושה מפלגה זו ככוח אחד בלבד, ודאי לא היו הרישומות לבחירות מחלוקת לפי סיבות ועדות, שהרי המטרה לבוארה היה להציג את כל הנtiny להציג ועל ידי השילוח הטוב ביותר מחייב לבדוק במוצאו ובאורח חייו. באו עכשי ראי הנסיבות השונות והחיכשו בעצם את רעיון היסוד של האגודה. לא אחוות ולא אגודה אלא חברות שונות הרכבות זה על גבי זה כטור גוף סומא כדי להציג לעצם ולאניהם בכבוד ותפארת. וכל זאת גם את נתעלם מכשלונה של אגודות ישראל במילוי מטרתה ושליחותה הראשונה שהיא להלחם באמצעות שכחונת בהם משמשת כנושא למחלוקה הנוכחית).

הדוגמא הטובה ביותר ביוור לכך אפשר למצוא, למרבה הכושה, במא שהתרחש מסביב למוסצת גдолית התורה עצמה. אם, כפי המשמעה, התהתקקה מוסצת זו לפיקרי חסידים ומתנגדים ואם אמנים נעשים כתם מאמצים לצרף כמה רבנים וראשי ישיבות כדי לישר את כפות המאנים לטובות המתנה הקורי מתנגדים, הרי מופרכותו של רעיון האגודה משועז מעצמו. וכי היהת המטרה בשעת התיסודה של מפלגה זו לשומר על שוויון כוחם של כל המהנות? וכי היהת המטרה להשאיר בכלל חיזק בין המהנות הלווא אגודה אחת יקרא?

וכאומר לא אחת, אין הכוונה לפגוע חילתה בראשי ישיבות ובתלמידי ומרבי צי תורה שיש מהם במשמעות גדולי התורה. אילו היו חילוקי הדעות נובעים מסורת אכבות ומארכחות חיים שללא כל ספק היו שונים במקצת בארצות המוצאו של המכנות השונות, כי אז ניתן היה לכל הפחות להבין את הפלוגתא. אך כאשר המחלוקת במפורש ובגלו איננה אלא על משרות וכבוד ושלטון, מה גותר לבירות לחשוב? האם אין הדברים מוכיחים ממשו פגום בראיעון הראשון והמרכזי של אגדות ישראל — רעיון האחדות אם מתרת החסידים והמתנגדים גם יחד היה להציגו שהוא עבור כל ישראל, מדוע מקרים הם עצם לשומר על מחריות בין חלקי כל ישראל שהצטיפו למפלגתם?

גם באגדות ישראל של טרם ימי המדינה היו הרבה משרות של כבוד ושליטו, והם שאכן גרמו להתקרכותה של מפלגה זו למחנה שמתהילה נועדה להלחם בו, אבל כל זמן שלא הייתה אגדות ישראל משרה של המתחרות לרשותם, התפזרו החלקים השונים וגם יותר זו לזו. ה"מורנו" משכננו, ה"רה"ח" מפולין וה"די"ר" מאגלה הטו שכם זהרו והתחלקו איך שהוא בתוארי הבוגר מבלי לזרוך וזה על יבלוטיו של זה. מאז החלה אגדות ישראל לבחור באנשים שיתחכרו בשמה לרשותם, החלה המריבה על כבוד מפוקף זה ואך אחד לא רצה לוותר עליו. וכך נתברר שהשלטון האמיתי במפלגה זו תלו依 בדבר אחד — מי יששולט על מינוי המתחרבים לרשותם הוא המושל בכיפה וכל השאר כל איינו חשוב.

ואם רק הגעה אגדות ישראל לאחר שמנונים שנויותיה, לא גותר אלא לתמונה אם רעיון האחדות של כל ישראל קرم עוז וגדיים מעולם. אם לאחר שנים דור ודור עדין מודדים כל דבר במשkolות של סיועות ומಹנות שונות, לא גותר אלא לשאול לשם מה נוצרה האגדורה בכלל: למען אחד את כל ישראל או למען טובתם הפרטית של כמה מחנות שניצרכו זה לזה כדי לספק לאנשייהם קצת כבוד ויקר של חלקי קדנציה בכנסת המינים?

וחברי אגדות ישראל מן השורה, אותו ציבור הקשור במפלגה זו על סדר מטרותיה הראשונות בארץ ישראל ובחוליל, היתנו ידム לאותה הייציבו למען המשך הברית עם השונא הגדל ביותר לכל ישראל ועם המהרס הגדל ביותר של תורה משה, רק כדי להבטיחו למאן דתו ובע או שמיינית קדנציה בכנסת המינים האמנים?

הקשר אשר קשור והקשר אשר ניתקן

הופעתה של שיש במחנה היהדות התורית, חייבת לועז אבן פינה במשנה יסודית של אותו מחנה המכנה את עצמו "יהודים התורה" במדינת ישראל. הקשר אשר קשרו הספרדים ותומכיהם על אגדות ישראל והצורה שכבה התייצבו לבחירות, מתנקת את רציפות הקשר שכאילו נשמר ונמשך עם מיסידי האגדורה. ומכיון שכך עומד לפנינו יצור חדש שאין לו שום תביעה למסורת רבת שנים ולנכיות בנות שמנונים שנה. דמיון התעויות של השלשת שלא נפסקה איינו קיים יותר לגבי אותו מחנה שתמך בשיש, ולנקודה זו משמעות חשובה שאין לפסוח עליה לא בchingה עמוקה.

שיש איננה ממלאת את הקולות האובדים לאגדות ישראל, וכל אחד גם יודע שיחד עם היונטו תלמידיהם של גדולי ישראל שהתנגדו לאגדות ישראל מראשית ימיה, איננו מקבלים בשום אופן את הדעה שאגדות ישראל הנוכחית יש לה דמיון כלשהו לאותה אגדה שלפני שמנונים שנה. יש לנו גם ויכול יסורי ביותר בוגר

קובץ מאמרם

לענין המקודש של ראשונים כמלאכיהם. ה'חובה הקדושה" הנוכחות מתיחסת לדעתם הגדולה וכוונתם הטהורה של ראשונים כמלאים, ואנו מאמינים שדעota גדולות וכווננה טהורה מתרשים בכירור הלכה מקיף ויסודי ולא בהוראה סתם. אך נহגו רכבותינו הקדושים ועוד היום זהה זוכים אנו להתחשב לא רק מהוראותם אלא גם — ובעיקר — מתרומות שנתבררה היטב בכל נמיוקיה. תורותם של ראשונים כמלאכיהם היא התורה שאף אותם ראשונים ביררו והבヒרו ונימקו מתרות ראשונים שקדמו להם ולא זולת.

אף החפץ חיים וציל עסק ויגע בהלכה. הוראותיו לא היו עניין של חווות דעת ללא נימיוקים ומקורות. מי שמתיחס לתורתו כתורת ראשונים כמלאכים ומנסה ללמדו ממנה על החובה הקדושה להשתתף בבחירה לכנסת המינים, חייב להביא מקור לכך ולהראות היכן ומהיכן פסק החפץ חיים פסק הלכה כזו.

אבל לצורך הבחרת נקודה זו נתיחס קצת לשיטות ולטענותיהם. לדבריהם זו היא אגדות ישראל העתיקה, שנתייסדה לפני שנים רבות שנים ע"י גודלי ישראל, לדבריהם אין זו מסגרת שנטרוקנה מתוכנה אלא גוף שיש לו רציפות והמשך עד לימי היסוד. משום כך מעיזים הם להשתמש בשמותיהם של הגרי"ח זוננפלד והגרא"ו ווסרמן ושאר גדולים אף כי דעתם הבהירוה השוללת את הקשרים עם המפלגות הציוניות ידועה וחוקקה עלי ספר.

ニיהא גם אם נקבל את ההנחה שלאגודת ישראל הנוכחות יש קשר כלשהו עם המייסדים, גם אם נסכים שגם גרים והמסגרת היא מהחייבת, מה עניינה של שיטות לדורות קודמים? מי קידש מפלגה זווי היכן השלשלת המקשרת את המפלגה הזאת עם שהוא מן הדור הקודם האם הרמביים רמז באיזה מקום על הצורך במפלגה דתית האם החיד"א בהמון כתביו דין בכץ המיסיד הרוחני של מפלגה זו הרי אינו אלא עובדייה יוסף, וככל היידוע לנו יכולם אף הפalarsים השחורים לשמש, אליבא דידיה, נציגיה הנכחים והモכתרים של "היהדות התורתית".

סוף סוף, מי הוא ה"גדול" הראשון להקים מפלגה זו עד היכן מגיעים שרישיה של תנועה חדשה וזה מה דומו ומה דרכו של מיסודה מחוללה והלא אין זה אלא עובדיה יוסף ולא אחר. אדם זה הלא כבר נתקע עצמו מכל קשר עם הדור שההרים את המוסד שכתוכה עמידה בראשו הפק הוא לדמות כה מרכזית. אדם זה הלא בעש במפורש בדרכם של גדולי ישראל מן הדור הקודם אשר שללו עד אחד את הרבנות הראשית. המפלגה שהוא יסיד, המפלגה שהוא שעת התורה שלה, המפלגה שהוא הפוסק הראשון למשמעותו יקרה יכול להמש כתמורה גם לאלו המשתמשים בחותמת המזופת של אגדות ישראל, שכן עד עצם היום הזה מתימרים רוב גושאי החותמת המזופת הוא להתחחש. מן השפה ולחוץ לה'פ', למרותה של הרבנות הראשית. ואילו הוא הריהו מכחן עד עולם היום הזה בכוהנה רכנית מלכתיות. גם בנהוגת דגל התורה ישנים כאלה, אך היהדות התורתית לה'פ' אינה קרייה על שםם). יצרות כלים חדשים, בראשיה חדשנית של יש מאין, מסגרת חדשה שלא נتنסהה מעולם, אינם דברים של מה בכך. יצרה זו על כל הנזק השם בה עוקרת את ההנחה כאילו חובת הבהירוה לנכסת המינים הוא עניין של המשך ורציפות, כאילו ההשתיכות למפלגה תורתית יש בה מציבות גבול ראשוניים ושל לימודנו רבותינו. לא מיניה ולא מקטצתה. היתר הבחרות לנכסת המינים איןו אלא עניין ש衲חדור בדור זה, ושותם אחד בעולם עדין לא הסביר את הנימיוקים ההלכתיים לכך. מעתה אין כאן אפילו טענה של המפלגה הקדושה והעתיקה שראשונים יסודה

בחזות קדש. אם יש כאן משהו עתיק אין זאת אלא ההסתה הישנה נושנת של היום אומר לו עשה כך ולמהר אומר לו עשה כך. היום אגודות ישראל, למהר ש"ס ולחברתיים יתאגד מי שיתאגד בקשר מפלוות משונה יותר ויתען שזו הוראת קדמוניים שהקדמוניים האמינו ביצירת מפלגות בכל צורה ואופן שהוא.

תומכיהם של המפלגות התרבותי-ספרדיות כבר אינם יכולים לומר שליחותה דקמיהו קעכדינא, ולגביהם וזה גם מהו מעין אויל גברא דמייסטפיגא מיניה. הדורות הקדמוניים כבר אינם מחייבים אותם אף במשהו ולווא גם למראית עין, הם עצם כבר אינם צריכים להתחשב بما שהחפץ חיים היה אומר או במא שהగרא"א קאשלער היה סובר. אין לש"ס כל קשר עם הדור הקודם והבואה המעטה המתיחסת ממשית שם של גודלי הדור הקודם — ולווא גם לשואה — חלה ערכה עתה.

הדברים אינם נאמרים כדי להוכיח את המפלגה של תמול ושלשו אל לא כדי להוכיח שהנומיקים שבה השתמשו מחייבי הבחירה לכנסת היו כה מופרדים עד שהם עצם נטו. אותם ברגע שמסגרת יותר נוחה נזמנה להם. ואשר על כן שומר נשפו ירחק מכל המפלגות הללו בכל צורה שהיא. לעומת, מסגרת חדשה זו שלא נתקדשה בקדושת העבר, מוכיחה שהמסגרת הקודמת הייתה עכורה אף היא מן היום שבו החליטו מנהיגיה להתריר את ההשתתפות בכנסת המינים.

★ ★ ★

ידועה לנו היטב המחלוקת הקודחת והשנהה הייחודית שבין דגל התורה וש"ס של התקופה הנוכחית. לא שבחנו גם מן השלים החם והngleב בין דגל התורה ואגדות ישראל שבמהלכו נטמעה דגל התורה לתוך הידמות התרבותית עד למחלוקת הבאה. מעל הכל. ודאי שלא שבחנו את הסגנון הלעגני של דגל התורה העוטפת עצמה במעטה ה'פרומקייט' ובטענת ההבל שדווקא היא נושאת את דגל ההתבדלות מרושעים בשיטת החת"ס ז"ע. נוכחנו בחדרים האחרוןים עד היכן ועוד כמה מוכנים משה גפני ואברהם רביין וחביריהם למסירות נפש ממש ובלבך שתגנון להם ההזמנות לשאת את הדגל שלהם דוווקא בתוך כנסת המינים.

ובכן לנו שה'פרומקייט' של דגל התורה תנסה לחתנו מדברים שנאמרו על יהדות התורה בכלל ולטען שהענף של דגל התורה שונה מן העץ של יהדות התורה. ובפרט כאשר ש"ס, שנאות נפשה, הוכירה בנפרד, ומדגל התורה כמעט שלא הוזכר.

יהא איפוא ברור שאנו מצדינו פירסמו את החיב להתפרסם ללא כל ושורק. אי אפשר ולא ניתן להבדיל בעניין איסורי ההתחברות וההילכה לבחירות בין מפלגה אחת לרעותה, בין אם הם מאוחדים ובין אם הם מפוגלים ומוסככים.

לדיין דגל התורה ואגדות ישראל כאחדים הם. שניהם — בנפרד וכייחד — קלא אילן ללא הבדל בצורת הענפים. בשל כך לא היה צורך להזכיר את דגל התורה בנפרד. ש"ס הרי איננה במסגרת "יהדות התורה", ולפיכך הוכרונה בנפרד.

בסוף מערבה

זה הזמן הטוב ביותר לקעקע את הרעיון הcovob ואת השיטה הנפסדת העומדים בינו לבין הצעיר שתרך בעבר באגדות ישראל או בשאר המפלגות התרבותיות. יש יסודות להאמין שעתה תהיינה אוניהם קשובות יותר לדעת תורה שאנו נשמעים לה. הפעם, כאשר כבר נפקחו עיניהם לראות שהחוב הקדוש אינו כל כך

קובץ מאמרי

קדוש, שהו "ירושית כל אשר יורוך" איננו מחייב אפילו את השליחים שנמנמו לצער את ההרוות, יש גם תקוה שלמדו דעתם גם את האיסור ההלכתי להשתתף בכחירות. וחייב להחמיר שעה כשרה כזו.

במשך שנים רבות היה ציבור חרדי בארץ הקודש שפשות לא שם לב לדברים שנאמרו בחומר האיסור להשתתף בבחירה לנכונות המינים. היו יהודים שהאמינו בתום לב בקדושתו של החוב הקדוש מבלי לבדוק את תוכנו. היו יהודים שהמושג "מורען גדוֹלָה התורה" פשוט סיינור את עיניהם והוליך אותם שול. יהודים אלו לא הרבו בשאלות, לא עסקו בחקירות ולא טרחו בבדיקות. לגבים היו חתימות על גליזון נייר, ללא שום בירור הלכתי ולאו שום נימוקים שמקומם בשוו"ע ובנושאי כלים, הקשר מספק לעניין זה. מה גם שהקשר — מכחינת השם — נמשך למינים קודמים ולתקופה אחרת. הרבה יהודים פשוט לא הבינו שהערעור על דרכם הגוכחת של אגדות ישראל איננו המשך של חילוקי הדעות מן הדור הקודם, וזאת משום שאגדות ישראל של השנים האחרונות לא הייתה אפילו בזואה של אגדות ישראל מן השנים הראשונות. וולת השם, לא היה שום קשר בינוין.

אנו עומדים נעת בסופה של מערכת שנൂנאה, מבחינות המפלגות הדתיות, למשורך שובי קולות לבחירות שאין בהם אלא בחתימת נאמנות לשלטונו ירכbam בן נבט בארץ הקודש. אם התייחסנו במאמרים אלו בעיקר לאגדות ישראל, אין זאת אלא מפני שהיא, למרבה הדבאו, הייתה המכשילה הגדולה ביותר לציבור החրדי בארץ הקודש Mao גבר האויב וקמה המדינה. הדברים האמורים מכובנים גם לגבי שאר המפלגות הדתיות והתורתיות שצמחו לאחרונה במדבר השם של הפוליטיקה הישראלית, אלא שבכל הנוגע להם אין כל הנושאים הללו אלא בגדיר מחשבה שלא נצטרפה למעשה, בעוד אשר מבחינה של אגדות ישראל יש כאן הרבה מעשים ודיונים המלמדים היטיב להיכין החתימת נאמנות למדינה זו מוביליה.

אבל שהוא צריך לומר מבחינותם של המפלגות האחרות. צריך להיות ברור שאגדות ישראל אינה גרוועה ואין טוביה מושם מפלגה אחרה וכולן פסולות בתכילת הפסול. הבחירה לנכונות המינים אסורות באותה מידה/non עברו אגדות ישראל והן עברו שיש או שאר מפלגות. מבחינה זו אין כל הבדל באיסור הצעבה עברו המערך, הליכוד, אגדות ישראל או שאר המפלגות. עצם ההשתתפות בבחירה אסורה בתכילת האיסור ואות הבחירה של המפלגה, ראשי התייבות שללה, מקום מולדתם ונוסח זמירותיהם של אנשי או תכניותיהם לבנות המינים אינם ממשנים כלל ועיקר.

הקדשנו את הפרקים הקודמים לכיוור האיסור ואי התוועית שב השתתפות בבחירה לנכונות המינים, הلقנו מן הכבד אל הקל וכן העיקר אל הטעיל. המטרה לא הייתה ערכיב השבונות ומניין כשלונאות, אלא להסביר שוחץ מוחמר האיסור שב השתתפות בבחירה, איסור שאין בו היתר של הפסד מרובה ומשקל של הישגים לעומת כשלונות, גם אין בו שום תועלת.

הציבור החրדי בארץ הקודש, האמון עלי מלחה עם הצר והצורך שנען צפנוי בחומות ציון וירושלים, יודע אל נכון שההישגים האמתיים הוועגו במערכות שנערכו בחוץ עיר, הן ערי ארץ הקודש והן בחו"ז לא-ארץ. ובוצר להם נאלצו גם נציגי אגדות ישראל עצמה להפיח את ראש העירייה המדינה לא אחת בהפגנות אלו. ככל אופן מובלחנו כי לא יטוש ה' עמו ולא ינזה שבט הרשע על גורל הצדיקים. וגם ללא הכרות נאמנות למדינה ושלטונו שקרו במטרה אחת לכפר בתרורת משה וביגע עקרים, ריווח והצלחה יעמוד להיהודים מקום אחר.

פרק י"א

tabernacle - רמו לכל הומניטים

חג השבעות רמזים יש בו לתקילת הבריאה כולה מתחילה הייצה עד אחרית הימים. תכוונת החג עצמה מזמן תורתינו מורה על תקילת הבריאה שהיתה למגן מתן תורה, וקיים העולם אף הוא אך ורק על התורה כפי נמנתה מסני על כל פרטיה ודקדוקיה וכן שנינו אמר אלעזר אלמלא תורה לא נתקיימו שמים ואرض שנאמר אם לא בריתי יום ולילה חוקות שמים ואرض לא שמי, וזאת התורה שניתנה מסני היא המקיפה עולמו זה עד הנה שכן התורה נצחית היא ולא תהא מוחלפת, וכן לעתיד לבוא היא היסוד והסמן הראשוני לגאולה אמיתית כפי שכתוב הרמב"ם בהלכות מלכים שישנו של מלך המשיח שהוא בתורה וכור ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה.

וכשם שיש בעיקרו של חג סימן ליסודה של עולם מן הבריאה ואילך כך יש בו זכר לגאולה העתידה בmaharha במינו שכן קורים בשבעות מגילת רות שנרמו על יהה משיח בן דוד כמו שפירש החיד"א זיל בספרו שמחת الرجل ווליק: והוא בימי שפטות השופטים, ודקקו המפרשים שאינו צורך וייז בתקילת ספר אם לא שהוא נשחק לדורם כמו ירושע וכור אבל הכא שוויא התקלת הכתובים לא יוזדק להתחילה בויז הנשיך וכו'. ויראה דגם זו הנה בכך תחולת דבר בויז הנשיך דעתין רות הי בימי השופטים ושמואל הנביא כתוב מגילה זו וכור ונסדרה אחר נביים אחרים בתחלת הכתובים ושמואל בדבר ה' כתבה ולכך מתחילה בויז מוסף על אחרון הנבאים מלאכי שהחתם ספרו הנה אנכי שולח לכם את אלהו הנביא וזה לפני משיח כמשזיל ואף דשמואל הנביא קדים טובא כך כתוב ברכzon ה'. ורצון ה' לומר דארך דישראל יעבור גליות מים כבר מתוקן הגואל שהוא המשיח וזהו וייה בימי וכור כלומר שאליו יבוא לפניו משיח כמו' בטוף מלאכי והמשיח כבר הוכן כי משורש רות יצא חוטר מגוע יש' וזה וכי לשעבר שכבר דבר ה' שורש המשיח, עללה'ק.

ואם אכן יש בחג זה רמו מתחילת הבריאה עד דור אחרון, ודאי יש בו רמו מחרוך עניינים אלו גם לדורנו וזה, ובפרט כאשר יהודים עומדים נצחים ביום מול קריאה להביע תמייה בדבר שיש בו הэн כפירה בתורה מן השמים והן כפירה בגאולה האמיתית ועוד מנסים לומר שיש במעשה זה מציאות התורה. לכן ניתני ונחווי מה לימוד יש מהג' וזה לעניינים אלו.

האחדות איננה אלא בין מקימי ברית

מן הגה'ק מסאטמאר זי"ע ביאר דברי התוספות במס' שבת ויתיצבו בתחום ההר מלמד שכפה עליהם את ההר כגיית, וכתבו שם התוספות ואעפ"י שכבר הקדימו נעשה לנשמע, שהוא יהיו חורמים כשיראו האש הגדולה. וכלאורה יש להבין דאיןנו מסתתר שמן השר האש הגדולה יהיו חורמים אדרבא יתוסף בהם עיי' יראת ה' וקדושה, ובארמן זי"ע בפירוש דברי חז"ל לכך תאמיר לבני יעקב אמירה רכה לפשוטי עם ותגיד לבני ישראל דברים קשים כגדים לבני עלי' דהנה מבואר בוגרמא שהרבבה אלפים בריתות נכרתו על הערכות בסיני ונתחייבו ישראל להיות ערבים זה לזה, ובתחילה כשאמרו ישראל נעשה ונשמע טרם מעמד הר סיני וראו נ'

קובץ מאמרם

או בעיניהם רק את בני דורם לא חששו מאחריות זו של ישראל ערבים ול"ז, אך במעמד הנבחר בשעת מתן תורה בהר סיני אשר שמה עמדו כל נשות ישראל העתידין להבראות עד סוף כל הדורות שמה ראו בני עלייה את הדורות הבאים ובכללם דור אחרון זה וראו שפלות הדור הזה אש בוגר כתנור ובירה دولקת, דין גורמא שהדברים ששמו עניין הברית והערכות שקיבלו עליהם היו להם קשים בגידים ומחמת אש זו פחדו וחזרו לאחורייהם ונצרך לכפות עליהם הר כגיית.

ובזה המשיך לפרש מ"ש ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו אחד ולכארה יש כאן כפל הלשון שהרי גם ברית מורה על אחדות והוליל ובאו כולם בברית נעשה ונשמע אמרו אחד, ובאייר בקדשו שנהנה בין שמורי תורה ומצוות אמנים צrisk להיות אחודות אך לעומת זאת עם רשיים עוברי רצונו ית' צrisk להתקוטט והמחאה נגדם הוא חלק מהערכות שיהודיים קיבלו על עצםם בסיני ולפיכך מודוש ובאו כולם בברית יחד דהינו שהאחודות צריכה להיות רק על דרך הר ברית והערכות שקיבלו מסיני והיינו ובאו כולם בברית יחד ע"ש שנעשה ונשמע אמרו אחד והאחודות שבין ישראל קדושים היא רק על פי אותה הורך ולא חיו עם אותן שמחמת הברית והערכות צrisk למחותם בהם ולהתקוטט נגדם.

חוין מהכא שהאחודות צריכה להיות בין יהודים שמורי תורה ומצוות היא אך ורק בדרך שלא יכרתו ח"ז ברית עם פורקי עול הkoprim בתורה ובמצוות והמחוקקים חוקי אונן כדי לעקור ולהשכיח ח"ז תורה מישראל. וממילא כל אחדות המביאה לידי התחרבות וכריתת ברית עם עוברי רצונו ית' אינה האחות האמיתית והיא פסולה מעיקרה. האחותות בין יהודים שמורי תורה ומסורת צריכה לשמש כמטרה לעצמה איש את רעהו יעוזו ולאחריו יאמר חזק, אבל אם מטרתה הבלעדית של האחות היא להביא לידי ברית עם רשיים, כפי שאנו רואים במוחש בימינו אלה, אין זו האחות הטובה וסופה שאין בה לא הנאה להם ולא הנאה לעולם, באשר החוט המשקר ביןיהם איןו אלא טבת ההנאה של האחות עם מרשייע ברית, וכאשר אך נדמה לאחד מהם שמקאן ואילך לא ישמש יותר כשליח אותה אחודות בברית עם רשיים, נעשה פירוד בין הדבקים ובטלת הקירבה והאחודות.

ותלמוד נוסף שנינו כאן והוא חובת הערכות שבין ישראל עצם. דהינו שמלבד האיסור להתחדד ולהתאחד עם עוברי רצונו יתרך חובה עליינו למנוע מיהודים שמורי תורה וממצוות מהיכשל ח"ז באיסור החמור של הבעת הכרה בדבר שיש בו כפירה גלויה במלכות שמיים. ובסini שמענו ואתם תהיו לי מלכת כהנים וגוי קדוש ולא ח"ז לכל הגויים בית ישראל כמטרה של מדינה זו. ובסתהיק תפארת שלמה על מועדים אכן קישר הכתוב ועשית חג שבועות לד' אלקיך עם מאחוז"ל במס' שבועות שכן מצינו במשה רכינו כשהשבע את ישראל וכך אין לי אלא אותן העומדים על הר סיני דורות הבאים וగרים העתידין להתגיר מני תיל ואת אשר איננו פה וכלה, עיי"ש לפי דרכו באורך). ודין גורמא שמצוים אנו לחזור ולהתריע על האיסור החמור להשתתף בבחירה למשאלת מלכות המינים, שכן מלבד החובה העצמית יש גם חובת אורה ואחריות של ישראל ערבים זה לוה.

מה גם שמדינה זו, אשר בנוסף למטרתה ויודעה להתחש למועד הנבחר של נעשה ונשמע אמרו כאחד ולעתות ככל הגויים בית ישראל, עוד זאת יש בה הכחשה גלויה ומפורשת לגאולה השלימה והאמיתית, ואף אותן שאינם אומרים ח"ז

שזו אתחלתא דגאולה הרי במו ידיהם ובעצם מעשייהם מסיעים לאותם שוטים לומר כה, ודאי שעצומו של יום מורה ומוכיר שיש להמנע מכל פעללה שיש בה סיו"ע לרענוןת הבל וככפירה אלו.

והנה כי כן נשתלבנו יחד יום מתן תורתינו וכברון הגאולה העתידה במחורה בימינו כדי להזכירנו הן שהאהדות איננה יכולה להיות אלא בין המתיחסים על אותו מעמד מקודש של נעשה ונשמע ולא עם שום אחד זולתם, הן על העברות שכובחה הייבים אנו לעוזר ולהזק ברכים כושלות לבל יפלו חיזו ברשות טמןם להם וזה חובה מחייב הברית שנכרתה בסיני באותו מעמד נבחר, והן על הציפיה לגאולה האמיתית ועל האיסור לעשות שום מעשה שאפשר לפרשו ככפירה בגאולה זו.

ועל אחת כמה וכמה שאנו לשלב ענינים אלו במהופך ולתלות חיזו מעשים מנוגדים לכל זאת במצוות התורה ולומר שכאיו נצווינו חיזו לכרות ברית עם מרשיעי ברית ולאשר מעשי זדים בהכרה ותמייה והתקשרות לעוקרי תורה שלובך כפרתם ביסוד וקיים העולם בעבר ובהווה ובעתיד ע"י התורה הנצחית, עוד פוגם נוסף וחמור יש בהם שהם שמם במושלים קופרים גם בעtid המקויה ומכחישים את הציפיה לגאולה השלימה והאמיתית.

יום טבא לרבען

עניין נוסף יש בחג זה והוא המוכר במס' פסחים רב יוסף ביום דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתاي אמר אי לאו הא יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא הרוי שתג השבועות הוא חגם של תלמידי חכמים מורי הוראה לישראל שגדולתם מהמת האי יומא ובמהמשך לכך חג העצרת הוא גם חגם של כל ישראל שוכן לגדולי ומארוי ישראל מורי דרך העומדים על המשמר לאסוקי שמעתאת אליבא דהילכתא ולהורות הדרך יילכו בה. ואם אמרו חז"ל אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים הרוי מסקנת הגמרא על אתר ר'יה כי"ח ע"ב) קל וחומר קטנים לנגוראים, קל וחומר חיובא היא אלא מתווך שהגדולים נשמעים לקטנים גושאנין ובזמןנו אנו ודאי שחיבור באצטן. והאי קטנים באotta סוגיא קטנים עבה ממתניתנו, ובזמןנו אנו ודאי שחיבור היא על הקטנים להשמע לגדולים אשר הותיר ה' למחיה לשארית פליטת עמו.

וכאן צרכים אנו לנցע בנקודה כאוכה מאד משומ שילצני הדור החלושוב לשפשש בסוגיא זו ולעשות בה כבשלהם ולהרבות בפטוטי הבל שכל תכליתם להגעה למצב שבו הגדולים נשמעים לקטנים ולא להיפך כלל.

ידוע שעצם השם „מעצת גדולי התורה של אגדות ישראל“ מורה על עניין של גדולים נשמעים לקטנים. דהיינו שחברות במעצת זו תלויות בהסתכמה למפרע להיות של אגדות ישראל, וזולות ואת, כנראה, בטללה — לדידם — דעתו של גדול בתורה לגבי ענייני האגדה אפילו אם בדרך כלל מקובלים עליו דיעותיה ודרכיה של אגדות ישראל. הבחירה של חבירי מעצת זו תלויות בהסתכמה לאשר ולקלבל מעשי קטנים ואף עצם ישיבות מעצת זו אינם אלא לפני דרישות המפלגה הצריכה, לכואורה, להשמע לדיעותיהם.

והנה זאת ברור שגדלות בתורה אינה נמדדת אך ורק ע"י חברות במעצת זו כפי שאין החברות במעצת זו עדות לגדלות בתורה. סוד גלו' הוא שהחברות במעצת זו نوعדה לעננות על צרכים פוליטיים בלבד ועל פיהם ימונו חברי המועצה, ואם כי מצויים בה גדולים בתורה ומרוביצי תורה, כבודם וכבוד תורתם

קובץ מאמרם בעניין איסור הבחירות

במקומו מונת, ודאי שగודלם אינה נובעת מחברותם במוסצת גדויל התורה של אגודות ישראל. ואשר על כן ברור שההחלשות היוצאות מאותה מועצת חיבות להבחן לאור מציאות זו, ובשעה שהן מתנגשות בהלכות שנתרבו היטב ובפרטוטו אין דבריה וחומרה יכולם להחשב כפסק הלכה. וכן אגדות ישראל עצמה אינה מתייחסת למוסד זה כפוסק ראשון או אחרון ואינה פונה למוסד זה בשום שאלות שאיןן קשורות במישרין לצרכיה הפוליטיים. עובדדא היה למשל, שמוסדות ה记者采访 של אגדות ישראל, שאם כי אכן הם אינם אלא מוסדות פוליטיים, אינם נקרים אפילו על שם של מועצת גדויל התורה ואין נמצאים תחת דגליה. שלא להזכיר שמצוות חברים רבים באגדות ישראל שבגניניהם הלכתיים אינם סוכרים על מעשי חבריהם במוסצת זו.

משמעות מנגנון זה באגדות ישראל עצמה פשוטה בתכלית. לדידם מתחילה ומסתיימת מלאכתה המוגבלת של מועצת גדויל התורה בהסכמה שאותם שנבחרו כשלהיים מטעם אגדות ישראל הנם אכן ידועים ליראי ה' ומצויה לבחור בהם כשלהיים. מכאן הרוחק איינו גדול לשילילת מרotta של מועצת גדויל התורה של אגדות ישראל על כלל ישראל, שהרי גם בתוככי אגדות ישראל עצמה מרotta מגבלת למדוי. מודיע מצוה על כלל ישראל להשמע להחלשות מועגדה'ת בוגנע להשתתפות בחירות כאשר חברי הכנסת של אגדות ישראל עצמה מפקקים ביכולתה של מועצת זו להביע להם דעתה?

מצויה עם פעולה ומזויה בלבד פעללה

הדרן לעניינו במה שפירש בסה"ק קדושת לוי הע"פ במגילת רות ישם ה' פעול ותהי משכורתך שלימה והנה קשה הא שכר מצוה ליכא והתויז הוא כך לפי שיש בני אדם שעושין מצווה עם פעולה ויש בני אדם שעושין מצווה בלבד פעללה והוא ידוע שכיר פעללה יש בהאי עלמא וזהו ישם ה' פעולך דהינו שכיר פעללה אבל שכיר מצוה בהאי עלמא ליכא רק שהוא תלואה ומשמרת לעתיד לבא והוא פירוש הפסוק ותהי משכורתך שלימה כלומר שהוא משמרת לעתיד לבא ביל שום נגיעה בהאי עלמא כי בודאי שכיר מצוה בהאי עלמא ליכא, עכל'ה'ק.

למדנו מכאן שני אופנים בקיים מצוות: יש בני אדם שעושין מצווה עם פעולה ועל כן דא נאמר ישם ה' פעול ויש בני אדם שעושין מצווה בלבד פעללה ועל זה נאמר ותהי משכורתך שלימה. ומה נאוו דברם אלו לומדנו אנו בנדון דין שהמצויה היא דוקא בא עשיית הפעללה ואי ההשתתפות בחירות האסורים ושכר מצווה זו תלואה ומשמרת לעתיד לבא מה גם שבמצויה זו שאין בה פעללה מתחשים לגואלה טרם זמנה ומתוכננים לעתיד לבוא בציפיה לבייאת הגואל האמתי בהירה דין כמרומו במגילת רות.

מאייך יש חלק במצויה זו שיש בה פעללה, והיא הקשורה בערבות וכבריתות שהוווכרו לעיל. כפי שככל אדם משדר אל שנודמנה לו מצווה זו של אי פעללה חייב לקיים, כך חייב הוא מתקן ערבות של ישראל וזה לו גם למונע שאר יהודים מעכירה זו החמורה. ושכר פעללה בהאי עלמא אייכא ושכר מצווה מצוה. כלומר, שעי' קיום המצווה שיש בה פעללה ומונעת אחרים מהשתתפות בחירות יזכה לסייע בקיים מצווה שאין בה פעללה — דהיינו המונעה עצמה. וייחיו תהא משכורותם שלימה ומשמרת לעתיד לבוא בכוא לבzion גואל.

